

To: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>
From: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>
Subject: RE: KV Shell
Received: Tue 6/15/2021 11:42:29 AM
Tue 6/15/2021 11:42:00 AM

Super, dank je wel!!

5.1.2e

From: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Sent: dinsdag 15 juni 2021 12:37

To: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Subject: RE: KV Shell

5.1.2e,

Ik kijk hier graag naar en laat het je voor het eind van de middag weten.

Ik spreek zo bij een seminar en ga zo reizen

Groet 5.1.2e

Verzonden met BlackBerry Work

(www.blackberry.com)

Van: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Datum: dinsdag 15 jun. 2021 12:26 PM

Aan: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>, 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Kopie: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>, 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>, 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>, 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>, 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Onderwerp: KV Shell

Hi 5.1.2e,

Probeerde net te bellen. Realiseer me goed dat je weinig tijd hebt vandaag, maar zoals je zag wil EZK zonder onze handtekening verder gaan. Heb aangegeven dat dit niet aan de orde kan zijn, maar het wordt een vervelend proces als we niet vandaag nog met ons commentaar komen.

Heb inmiddels met DJZ 5.1.2e gesproken en conclusie is dat commentaar van 5.1.2e valt over te nemen (m.u.v. een suggestie onder vraag 4, die ik in bijgevoegde versie dan ook heb verwijderd).

Zou heel fijn zijn als jij of een andere collega (5.1.2e?) kan aangeven of jullie hier ook mee akkoord zijn.

5.1.2e gaf aan de telefoon aan gelukkig voorstellen voor inkorting waarschijnlijk nog wel te kunnen accommoderen (of iig makkelijker dan voorstellen voor uitbreiding).

Groet, en zeer veel dank,

5.1.2e

From: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Sent: maandag 14 juni 2021 21:06

To: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Subject: RE: Geweigerd: Bespreken KV Shell

Ok dank je wel. Heb al geprobeerd tijd te kopen bij EZK. Zal dan al wel vast even spreken met Hans en evt punten aan jou doorsturen.

Thanks,

5.1.2e

Verzonden met BlackBerry Work

(www.blackberry.com)

Van: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Datum: maandag 14 jun. 2021 8:54 PM

Aan: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Onderwerp: Geweigerd: Bespreken KV Shell

Morgen lukt me niet 5.1.2e. Zal proberen er morgenavond naar te kijken. Zag al aantal inkortingen en dat lijkt me prima.

Grt. 5.1.2e

To: 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl; 5.1.2e 5.1.2e @minezk.nl; 5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl;
5.1.2e 5.1.2e @minezk.nl; 5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl;
5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl
From: 5.1.2e 5.1.2e
5.1.2e Tue 8/31/2021 2:58:27 PM
Subject: RE: Verzoek voor input op brief groene NGOs oproep private financiering in lijn met Parijs in aanloop naar COP26
Received: Tue 8/31/2021 2:58:27 PM

Hoi 5.1.2e

Ik ontvang via 5.1.2e kopie van onderstaande.

Deze brief kwam idd enige tijd geleden binnen; onze minister ontving deze ook. Ik heb toen via de Shell werkgroepjes de vraag uitgezet welke lijn hiervoor worden gekozen voor de beantwoording, met daarbij de opmerking dat wij neigden naar geen beantwoording omdat het hier kopieverlening betrof (zie ook de laatste alinea) en dit primair op nationaal terrein lag (en EZK en FIN de brief ook ontvingen). Daarop kwam geen respons, waarop we vervolgens de minister cfm hebben geïnformeerd.

Als we nu alsnog een antwoord gaan versturen moeten we dat even bespreken/opnieuw wegen denk ik, ook omdat onze minister (althans zijn voorganger) destijds de Shell kamervragen niet meetekende.

Groet,

5.1.2e

Verzonden met BlackBerry Work
(www.blackberry.com)

Van: 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl>

Datum: dinsdag 31 aug. 2021 1:59 PM

Aan: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>

Onderwerp: FW: Verzoek voor input op brief groene NGOs oproep private financiering in lijn met Parijs in aanloop naar COP26

Tr info ivm Shell vonnis

From: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @minezk.nl>

Sent: dinsdag 31 augustus 2021 12:16

To: 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e (FM/FS)' <5.1.2e @minfin.nl>; 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e
5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e
(BFB/IEFI)' <5.1.2e @minfin.nl>; 5.1.2e (5.1.2e) <5.1.2e @minezk.nl>; 5.1.2e 5.1.2e (BFB/EKI)' <5.1.2e @minfin.nl>;
5.1.2e 5.1.2e BFB/EKI)' <5.1.2e @minfin.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @minfin.nl>

Cc: 5.1.2e <5.1.2e @minezk.nl>

Subject: RE: Verzoek voor input op brief groene NGOs oproep private financiering in lijn met Parijs in aanloop naar COP26

Nu ook met de brief van de groene NGOs bijgevoegd.

Vriendelijke groet,

5.1.2e

Van: 5.1.2e 5.1.2e

Verzonden: dinsdag 31 augustus 2021 12:15

Aan: 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e (FM/FS)' <5.1.2e @minfin.nl>;
5.1.2e @minfin.nl' <5.1.2e @minfin.nl>; 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e
5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e BFB/IEFI) <5.1.2e @minfin.nl>; 5.1.2e 5.1.2e)
<5.1.2e @minezk.nl> 5.1.2e 5.1.2e (BFB/EKI)' <5.1.2e @minfin.nl>; 5.1.2e 5.1.2e BFB/EKI) <5.1.2e @minfin.nl>; 5.1.2e
5.1.2e BFB/EKI)' <5.1.2e @minfin.nl>

CC: 5.1.2e <5.1.2e @minezk.nl>

Onderwerp: Verzoek voor input op brief groene NGOs oproep private financiering in lijn met Parijs in aanloop naar COP26

Beste collega's,

Onze staatssecretaris heeft in juli bijgevoegde brief ontvangen van groene NGOs met vijf maatregelen die volgens deze NGOs noodzakelijk zijn om private financiering in lijn te brengen met de 1.5 graad uit het Parijs Akkoord. Deze brief heeft helaas door de zomerperiode ruime tijd bij ons gelegen, excuses daarvoor.

100078s ook verstuurd naar de grootste Nederlandse financiële instellingen en naar Atradius DSB. De brief bevat vooral een oproep aan deze instel1028874

aan ADSB om actie te nemen. Omdat de brief echter ook aan onze Stas is gericht, omdat we vanuit Nederland veel aandacht besteden aan private financiering, ook voor COP26, en omdat er in aanloop naar COP26 contact zal zijn met de groene NGOs en een deel van deze NGOs ook bij de COP aanwezig zal zijn, lijkt het 5.1.2e mijzelf wel nuttig als wij (met jullie bewindspersonen) een reactie sturen.

Bijgevoegd een opzetje voor de brief. Voor wat betreft de inzet van de Nederlandse overheid lijkt het mij nuttig om in ieder geval de volgende punten aan te stippen, wat nog evt. aangevuld kan worden als jullie nog aanvullende punten hebben:

- Stand van zaken commitment financiële sector bij het Klimaatakkoord;
- Stand van zaken vergroening exportkredietverzekering/Export Finance for Future coalitie
- Stand van zaken Nlse inzet ambitieuzer klimaatbeleid MDBs;
- Onze inzet tijdens COP26 (n.b. @ 5.1.2e 5.1.2e ook rol van 2.1.c. in discussie over nieuw financieringsdoel genoemd, graag even check hierop)

Daarvoor kunnen we volgens mij putten uit recente Kamerstukken en daarnaar verwijzen. Mijn voorstel zou sowieso zijn om de brief beknopt te houden.

Graag het verzoek aan jullie:

- Om uiterlijk dinsdag 7 september suggesties aan te leveren voor de brief en de drie beleidsinhoudelijke blokjes;
- Om aan te geven of het sturen van een reactie voor jullie ook ok is en jullie bewindspersoon mede ondertekening wenst.

Samen met 5.1.2e zal ik vervolgens een nieuwe versie maken en deze rondsturen. Ben overigens benieuwd of jullie via de financiële instellingen al gehoord hebben of zij een reactie zullen verzenden. Met de recente IEA routekaart voor net zero 2050 (1.5 graad), ligt er nu natuurlijk een 1.5 graad scenario waar verschillende financiële instellingen in het verleden om gevraagd hebben.

Vriendelijke groet,

5.1.2e
Directie Klimaat
Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
Email: 5.1.2e @minez.nl
Mobiel: 5.1.2e
Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC Den Haag

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

To: 5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl; 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl
From: 5.1.2e 5.1.2e
5.1.2e Mon 10/25/2021 8:51:45 AM
Subject: RE: Concept Kamerbrief RDS vonnis
Received: Mon 10/25/2021 8:51:00 AM

Hi beiden,
Annotatie en opmerkingen zien er wmb goed uit. Is het een suggestie om EZK van tevoren een heads-up te geven dat we nog met dit (substantiële) commentaar komen? Laat inschatting daarover ook een beetje bij jou 5.1.2e (weet niet wat gebruikelijk is in ACKE-verband), maar kan me voorstellen dat boodschap daar beter landt als men voorbereid is.

Vroeg me verder af of de IMVO-brief ook mede namens EZK zal zijn en of dat gegeven wellicht nog nuttig is om te noemen?
Groet,
5.1.2e

From: 5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl
Sent: vrijdag 22 oktober 2021 22:00
To: 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl; 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl; 5.1.2e
5.1.2e @minbuza.nl; 5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl; 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl; 5.1.2e
5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl; 5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl; 5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl

Subject: RE: Concept Kamerbrief RDS vonnis
Hi 5.1.2e en anderen,
Done! Ik heb via de link nog een aantal suggesties geplaatst in de brief en de annotatie langs dezelfde lijnen aangepast. Het is inderdaad gewoon nog niet goed, en zeker als R mede gaat tekenen (mijn afdelingshoofd heeft daartegen geen bezwaar) dan kan dat als extra drukmiddel gebruikt worden om de tekst aan te passen. Ook als hij dat niet doet: dit luistert voor ons heel nauw, en als een brief van EZK rond dezelfde tijd als onze Kamerbrief uitgaat moet de boodschap simpelweg consistent zijn.
(Verwijderen van het woord “maatschappelijke” voor “trend” is uiteraard geen halszaak)

Groet,
5.1.2e

From: 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl

Sent: vrijdag 22 oktober 2021 11:20
To: 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl; 5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl; 5.1.2e
5.1.2e @minbuza.nl; 5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl; 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl; 5.1.2e
5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl; 5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl; 5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl

Subject: RE: Concept Kamerbrief RDS vonnis
Beste collega's,
Jullie kunnen het beste via deze link aanvullen:
[Agenda ACKE 26 oktober 2021 en Shell brief.docx \(rijksweb.nl\)](#)
In dit document staan zowel de annotatie als de brief zelf.
Veel dank alvast!

From: 5.1.2e 5.1.2e
Sent: vrijdag 22 oktober 2021 09:42
To: 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl; 5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl; 5.1.2e
5.1.2e @minbuza.nl; 5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl; 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl; 5.1.2e
5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl; 5.1.2e <simone-de.boer@minbuza.nl>; 5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl

Subject: RE: Concept Kamerbrief RDS vonnis
Beste collega's,
Bij deze de concept-annotatie voor de ACKE, die dus mede over de brief gaat.
Hoor graag of jullie aanvullingen hebben, indien mogelijk voor vandaag COB.
Veel dank en groet,

5.1.2e

From: 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl

Sent: woensdag 20 oktober 2021 16:22
To: 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl; 5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl; 5.1.2e
5.1.2e @minbuza.nl; 5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl; 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl; 5.1.2e
5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl; 5.1.2e <simone-de.boer@minbuza.nl>; 5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl

Subject: RE: Concept Kamerbrief RDS vonnis
Hi 5.1.2e, en ook 5.1.2e,
Eens dat veel van ons commentaar is overgenomen, maar op één wezenlijk punt – gereflecteerd in twee tekstsuggesties – is dat 00079 geval: 5.1.2i 1028877

Groet,

5.1.2e

Sent: woensdag 20 oktober 2021 12:52

o: 5.1.2e < 5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e
 < 5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e < 5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e,
 5.1.2e < 5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e < 5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e < 5.1.2e @minbuza.nl>

Beste collega's,

De ACKE agenda zullen we tevens deze week opstellen. Zijn er op deze brief nog urgente zaken die we kunnen inbrengen, zoals zaken die niet zijn overgenomen en volgens jullie visie toch cruciaal zijn? Ook i.h.k.v. officieel akkoord gaan met mede-ondertekening.

Hoor graag van jullie,

Hartelijke groet,

5.1.2e

From: 5.1.2e 5.1.2e @minezk.nl>

Sent: woensdag 20 oktober 2021 12:40

o: 5.1.2e @minfin.nl; 5.1.2e < 5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e < 5.1.2e @minbuza.nl>;
5.1.2e @miniw.nl; 5.1.2e @minjenv.nl; 5.1.2e 5.1.2e) < 5.1.2e @minezk.nl>; 5.1.2e @minszw.nl;
5.1.2e < 5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e @minfin.nl 5.1.2e) < 5.1.2e @minezk.nl>;
5.1.2e < 5.1.2e @minezk.nl>; 5.1.2e @minfin.nl; 5.1.2e < 5.1.2e @minlnv.nl>; 5.1.2e 5.1.2e
< 5.1.2e @minbuza.nl; 5.1.2e 5.1.2e @minezk.nl>; 5.1.2e , 5.1.2e
< 5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e @minfin.nl; 5.1.2e < 5.1.2e @minbuza.nl>;
5.1.2e @minienw.nl; 5.1.2e @minienw.nl; 5.1.2e < 5.1.2e @minbuza.nl>
Cc: 5.1.2e , 5.1.2e) < 5.1.2e @minezk.nl>; 5.1.2e 5.1.2e (5.1.2e) < 5.1.2e @minezk.nl>; 5.1.2e 5.1.2e
5.1.2e 5.1.2e @minezk.nl>; G 5.1.2e 5.1.2e) < 5.1.2e @minezk.nl>; 5.1.2e
< 5.1.2e @minezk.nl>; 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e @minezk.nl>

Subject: RE: Concept Kamerbrief RDS vonnis

Beste collega's,

Bedankt voor al jullie input op de brief afgelopen week, zeker omdat er grote druk op zat en de deadline zeer kort was. Ik heb jullie feedback zoveel mogelijk overgenomen. Daar waar ik dat op grote punten niet heb gedaan, heb ik dit aan jullie per mail teruggekoppeld. Bijgaand ter info de versie van de brief die naar de ACKE gaat.

Groeten,

5.1.2e	
Van:	5.1.2e

Verzonden: donderdag 14 oktober 2021 11:17

aan: 5.1.2e @minfin.nl; 5.1.2e @minbuza.nl; 5.1.2e @minbuza.nl; 5.1.2e @minienw.nl;
5.1.2e @minjenv.nl; 5.1.2e 5.1.2e) < 5.1.2e @minezk.nl>; 5.1.2e @minszw.nl;
5.1.2e @minbuza.nl; 5.1.2e @minfin.nl; 5.1.2e < 5.1.2e @minezk.nl>; 5.1.2e
< 5.1.2e @minezk.nl>; 5.1.2e @minfin.nl; 5.1.2e @minlnv.nl; 5.1.2e @minbuza.nl; 5.1.2e
5.1.2e 5.1.2e @minezk.nl>; 5.1.2e @minbuza.nl; 5.1.2e @minfin.nl; 5.1.2e @minbuza.nl;
5.1.2e @minienw.nl; 5.1.2e @minienw.nl; 5.1.2e @minbuza.nl
CC: 5.1.2e 5.1.2e) < 5.1.2e @minezk.nl>; 5.1.2e (5.1.2e) < 5.1.2e @minezk.nl>; 5.1.2e
5.1.2e 5.1.2e @minezk.nl>; 5.1.2e 5.1.2e) < 5.1.2e @minezk.nl>; 5.1.2e)
< 5.1.2e @minezk.nl>; 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e @minezk.nl>

Onderwerp: Concept Kamerbrief RDS vonnis

Beste collega's,

Bijgaand de volgende versie van de Kamerbrief omtrent het Shell vonnis. Wijzigingen zijn aangebracht n.a.v. de sessie van afgelopen dinsdag. Met name:

00079ip tussen de analyse die naar het vonnis verwijst en de passages over klimaatbeleid en maatschappelijk verant1028877
ondernemen;

- Passage over IMVO ingekort;
- Verwijzing naar Klimaatnota opgenomen;
- Juridische passage aangescherpt;
- Geen bijlagen die worden meegestuurd (hier is ook intern nog discussie over).

Graag verzoek ik jullie evt. feedback/opmerkingen/aanvullingen uiterlijk vrijdag 15 oktober om 12:00 naar mij terug te sturen. Het stuk zal op basis daarvan hier intern de lijn in gaan zodat het op 19 oktober naar de ACKE kan worden verzonden.

Hartelijke groet,

5.1.2e

Team Verduurzaming Industrie
Topsector Chemie

.....
Directie Topsectoren en Industriebeleid

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat

Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | A3-noord

Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....
M | 5.1.2e

5.1.2e @minezk.nl

www.rijksoverheid.nl/ezk

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

To: 5.1.2e [5.1.2e]@minbuza.nl
From: 5.1.2e [5.1.2e]
5.1.2e Mon 6/14/2021 8:05:31 PM
Subject: RE: Geweigerd: Bespreken KV Shell
Received: Mon 6/14/2021 8:05:31 PM

Ok dank je wel. Heb al geprobeerd tijd te kopen bij EZK. Zal dan al wel vast even spreken met 5.1.2e en evt punten aan jou doorsturen.

Thanks,

5.1.2e

Verzonden met BlackBerry Work
(www.blackberry.com)

Van: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>
Datum: maandag 14 jun. 2021 8:54 PM
Aan: 5.1.2e [5.1.2e] <5.1.2e@minbuza.nl>
Onderwerp: Geweigerd: Bespreken KV Shell

Morgen lukt me niet 5.1.2e. Zal proberen er morgenavond naar te kijken. Zag al aantal inkorting en dat lijkt me prima.
Grt. 5.1.2e

To: 5.1.2e, 5.1.2e, 5.1.2e @minbuza.nl]
From: 5.1.2e 5.1.2e
5.1.2e Wed 6/9/2021 8:38:14 PM
Subject: FW: Kamervragen vonnis Shell
Received: Wed 6/9/2021 8:38:00 PM

fyi
From: 5.1.2e 5.1.2e
Sent: woensdag 9 juni 2021 16:21
To: 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>
Subject: RE: Kamervragen vonnis Shell

Ik heb het commentaar (dwz de stand om 11.00 uur) integraal gedeeld met EZK, met ook de suggestie om e.e.a. in te korten. Ze gaan ermee bezig; gaven al wel aan niet alles te kunnen accommoderen. Ook J&V heeft kennelijk nog commentaar ingestuurd. Wordt vervolgd.

5.1.2e
From: 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>
Sent: woensdag 9 juni 2021 15:04
To: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>
Subject: RE: Kamervragen vonnis Shell

Dag 5.1.2e,
Oei, zag net de hoeveelheid commentaar. Lijkt erop dat sommige collega's zich nogal betrokken voelen bij deze kwestie. Denk dat het verstandig is om EZK te informeren dat we intern niet uit een gemeenschappelijke lijn zijn gekomen. Dat vergt meer tijd. In de antwoorden kan denk ik niet enkel worden volstaan met een verwijzing naar een nog te volgen analyse. We kunnen wel aangeven dat er nog veel onzekerheid bestaat over de gevolgen, maar dat de uitspraak implicaties lijken te kunnen hebben voor de energietransitie, voor bedrijven in Nederland en daarbuiten, voor het Nederlandse vestigingsklimaat, voor onze concurrentiepositie in het buitenland, etc. Kan wel kort en verschillende antwoorden kunnen worden samengevoegd.

Grt. 5.1.2e
From: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>
Sent: dinsdag 8 juni 2021 22:26
To: 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>
Subject: RE: Kamervragen vonnis Shell

Hi 5.1.2e,
V.w.b. de Shell-vragen: ik vraag me af, ook gezien de comments, of het antwoord op vraag 2 niet gewoon 'er wordt een analyse uitgevoerd, u wordt daarover geïnformeerd' moet zijn, full stop.
Nu wordt toch vooruitgelopen op mogelijke effecten, en dat leidt meteen alweer tot discussie.
Vast staat iig wel dat er discussie bestaat over de vraag of het vonnis alleen bindend is voor RDS of ook voor andere bedrijven (dat zal een vervolguitspraak moeten uitwijzen); en ook de veronderstelde negatieve impact op energietransitieprojecten is debatable (if anything, noopt 45% reductie juist tot het verschuiven van investeringen ten gunste van de transitie).
Mij lijkt het daarom het meest pragmatisch om vraag daarom zo kort mogelijk te beantwoorden.

Groet,
5.1.2e
From: 5.1.2e 5.1.2e
Sent: dinsdag 8 juni 2021 13:03
To: 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e, 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>
Subject: FW: Kamervragen vonnis Shell

Importance: High
Hi DJZ-collega's,
Ik vroeg mij af of jullie wellicht nog mee wensen te kijken op de aan StasEZK gestelde Kamervragen n.a.v. het Shell-vonnis? EZK's WJZ heeft input geleverd, en begrijp dat ook J&V wordt betrokken.
Evt. input kan hier; dan graag (met excuus) voor morgenochtend 10.00 uur.

Vriendelijke groet,
5.1.2e
IGG/KL
From: 5.1.2e 5.1.2e
Sent: dinsdag 8 juni 2021 10:42
To: 5.1.2e, 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e 5.1.2e
00082 5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e 1028887

<[redacted] 5.1.2e [redacted]@minbuza.nl>

Cc: [redacted] 5.1.2e [redacted] 5.1.2e [redacted]@minbuza.nl>

Subject: Kamervragen vonnis Shell

Importance: High

Dag allen,
Zoals jullie waarschijnlijk weten zijn er n.a.v. de uitspraak van de rechtbank Den Haag in de zaak Milieudefensie vs Shell een tweetal sets Kamervragen gesteld aan StasEZK (van GL en van de PVV). Die willen wij ook voorleggen aan R, ter mede-ondertekening. Inmiddels heeft EZK een draftversie gedeeld. Beetje ongelukkig is dat EZK hiervoor niet met een SWR werkt, dus heb de schone versie zoals ik die heb ontvangen nu even in Foxy gezet: [hier](#).

Heel graag jullie evt. commentaar hierop. Er zit vanuit EZK nogal wat haast/druk achter, dus – don’t shoot the messenger - heel graag jullie reactie **voor morgen/woensdag 10.00 uur**. Met welgemeende excuses voor deze korte tijdspanne.

Groet, en zeer veel dank vast,

[redacted] 5.1.2e

To: 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl]
From: 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e
Sent: Thur 2/17/2022 5:06:37 PM
Subject: RE: Conceptbeantwoording | GRAAG REACTIE UITERLIJK MAANDAG 9:00u
Received: Thur 2/17/2022 5:06:38 PM

Dag 5.1.2e,
Veel dank voor de sturing. Net ook even met 5.1.2e gesproken en hij is het met deze lijn eens. Belangrijkste is dat er in de beantwoording expliciet maken dat onze financiering aan deze NGO's zich richt op OS in het buitenland. Dit staat er al duidelijk in dus het is niet nodig ons nog verder in detail te gaan bemoeien met de beantwoording. Ook gaan we niet mede namens R beantwoorden. Wel belangrijk om R te informeren i.v.m. woordvoering. Dat zal ik verder oppakken.
Fijne avond 5.1.2e

From: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>
Sent: donderdag 17 februari 2022 13:46
To: 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>
Cc: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>
Subject: FW: Conceptbeantwoording | GRAAG REACTIE UITERLIJK MAANDAG 9:00u

Hi 5.1.2e,
Nav mail van 5.1.2e zojuist, zie onderstaand. Ik kan dit nu niet doen, en vind het eigenlijk ook niet echt aan ons – of iig niet prioritair. Zou dit dan verder laten lopen. Het is echt een wespennest als je erin duikt (zoals ik afgelopen zomer heb gemerkt met de Kamerbrief), vandaar ook mijn suggestie om vooral bij ‘agreed language’ te blijven. Ik zou het laten lopen, en dan idd niet mede namens R zodat zij dit ook niet voor haar rekening hoeft te nemen.

Groet,
5.1.2e
From: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>

Sent: donderdag 17 februari 2022 12:52
To: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>
Subject: RE: Conceptbeantwoording | GRAAG REACTIE UITERLIJK MAANDAG 9:00u

Deze vragen liggen bij KL 5.1.2e, dus succes ermee. ☺ Ik heb er al best veel tijd ingestoken.
From: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>

Sent: donderdag 17 februari 2022 12:50
To: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>
Subject: RE: Conceptbeantwoording | GRAAG REACTIE UITERLIJK MAANDAG 9:00u

Zou het eerst als algemene notie meegeven aan EZK. Gaat er gewoon om dat ze schrijven ‘zoals medegedeeld in...etc etc.’ Heb nu helaas geen tijd om dat zelf te doen. Reactie was ook ingegeven als steuntje aan jou na mail 5.1.2e.
From: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>

Sent: donderdag 17 februari 2022 12:46
To: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>
Cc: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>
Subject: RE: Conceptbeantwoording | GRAAG REACTIE UITERLIJK MAANDAG 9:00u

Dag 5.1.2e,
Zou je dat in tracks kunnen doen? Dank alvast.
5.1.2e ik begrijp je opmerking eerlijk gezegd niet goed; m.i. moet het altijd mogelijk zijn om niet duidelijke antwoorden enigszins te verduidelijken. Daarbij wordt uiteraard verder niks afgedaan van het gegeven dat sommige bedrijven mogelijk bevreesd zijn voor rechtszaken zoals de Shell-zaak. In eerdere antwoorden stond het er wel duidelijk en 5.1.2e refereerde daar ook aan.
Hartelijke groet,
5.1.2e

From: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>
Sent: donderdag 17 februari 2022 12:41
To: 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>
Cc: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>

Subject: RE: Conceptbeantwoording | GRAAG REACTIE UITERLIJK MAANDAG 9:00u
Hi 5.1.2e,
V.w.b. de vragen 3-6 9 (en mogelijk ook 1-2) lijkt het me het beste als EZK gewoon verwijst naar de eerdere 00083oording/communicatie met de Kamer hierover en/of aansluit bij de letterlijke teksten:

Dat voorkomt discussie. Het antwoord op vraag 9 wijkt daar nu bijv. vanaf, dus dat maakt jouw doorhaling daar terecht.

Groet,

5.1.2e

From: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Sent: donderdag 17 februari 2022 12:06

To: 5.1.2e, 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>, 5.1.2e, 5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e, 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Cc: 5.1.2e, 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Subject: RE: Conceptbeantwoording | GRAAG REACTIE UITERLIJK MAANDAG 9:00u

Dag 5.1.2e,

Wat mij betreft een prima opzet van EZK, in lijn met eerdere stukken die naar de Kamer zijn gegaan. Dat geldt overigens ook voor de opmerking van de door het bedrijfsleven geuite zorgen over het NLse vestigingsklimaat (ook bij DIO ontvangen we dergelijke signalen). Anders dan de financiering van ngo's, lijkt me het vestigingsklimaat van NLse bedrijven ook niet direct aangelegenheid voor DGIS/IGG.

Hartelijke groet,

5.1.2e

From: 5.1.2e, 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Sent: woensdag 16 februari 2022 18:28

To: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e, 5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e, 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Cc: 5.1.2e, 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Subject: FW: Conceptbeantwoording | GRAAG REACTIE UITERLIJK MAANDAG 9:00u

Collega's,

M.i. behoeven deze antwoorden nog wel enige aanscherping (zie tracks).

5.1.2e zou jij kunnen meekijken gezien de referenties aan de Shell-zaak?

Lijkt me niet nodig dat de antwoorden uitgaan 'mede namens' R, maar wel goed om te checken bij 5.1.2e of dat ok is (omdat dit wel een nieuwsartikelje gaat opleveren).

Hartelijke groet,

5.1.2e

From: 5.1.2e@minezk.nl>

Sent: woensdag 16 februari 2022 12:29

To: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e, 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e, 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Cc: 5.1.2e

Subject: Conceptbeantwoording | GRAAG REACTIE UITERLIJK MAANDAG 9:00u

5.1.2e, 5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

reeds beoordeeld

5.1.2e

5.1.2e, 5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

To: 5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl]
Cc: 5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl]; 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl]; 5.1.2e 5.1.2e
5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl]
From: 5.1.2e
5.1.2e Fri 7/30/2021 9:10:56 AM
Subject: RE: Terugkoppeling eerste bijeenkomst werkgroep (inter)nationaal klimaatbeleid + vervolgstappen
Received: Fri 7/30/2021 9:10:57 AM

5.1.2e,
Dank hiervoor. Ik bel straks met 5.1.2e om te kijken hoe we vanuit IMVO (beter) kunnen aansluiten op deze discussies. Dank ook voor de info over het Klimaatakkoord – ik had dat nog niet scherp. Begrijp ik goed dat eigenlijk de hele NLse economie hier is ondergebracht in 5 sectoren (meestal werken we met specifiekere sectoren dan “industrie” bijv.). Dan nog: ik zie absolute reductiedoelen, nog niet hoe zich dat vertaalt in een procentueel doel dat een individueel bedrijf houvast zou kunnen geven. In die context goed dat je de Science-Bases Targets noemt – die werden ook door zowel MD als de CIE aangehaald.

5.2 Hoewel er een element van ketenkennis in zit, vooral in scope 3-emissies, is het allemaal veel helderder en makkelijker kwantificeerbaar dan due diligence op gebied van mensenrechtenkwesties of specifieke milieuschade (bijv. een toeleverancier die blijkt giftige afval in een regenwoud te storten. Zo’n heldere doelstelling op klimaat zou daarmee de moeilijker uit te zoeken ketenkwesties kunnen overschaduwen in de due diligence van bedrijven. Ik denk dat dat ook de reden is dat de discussies in de SER veel meer over die laatste twee categorieën gingen. Niet omdat klimaat niet belangrijk wordt geacht – 5.1.2e zit NB in de IMVO-commissie van de SER. Maar misschien omdat men ervan uitgaat dat de overheid/EU via andere instrumenten reductie door het bedrijfsleven gaat bevorderen/afdwingen. Bijv. iets als het Klimaatakkoord of één van de vele EU Green Deal / Fit for 55-maatregelen.

5.2 5.2
tweede. Absoluut iets om over door te praten!
In de tussentijd wat mij betreft geen enkel bezwaar om het stuk van MD verder te delen, maar bovenstaande kanttekeningen zijn daarbij misschien nuttig.

Groet!
5.1.2e
From: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>
Sent: woensdag 28 juli 2021 20:23
To: 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>
Cc: 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e, 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e 5.1.2e
<5.1.2e >

Subject: FW: Terugkoppeling eerste bijeenkomst werkgroep (inter)nationaal klimaatbeleid + vervolgstappen
Hi 5.1.2e,
Helaas lukt het mij morgen weer niet om deel te nemen (en maandag wordt mogelijk ook zelfs lastig), maar gelukkig kan 5.1.2e iig morgen de honneurs waarnemen.

Interessant stuk dat je doorstuurt zeg, waarin ik ook veel nuttigs zie staan. Milieudefensie vraagt natuurlijk het maximale, maar ik zie dit wel als bruikbare handvatten voor de operationalisering van due diligence op klimaat. V.w.b. die sectorale reductietargets: in zekere zin kennen we dat nu ook al, nu in het Klimaatakkoord opgaves voor 5 sectoren zijn vastgelegd (Zie Wat is het doel van het Klimaatakkoord? | Klimaatakkoord).

V.w.b. de door Milieudefensie geïdentificeerde stap 1: omdat bedrijven n.a.v. dit vonnis op zoek lijken te zijn naar houvast en de vraag ‘wanneer doe ik (dan) genoeg aan klimaat?’, hadden wij nog gesuggereerd of het nuttig zou kunnen om te verkennen wat we, nationaal dan wel internationaal, zouden kunnen/moeten doen om Paris Alignment uit te werken/te standaardiseren voor het bedrijfsleven. Bijv. door initiatieven als het Science-Based Targets initiative actiever te onderschrijven.

Het verbaast me te horen dat klimaat in het NLse debat nog niet echt naar voren is gekomen; misschien heb ik last van beroepsdeformatie maar volgens mij is klimaat (en breder duurzaamheid) iets wat inmiddels gelukkig niet meer lijkt weg te denken uit de bestuurskamers, en zou juist beperkte aandacht daarvoor het draagvlak kunnen tegenwerken... ook omdat de OESO RL nu al zo relatief zwak zijn op Parijs (want van voor die tijd).

Mag ik dit stuk van Milieudefensie wat breder verspreiding geven, of heb je liever dat we dit nog even voor ons houden?
Groet,
5.1.2e

From: 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>
Sent: woensdag 28 juli 2021 17:19
To: 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>
Subject: RE: Terugkoppeling eerste bijeenkomst werkgroep (inter)nationaal klimaatbeleid + vervolgstappen

Hi 5.1.2e,
Ik hoop dat je morgen weer een werkgroep hebt. Ik doe maandag mee met de grotere sessie, maar morgen ben ik vrij (vrijdag
00084 onder dagen). 1028892

In reactie op je vraag of we nog gedachten hebben over de onderstaande vragen: volgens mij belangrijk om de due diligence-verplichting die in de pijplijn zit in gedachten te houden. In het NLse debat (bijv. in de SER, die een advies uitbrengt over deze verplichting) is klimaat nog niet heel prominent naar voren gekomen, maar Europees is dat meer aan de orde. We krijgen tekenen dat de CIE in haar wetgevende voorstel, dat dit najaar uitkomt, een prominente rol wil toekennen aan verplichtingen voor bedrijven om DD uit te voeren op risico's voor mensenrechten, milieu, maar ook klimaat. Hoe dat vorm moet krijgen is nog niet helemaal duidelijk, maar bijgaande input die we kregen van Milieudefensie geeft een indruk van de mogelijkheden. Dit veronderstelt volgens mij wel dat we als EU/overheid sectorale reductietargets moeten stellen, en dat bedrijven daar via due diligence rekening gevolg aan geven – dat zou dan dus zeker ook voor scope 2 en 3 gelden.

5.2

5.2

werkgroep nuttige context.

Groet!

5.1.2e

From: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Sent: vrijdag 16 juli 2021 14:57

To: 5.1.2e, 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Cc: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Subject: RE: Terugkoppeling eerste bijeenkomst werkgroep (inter)nationaal klimaatbeleid + vervolgstappen

5.1.2e,

Dank!

Hierbij het stuk van de juridische werkgroep waar ik commentaar op heb gegeven (twee comments maar).

Groeten,

5.1.2e

From: 5.1.2e, 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Sent: vrijdag 16 juli 2021 13:32

To: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Cc: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Subject: RE: Terugkoppeling eerste bijeenkomst werkgroep (inter)nationaal klimaatbeleid + vervolgstappen

Hi 5.1.2e

Prima, dank voor de alertering. Ik kon de eerste keer helaas niet deelnemen. Heb vooralsnog nog niet meer gezien dan onderstaande.

Mocht je mij die DJZ stukken nog kunnen doorsturen, graag. En mocht je voor dit groepje nog input zou hebben op de elementen voor nadere analyse (zoals hieronder gevraagd), vanzelfsprekend ook meer dan welkom.

NB: wellicht ten overvloede, maar nuttig om te weten dat de beantwoording van de eerdere sets KV over deze uitspraak uiteindelijk niet mede namens R zijn uitgegaan (wilde ze niet).

Groet, en fijne vakantie,

5.1.2e

Verzonden met BlackBerry Work

(www.blackberry.com)

Van: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Datum: vrijdag 16 jul. 2021 11:44 AM

Aan: 5.1.2e, 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Kopie: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Onderwerp: FW: Terugkoppeling eerste bijeenkomst werkgroep (inter)nationaal klimaatbeleid + vervolgstappen

Hi 5.1.2e,

Zojuist heb ik even gebeld met 5.1.2e over de werkgroepen die in het kader van de klimaatzaak van Shell in het leven zijn geroepen. Aanleiding waren de stukken die ik van DJZ ontving, die deelnemen aan de juridische werkgroep. Er lijken linken te worden gelegd met IMVO (bijv. de vraag of het vonnis precedentwerking heeft en consequenties heeft voor andere thema's) en daar lezen/schrijven we graag op mee. Vooral om de coherentie te bewaken en te benadrukken dat de overheid actief beleid voert op de internationale raamwerken, waar de rechter naar refereert in haar uitspraak.

Mocht jij stukken ontvangen, dan zouden we daar graag op mee willen lezen. Hoor graag of dit mogelijk is en laat het vooral weten als dit vragen oproept. Omdat ik vanaf vandaag met verlof ben, heb ik 5.1.2e in cc gezet.

Groeten,

Simone

From: 5.1.2e, 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Sent: vrijdag 16 juli 2021 11:36

To: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Subject: FW: Terugkoppeling eerste bijeenkomst werkgroep (inter)nationaal klimaatbeleid + vervolgstappen

1028892

From: 5.1.2e 5 5.1.2e) <5.1.2e @minezk.nl>

Sent: dinsdag 6 juli 2021 11:35

To: 5.1.2e @minlv.nl; 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e 5.1.2e (5.1.2e)
<5.1.2e @minezk.nl>; 5.1.2e 5.1.2e) <5.1.2e @minezk.nl>; 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e
<5.1.2e @minfin.nl>; 5.1.2e 5.1.2e @minfin.nl
Cc: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl> 5.1.2e 5.1.2e @minezk.nl; 5.1.2e 5.1.2e
<5.1.2e @minezk.nl>; 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e @minezk.nl; 5.1.2e (5.1.2e)
<5.1.2e @minezk.nl>; 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @minezk.nl>

Subject: Terugkoppeling eerste bijeenkomst werkgroep (inter)nationaal klimaatbeleid + vervolgstappen

Dag allemaal,
Afgelopen vrijdag hebben we – uiteindelijk in petit comité – een kick off gehad van de werkgroep (inter)nationaal klimaatbeleid in het kader van de Shell-zaak. We kwamen er al pratend achter dat de grenzen tussen de drie werkgroepen minder scherp zijn dan we aanvankelijk dachten en dat het daarom een goed idee zou zijn om ook een gezamenlijke sessie te organiseren met alle drie de werkgroepen. Daarnaast hebben we met elkaar een eerste inventarisatie gemaakt van de elementen die nader bekeken moeten worden als het gevolg van het vonnis:

- ✓ Heeft dit vonnis een precedentwerking voor andere bedrijven? Of voor andere beleidsterreinen zoals biodiversiteit? (Deze vragen liggen ook voor in de andere twee werkgroepen)
- ✓ Gaan bedrijven aan de overheid vragen om meer faciliterende randvoorwaarden te creëren zodat bedrijven eenvoudiger/sneller aan de klimaatdoelen kunnen voldoen?
- ✓ Moet er aanvullend beleid komen op scope 2 en scope 3 emissies? (Actie 5.1.2e: kijken naar de precieze formulering en argumentatie)
- ✓ Moet de overheid criteria opstellen voor (vrijwillige) CO2 compensatie?

In de bijlage vinden jullie het concept-werkplan met – naast de punten hierboven – enkele elementen voor nadere analyse. Actie allen: aanvullen van elementen die in jullie optiek ontbreken. Commentaar en aanvullingen ontvang ik graag uiterlijk op 22 juli. Een volgende werkgroep zal in de week van 26 tot en met 30 juli gepland worden. In verband met de vakantieperiode hoor ik graag van jullie of er bij eventuele afwezigheid iemand anders moet worden uitgenodigd. Kijk daarvoor ook even naar de planning in de bijlage.

In diezelfde week zullen we proberen om ook een gezamenlijke sessie met alle drie de werkgroepen te organiseren. Tot slot zijn er naar aanleiding van de uitspraak verschillende Kamervragen gesteld; 5.1.2e zal de definitieve versie daarvan rondsturen, evenals de Kamerbrief met daarin de toezegging een appreciatie van het vonnis naar de Kamer te sturen (actie 5.1.2e).

Aarzel bij vragen niet om contact op te nemen.
Hartelijke groet,

5.1.2e
Directie Klimaat

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat

Bezuidenhoutseweg | 2594 AC | Den Haag
Postbus 20401 | 2500 EC | Den Haag

T 5.1.2e
M: 5.1.2e @minezk.nl

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.
The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

To: 5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl]
Cc: 5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl]; 5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl]
From: 5.1.2e
5.1.2e Wed 12/8/2021 10:00:00 PM
Subject: FW: UPDATE: klimaat in bouwstenen voor wetgeving op het gebied van IMVO
Received: Wed 12/8/2021 10:00:01 PM
DEF versie klimaat in IMVO-wet - positie MD pdf.pdf

5.1.2e,
Alles wel?
Zie de mail van 5.1.2e van Milieudefensie hieronder. Zij wil graag eens met ons (verder) praten over klimaat in IMVO-wetgeving en hoe dat zou moeten linken aan de klimaatwet. Toevallig had ik parallel ook contact met 5.1.2e van de WUR die expert is op het eerste van die twee onderwerpen. Ik zat eraan te denken om 5.1.2e een gecombineerd gesprek voor te stellen, ook met 5.1.2e. Is dat iets waar jij ook blij van wordt of laat je dat net zo lief aan ons?

Dank en groet,
5.1.2e

From: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @milieudefensie.nl>

Sent: woensdag 8 december 2021 15:04

To: 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>

Cc: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @milieudefensie.nl>

Subject: UPDATE: klimaat in bouwstenen voor wetgeving op het gebied van IMVO

Dag 5.1.2e,
Hoop dat alles goed met je gaat in deze turbulente tijden. Inmiddels is er weer veel gebeurd sinds ons laatste contact in de zomer.
Allereerst het mooie nieuws dat de minister nu wil inzetten op een Nederlandse wet als opstapje voor een Europese wet!
En tegelijkertijd slecht nieuws dat het Europese voorstel zo lang op zich laat wachten.

Bij Milieudefensie zijn we ook verheugd dat de minister bij het commissiedebat afgelopen donderdag aangaf open te staan om te onderzoeken hoe klimaat in een IMVO-wet opgenomen zou kunnen worden en hoe zich dat dan zou verhouden met de Klimaatwet.

Voor de zomer stuurde ik je onze draft position paper over hoe klimaat due diligence eruit zou kunnen zien. (Bijgaand de definitieve versie van deze positie die we begin oktober hebben gepubliceerd). Zien een duidelijke link tussen klimaat in een IMVO-wet en de Klimaatwet. Reductiedoelen (gericht op scope 1-2-3) die grote bedrijven opgelegd zouden moeten krijgen om zo hun activiteiten in de keten in lijn te brengen met het Akkoord van Parijs, passen niet goed in de systematiek van een IMVO-wet, maar wel in (een aangepaste) Klimaatwet dan wel in aan de Klimaat verbonden lagere regelgeving.

We vragen ons af of jij (of andere betrokken collega's) interesse hebben om hierover van gedachten te wisselen en waarbij wij ook vragen kunnen beantwoorden die jullie wellicht hebben nav onze position paper. Ondertussen werken wij ook aan een nieuwe position paper waarbij we specifiek ingaan op de link tussen klimaat in een IMVO-wet en de Klimaatwet. (en dit doen wij ook samen met onze partners voor wetgeving op EU niveau).

Wij zijn tot en met 17 december beschikbaar en na 7 januari weer.

Hartelijke groet,

5.1.2e 5.1.2e
5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e

-----Oorspronkelijk bericht-----

Afzender: 5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl>

Verstuurd: Vrijdag 30 Juli 2021 13:57

Aan: 5.1.2e <5.1.2e @milieudefensie.nl>

Cc: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @milieudefensie.nl>

Onderwerp: RE: INPUT klimaat in bouwstenen voor wetgeving op het gebied van IMVO

Dag 5.1.2e, dat is goed, dan spreken we elkaar tegen het einde van de zomer!

Hartelijke groet,

5.1.2e

From: 5.1.2e <5.1.2e @milieudefensie.nl>

Sent: vrijdag 30 juli 2021 12:04

To: 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>

Cc: 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @milieudefensie.nl>

Subject: AW: INPUT klimaat in bouwstenen voor wetgeving op het gebied van IMVO

Dag 5.1.2e,

Het lijkt ons zeer zinvol om hierover met elkaar in gesprek te gaan, en zeker prima als daar collega's bij zitten. 1028897
00086
We zullen je na onze vakantie benaderen.

Fijne zomer.

Gr 5.1.2e

-----Oorspronkelijk bericht-----

Afzender: 5.1.2e, 5.1.2e @minbuza.nl>

Verstuurd: Maandag 26 Juli 2021 20:46

Aan: 5.1.2e <5.1.2e @milieudefensie.nl>

Cc: 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @milieudefensie.nl>

Onderwerp: RE: INPUT klimaat in bouwstenen voor wetgeving op het gebied van IMVO

Dag 5.1.2e,

Ik bedoelde inderdaad Fit for 55 en aanverwante EU-initiatieven. Als jullie meer info hebben over die samenhang (of hoe die samenhang er wat jullie betreft uit zou moeten zien), dan houd ik me aanbevolen. Verder: prima om na 9 augustus weer eens af te spreken. Onze vragen gaan vooral over hoe je klimaatrisico's zou moeten prioriteren ten opzichte van andere risico's.

Misschien dat ik ook nog een collega betrek bij ons volgende gesprek, als jullie dat OK vinden.

Hartelijke groet en fijne zomer!

5.1.2e

From: 5.1.2e <5.1.2e @milieudefensie.nl>

Sent: woensdag 21 juli 2021 16:29

To: 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>

Cc: 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @milieudefensie.nl>

Subject: AW: INPUT klimaat in bouwstenen voor wetgeving op het gebied van IMVO

Dag 5.1.2e,

Dank voor je e-mail. Bedoel je met de initiatieven die op EU niveau lopen, de Fit for 55 package? Onze collega is daarmee bezig. En het is inderdaad goed deze processen in elkaars licht te bekijken.

Met Friends of the Earth Europe zijn we ook in gesprek met leden van het EP over klimaat due diligence.

We zijn benieuwd welke vragen jullie hebben en zijn graag bereid daarover in gesprek te gaan. Wellicht schikt het je ergens naaugustus?

Hartelijke groet,

5.1.2e

-----Oorspronkelijk bericht-----

Afzender: 5.1.2e, 5.1.2e @minbuza.nl>

Verstuurd: Donderdag 8 Juli 2021 21:42

Aan: 5.1.2e <5.1.2e @milieudefensie.nl>

Cc: 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @milieudefensie.nl>

Onderwerp: RE: INPUT klimaat in bouwstenen voor wetgeving op het gebied van IMVO

Dag 5.1.2e en 5.1.2e

Hartelijk dank voor deze doorwrochte inbreng. Dit helpt ons absoluut om een beter idee te vormen over hoe klimaat-due diligence eruit zou kunnen zien – ik heb daarbij nog wel vraagtekens of het een werkbaar geheel kan vormen met de andere risico's die je door middel van due diligence wilt aanpakken. We moeten dit denk ik ook bezien in het licht van verdere advisering vanuit de OESO zelf, maar zeker ook in tandem met de initiatieven die al op EU-niveau lopen. Daarmee bedoel ik niet alleen het *sustainable corporate governance*-verhaal, maar ook alles wat met de Green Deal samenhangt. Hebben jullie zelf hierover toevallig ook contact met de Europese Commissie? Tot slot ben ik natuurlijk benieuwd of de SER ook aandacht zal besteden aan dit aspect in hun advies over de bouwstenen voor wetgeving. En echt tot slot: we delen deze inbreng ook met onze collega's van de directie Inclusieve Groene Groei, jullie vast ook bekend.

Ik ga er nu voor een weekje tussenuit. Aarzel niet nog eens contact op te nemen!

Dank en hartelijke groet,

5.1.2e

From: 5.1.2e <5.1.2e @milieudefensie.nl>

Sent: donderdag 1 juli 2021 09:50

To: 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>

Cc: 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @milieudefensie.nl>

Subject: INPUT klimaat in bouwstenen voor wetgeving op het gebied van IMVO

Dag 5.1.2e,

Zoals besproken in ons gesprek, sturen we je bijgaand onze input hoe klimaat opgenomen kan worden in wetgeving gepaste zorgvuldigheid voor bedrijven. We werken deze input nog gedetailleerder uit en vertalen deze in het Engels zodat het gedeeld kan worden met andere EU lidstaten en organisaties.

Daarnaast ook bijgaand het draft interim report van de Working Party on RBC van de OESO over klimaat due diligence.

Graag lichten we je onze input nog nader toe in een volgend gesprek.

Hartelijke groet,

00086 5.1.2e

1028897

-----Oorspronkelijk bericht-----

Afzender: 5.1.2e, 5.1.2e @minbuza.nl>

Verstuurd: Dinsdag 8 Juni 2021 9:45

Aan: 5.1.2e <5.1.2e @milieudefensie.nl>

Cc: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @milieudefensie.nl>

Onderwerp: RE: INPUT bouwstenen voor wetgeving op het gebied van IMVO

Dag 5.1.2e,

Dank voor de flexibiliteit! Dan stuur ik een vergaderverzoek voor vr. 18/6 om 13u, met Teams-link.

Hartelijke groet,

5.1.2e

From: 5.1.2e <5.1.2e @milieudefensie.nl>

Sent: dinsdag 8 juni 2021 09:37

To: 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>

Cc: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @milieudefensie.nl>

Subject: AW: INPUT bouwstenen voor wetgeving op het gebied van IMVO

Dag 5.1.2e,

Dan zouden wij graag vrijdag (hele dag nog beschikbaar) of anders donderdag (11.30-12.30u) met je afspreken.

Geef maar aan wat jouw voorkeur heeft.

Hartelijke

5.1.2e

-----Oorspronkelijk bericht-----

Afzender: 5.1.2e, 5.1.2e @minbuza.nl>

Verstuurd: Dinsdag 8th Juni 2021 9:29

Aan: 5.1.2e <5.1.2e @milieudefensie.nl>

Cc: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @milieudefensie.nl>

Onderwerp: RE: INPUT bouwstenen voor wetgeving op het gebied van IMVO

Dag 5.1.2e,

Sorry, ik realiseer me dat ik dit niet had bevestigd! Donderdag komt mij niet goed uit, maar ik had wel 10u vandaag gereserveerd. Dus als het jullie uitkomt, kan dat nog steeds. Als jullie ook Teams gebruiken, hier zouden we kunnen meeten: <https://teams.microsoft.com/l/meetup->

5.1.2i

Mocht het niet schikken, dan heb ik volgende week ook flink wat ruimte, vooral op donderdag en vrijdag.

Hartelijke groet,

5.1.2e

From: 5.1.2e <5.1.2e @milieudefensie.nl>

Sent: donderdag 3 juni 2021 17:01

To: 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>

Cc: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @milieudefensie.nl>

Subject: AW: INPUT bouwstenen voor wetgeving op het gebied van IMVO

Dag 5.1.2e,

Donderdag heeft bij nader inzien onze voorkeur, maar als dat niet uitkomt voor jou is di ook prima.

Hartelijke groet,

5.1.2e

-----Oorspronkelijk bericht-----

Afzender: 5.1.2e, 5.1.2e @minbuza.nl>

Verstuurd: Donderdag 3rd Juni 2021 16:20

Aan: 5.1.2e <5.1.2e @milieudefensie.nl>

Cc: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @milieudefensie.nl>

Onderwerp: RE: INPUT bouwstenen voor wetgeving op het gebied van IMVO

Dag 5.1.2e,

Mooi, zullen we dan dinsdag 10u proberen?

Hartelijke groet,

5.1.2e

From: 5.1.2e <5.1.2e @milieudefensie.nl>

Sent: woensdag 2 juni 2021 13:10

To: 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>

Cc: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @milieudefensie.nl>

Subject: AW: INPUT bouwstenen voor wetgeving op het gebied van IMVO

00086

1028897

Dag [5.1.2e],

Dank voor je e-mail. Begrijpelijk dat het een heksenketel voor je is; zo'n verhuizing is niet niks.

Graag spreek ik met nader je over onze input en de inzichten nav de klimaatuitspraak. Mijn collega [5.1.2e] [5.1.2e] [5.1.2e] werken hier samen aan. Wanneer ben je beschikbaar? Wij zouden volgende week kunnen op di (hele dag) of do middag.

Hartelijke groet,

[5.1.2e]

-----Oorspronkelijk bericht-----

Afzender: [5.1.2e], [5.1.2e]@minbuza.nl>

Verstuurd: Dinsdag 1st Juni 2021 16:53

Aan: [5.1.2e] [5.1.2e] <[5.1.2e]@milieudefensie.nl>

Onderwerp: RE: INPUT bouwstenen voor wetgeving op het gebied van IMVO

Beste [5.1.2e],

Allereerst: ik weet niet zeker of we op deze mail hadden gereageerd. Zo niet, mijn excuses! Mijn eerste maanden in deze functie (en terug uit China) waren nogal een heksenketel. Nu het stof wat is neergedaald wil ik wat schade inhalen. Onder andere door te bedanken voor jullie inbreng destijds, waarmee we zeker ons voordeel hebben gedaan. Daarnaast wil ik graag aanbieden om elkaar binnenkort nog eens apart te spreken, mocht je jullie punten nog nader willen toelichten. Misschien dat de recente uitspraak tegen Shell, waar jullie natuurlijk een belangrijk aandeel hadden, nog nieuwe inzichten heeft gegeven.

Nogmaals dank en ik hoor het graag. Hartelijke groet,

[5.1.2e]

[5.1.2e]

[5.1.2e]

Afdeling Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen
Directie Internationale Marktordening en Handelspolitiek
Ministerie van Buitenlandse Zaken

M [5.1.2e]
E [5.1.2e]@minbuza.nl

T [5.1.2e]

L | [www.linkedin.com/in/\[5.1.2e\]](https://www.linkedin.com/in/[5.1.2e])

From: [5.1.2e] [5.1.2e] <[5.1.2e]@milieudefensie.nl>

Sent: vrijdag 9 april 2021 14:57

To: [5.1.2e] <[5.1.2e]@minbuza.nl>

Cc: [5.1.2e] <[5.1.2e]@minbuza.nl>; [5.1.2e] <[5.1.2e]@minbuza.nl>

Subject: INPUT bouwstenen voor wetgeving op het gebied van IMVO

Beste [5.1.2e],

Dank voor je reactie. Hierbij wil ik graag namens Milieudefensie kort input leveren op het toegestuurde concept bouwstenen. vroeg me nog wel af of dit de complete versie van de bouwstenen is of enkel een deel ervan aangezien belangrijke onderdelen zoals reikwijdte, definities, over welke negatieve gevolgen hebben we het etc nog ontbreken?

Allereerst is het volgens Milieudefensie van belang om voor een effectieve werking van een wet het volgende onderscheid in oogenschouw te nemen: i) de verplichtingen van bedrijven (gepaste zorgvuldigheidsplicht / zorgplicht), en de toezicht en handhaving hierop en; ii) de mogelijkheid voor benadeelden om aan die verplichtingen rechten te ontleen als ze schade leiden en derhalve toegang tot de Nederlandse civiele rechter te hebben op basis van Nederlands recht.

Onze belangrijkste input:

- Reikwijdte: de financiële sector valt expliciet onder de regelgeving.
- De negatieve gevolgen hebben betrekking op: mensenrechten, milieu en ook expliciet klimaat. Het is voor Milieudefensie niet denkbaar dat anno 2021 klimaat geen onderdeel zou uitmaken van een IMVO-wet. Momenteel doen wij onderzoek met experts om uiteen te zetten hoe klimaat due diligence eruit zou kunnen zien.
- De verplichting om gepaste zorgvuldigheid te betrachten moet expliciet de hele keten en alle zakelijke relaties omvatten.
- Stakeholdersconsultatie en stakeholdersparticipatie in alle stappen van het proces voor gepaste zorgvuldigheid, - vooral ook *on the ground* - is cruciaal omdat het juist gaat om risico's op nadelige gevolgen voor deze personen en groepen van personen.
- Toegang tot informatie. Er moet eende structuur van een concern. Bedrijven moeten verplicht

worden alle documenten te overleggen die betrekking hebben op gepaste zorgvuldigheidsplicht/zorgpl. 1028897

en de bedrijfsvoering als er een zaak tegen hen loopt. Het plan van aanpak van een bedrijf moet openbaar worden gemaakt.

- Civiele aansprakelijkheid. Er moet voorzien worden in civielrechtelijke aansprakelijkheid voor bedrijven voor eigen handelen en die van het handelen van haar eventuele (klein)dochterondernemingen. Bedrijven kunnen zich dan niet langer verschuilen achter activiteiten van hun (klein)dochters.

- Op deze wijze heeft de Nederlandse rechter rechtsmacht, immers de hoofdregel is de woonplaats van gedaagde.
  - Nederlands recht moet hierbij van toepassing zijn. Op grond van de Rome II-verordening is de hoofdregel dat het recht van toepassing is van het land waar de schade zich voordoet. Om ervoor te zorgen dat de plicht tot gepaste zorgvuldigheid/zorgplicht ook kan leiden tot een verplichting om schade veroorzaakt in het buitenland aan slachtoffers te vergoeden, moet er gezorgd worden dat de Nederlandse wet vóórgaat boven de buitenlandse wetgeving. In veel landen waar slachtoffers schade leiden als gevolg van activiteiten van bedrijven bestaat geen wetgeving die slachtoffers beschermt danwel is er geen effectieve toegang tot de rechter. Dit kan geregeld worden door in de wet een bepaling op te nemen die stelt dat de wet tot bijzonder dwingend nationaal recht wordt verklaard, zoals is bedoeld in artikel 16 van de Rome II-verordening. (zie hiervoor ook het recentelijk aangenomen rapport van Europarlementariër Wolters, art 19a)
  - Toezicht en handhaving. Er moet een onafhankelijke toezichthouder komen met specifieke expertise op internationaal terrein. Boetessancties genoeg zijn. recidive kan er strafrechtelijk worden gehandhaafd.

Graag is Milieudefensie betrokken bij verdere consulatierondes. Zoals door mij aangegeven is Milieudefensie zeer actief op due diligence wetgeving.

Met vriendelijke groet,

5.1.2e

-----Oorspronkelijk bericht-----

Afzender: 5.1.2e, 5.1.2e @minbuza.nl>

Verstuurd: Woensdag 7th April 2021 13:33

Aan: 5.1.2e <5.1.2e @milieudefensie.nl>

Cc: 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>

Onderwerp: RE: Uitnodiging online stakeholderconsultatie over bouwstenen voor wetgeving op het gebied van IMVO

Beste 5.1.2e,

Natuurlijk begrijp ik dat jullie liever ook fysiek/virtueel hadden deelgenomen. We hebben deze consultatie in goed overleg met MVO Platform opgezet en qua werkbaarheid zitten we echt aan het maximaal aantal deelnemers. Overigens staan we echt nog aan het prille begin van een proces. Het formele wetgevingsproces is zelfs nog niet eens begonnen, of dat nou Europees of nationaal wordt (ik neem aan dat jullie ook voor de publieke consultatie van de Europese Commissie inbreng hebben geleverd). En gedurende zo'n proces is er ook meer gelegenheid voor inspraak. Als het tot nationale wetgeving komt, begint dat met een internetconsultatie die voor iedereen open staat. Het handigst voor ons is uiteraard als jullie input morgen door MVO Platform kan worden meegenomen. Ik neem aan dat de leden van MVO Platform sowieso geconsulteerd zijn? Direct na de consultatie willen we de input van de stakeholders gaan verwerken voor een nieuwe versie die we intern weer kunnen bespreken. Dus aparte inbreng zou liefst uiterlijk vrijdag binnen moeten zijn. Ik realiseer me dat dat weinig tijd is - helaas is dat een realiteit waarmee wij zelf ook moeten omgaan in dit traject.

Met vriendelijke groet,

5.1.2e

From: 5.1.2e, 1.2e <5.1.2e @milieudefensie.nl>

Sent: woensdag 7 april 2021 10:26

To: 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>

Cc: 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>

Subject: AW: Uitnodiging online stakeholderconsultatie over bouwstenen voor wetgeving op het gebied van IMVO

Beste heer 5.1.2e, beste 5.1.2e,

Dank voor de email en het concept bouwstenen. Ik vind het zeer spijtig dat er in de stakeholderconsultatie vooral gefocust wordt op organisaties met praktische ervaring met due diligence en convenanten en we hopen dan ook dat er nog een algemenere consultatieronde komt.

Graag levert Milieudefensie schriftelijk input op het concept. Gezien de korte tijdsspanne, ga ik ervan uit dat dit niet per se voor morgenochtend dient te gebeuren?

Met vriendelijke groet,

5.1.2e, 1.2e

-----Oorspronkelijk bericht-----

A00086r: 5.1.2e, 5.1.2e @minbuza.nl>

Verstuurd: Dinsdag 6th April 2021 15:48

1028897

Aan: 5.1.2e <5.1.2e@milieudefensie.nl>
Cc: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Onderwerp: RE: Uitnodiging online stakeholderconsultatie over bouwstenen voor wetgeving op het gebied van IMVO

Geachte mevrouw 5.1.2e, beste 5.1.2e,

Bijgevoegd treft u, voor het geval nog niet ontvangen via MVO Platform, het stuk dat centraal staat tijdens de stakeholderconsultatie over IMVO-wetgeving op 8 april: een uitwerking van "conceptbouwstenen". Zoals aangegeven in mijn vorige e-mail willen wij jullie de mogelijkheid geven input te leveren: bij voorkeur via MVO Platform, of anders schriftelijk direct aan ons. Voor de transparantie plak ik hieronder de achtergrond die met de uitnodiging aan de deelnemers is meegestuurd, zodat jullie dezelfde informatie hebben als de deelnemers.

Wij vragen u strikt vertrouwelijk met deze stukken om te gaan en deze niet buiten uw organisatie te verspreiden. Wij zien uit naar uw bijdrage.

Bij voorbaat dank.

Met vriendelijke groet,

5.1.2e

Citaat uit uitnodigingsmail:

Achtergrond

Op 16 oktober 2020 heeft het kabinet een besluit genomen over nieuwe IMVO-beleid. Een gepaste zorgvuldigheidsverplichting is het belangrijkste element van dit nieuwe beleid. Het kabinet heeft een sterke voorkeur voor een Europese gepaste zorgvuldigheidsverplichting vanwege het vergroten van de gezamenlijke impact in de keten en het bereiken van een gelijk speelveld. Het kabinet werkt nu bouwstenen voor een gepaste zorgvuldigheidsverplichting uit. Deze bouwstenen dienen primair als input voor het Europese traject, maar op deze manier is Nederland ook voorbereid op het invoeren van nationale dwingende maatregelen als Europese wetgeving te lang duurt of inhoudelijk tekortschiet.

Andere maatregelen waar aan gewerkt wordt om IMVO te stimuleren, zijn onder meer de vernieuwing van sectorale samenwerking, het verbeteren van IMVO-voorwaarden in onder meer de Rijksinkoop, het evalueren van bestaande financiële prikkels en het oprichten van een IMVO-steunpunt. De verschillende maatregelen versterken elkaar en zorgen er samen voor dat bedrijven hun verantwoordelijkheid (kunnen) nemen. Meer informatie over de voortgang van het nieuwe IMVO-beleid en het Europese traject kunt u lezen in de Kamerbrief van 11 februari jl.

Stakeholdersessie

Het ministerie van Buitenlandse Zaken wil graag met u en andere stakeholders uit het bedrijfsleven en het maatschappelijk middenveld in gesprek over de bouwstenen voor een gepaste zorgvuldigheidsverplichting. U bent van harte uitgenodigd voor een interactieve (online) sessie op donderdag 8 april a.s., van 10:00 uur tot 12:00 uur. Bevestig uw deelname via een reply op deze mail. We horen graag uiterlijk 1 april van u, zodat u tijdig een voorbereidingsnotitie en toegangslink voor MS Teams ontvangt.

Vervolg

Deze bijeenkomst staat niet op zichzelf. In maart is gesproken met juridische experts en in mei worden de concept bouwstenen ter consultatie voorgelegd aan de IMVO-commissie van de Sociaaleconomische Raad (SER) en het Adviescollege Toetsing Regeldruk (ATR).

5.1.2e

5.1.2e

Afdeling Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen

Directie Internationale Marktordening en Handelspolitiek

Ministerie van Buitenlandse Zaken

Rijnstraat 8 | 2515 XP Den Haag

Postbus 20061 | 2500 EB Den Haag

E | 5.1.2e@minbuza.nl

T | @5.1.2e

L | www.mikeam.com/in 5.1.2e

From: 5.1.2e

Sent: donderdag 1 april 2021 16:10

To: 5.1.2e@milieudefensie.nl' <5.1.2e@milieudefensie.nl>

Cc: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Subject: RE: Uitnodiging online stakeholderconsultatie over bouwstenen voor wetgeving op het gebied van IMVO

Geachte mevrouw 5.1.2e, beste 5.1.2e,

Veel dank voor dit bericht. Het is goed te merken dat er zoveel belangstelling is voor de bouwstenen en voor de consultatie daarover. We hebben eerder, in overleg met MVO Platform, een lijst genodigde ngo's samengesteld, vooral gebaseerd op praktische ervaring met due diligence door het bedrijfsleven. We willen immers vooral nagaan of de manier waarop wij de gepaste zorgvuldigheidsverplichting voor ons zien, ook het doel bereikt. De lijst genodigden hebben we helaas moeten beperken om de omvang werkbaar te houden en om te voorkomen dat de balans met de andere stakeholders (met name

00086bedrijven) uit het lood slaat.

1028897

Sowieso houden we gedurende het hele proces van (EU-)wetgeving nauw contact met MVO Platform, en het proces gaat nog veel tijd kosten dus er komen wellicht nog meer gelegenheden om input te leveren. Voor nu kan ik in elk geval toezeggen dat jullie op de reservelijst staan, voor het geval andere ngo's uitvallen. Ik moet daarbij wel vermelden dat we tot nu toe meer bevestigingen van ngo's dan van bedrijven hebben. Wat ik ook kan toezeggen is dat we jullie de stukken voor de consultatie zullen sturen. Op die manier kunnen jullie via MVO Platform inbreng leveren – of schriftelijk direct aan ons, wat jullie liever hebben. Stukken gaan een dezer dagen uit, dus die kunnen jullie snel tegemoet zien.

Met vriendelijke groet,

5.1.2e

5.1.2e

Afdeling Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen

Directie Internationale Marktordening en Handelspolitiek

Ministerie van Buitenlandse Zaken

Rijnstraat 8 | 2515 XP Den Haag

Postbus 20061 | 2500 EB Den Haag

E | 5.1.2e@minbuza.nl

T | 5.1.2e

L | www.linkedin.com/in/5.1.2e

From: 5.1.2e <5.1.2e@milieudefensie.nl>

Sent: vrijdag 26 maart 2021 11:31

To: IMH <5.1.2e@minbuza.nl>

Subject: Uitnodiging online stakeholderconsultatie over bouwstenen voor wetgeving op het gebied van IMVO

Geachte heer 5.1.2e,

Op 8 april a.s. organiseert het Ministerie van Buitenlandse Zaken een stakeholderconsultatie over de bouwstenen voor IMVO-wetgeving. Graag zou ik namens Milieudefensie aan deze stakeholderconsultatie deelnemen.

Milieudefensie werkt met een team op due diligence wetgeving, en wel op 3 niveaus: nationaal, Europees en in VN verband.

Wij spreken samen met onze internationale partners bedrijven en financiers aan op misstanden in hun keten. Zo is Milieudefensie sinds het begin van de jaren 2000 in gesprek met verschillende Nederlandse banken over de impact van hun leningen/ beleggingen en welke stappen deze banken kunnen/ zouden moeten ondernemen om deze impact te mitigeren.

Daarnaast is Milieudefensie sinds de oprichting van de Eerlijke Bankwijzer (2009) onderdeel van deze coalitie. Daarmee heeft Milieudefensie ook al 12 jaar ervaring in het vergelijken van de duurzaamheidsbeleid en haar implementatie (o.a. due diligence processen) van de grootste spelers in de Nederlandse financiële sector.

Ook de ervaring in de OESO-klacht tegen de Rabobank (2014, afgerond) en ING (2019, lopend) dragen bij aan onze kennis over de staat van de due diligence van Nederlandse bedrijven in relatie tot de OESO-richtlijnen (en de uitdagingen die hier liggen).

Graag zou ik mijn kennis en ervaring delen om tot geschikte bouwstenen voor een gepaste zorgvuldigheidsverplichting op EU danwel nationaal niveau te komen.

Met vriendelijke groet,

5.1.2e

5.1.2e

Mon-Tue-Wed-Thu

M 5.1.2e

Central line: +31 20 5507300

@ 5.1.2e@milieudefensie.nl

Milieudefensie | www.milieudefensie.nl | Friends of the Earth Netherlands

Postbus 19199 | 1000 GD Amsterdam | the Netherlands

Visitor Address: Nieuwe Looiersstraat 31, 1017 VA Amsterdam

Help save paper! Do you really need to print this email?

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of

00086

1028897

gaat naar onze minister. We hebben er wel bij aangegeven dat we ambtelijk nog in gesprek zijn over deze punten en hopen dat de MR er niet mee belast hoeft te worden. Uiteraard ben ik beschikbaar om hierover te bellen als dat helpt.

Hartelijke groet,

5.1.2e

From: 5.1.2e 5.1.2e (5.1.2e) <5.1.2e @minezk.nl>

Sent: dinsdag 30 november 2021 17:24

To: 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @minezk.nl>

Subject: RE: Shell Kamerbrief

5.1.2e

Het is nu echt heel lastig om nog formuleringen te veranderen zonder dat er weer een ronde komt tussen alle ministeries en we dus de brief moeten terugtrekken. Ik ga proberen of dit najaar nog in spoedig kan worden veranderd maar verder kan ik de formulering zoals voorgesteld niet veranderen zonder opnieuw de afstemming en parafen en toestemming van onze minister te krijgen.

Vriendelijke groeten

5.1.2e

Van: 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>

Verzonden: dinsdag 30 november 2021 14:30

Aan: 5.1.2e 5.1.2e (5.1.2e) <5.1.2e @minezk.nl>; 5.1.2e, 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>

CC: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @minezk.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @minezk.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @minezk.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>

Onderwerp: RE: Shell Kamerbrief

Beste 5.1.2e,

Dank je wel voor je reactie – ik denk dat er wat ruis op de lijn is. Wij zijn het natuurlijk helemaal niet oneens met het aantrekken van (duurzame) investeringen). Het is alleen nu verwoord alsof dat een doel is van het klimaat- en IMVO-beleid. IMVO gaat over de activiteiten van Nederlandse bedrijven in het buitenland, dus per definitie niet over investeringen in Nederland. Vandaar het onbehagen. Ik heb hieronder een suggestie opgenomen die volgens mij recht doet aan jullie én onze positie.

Ik heb nog eens intern afgestemd, ook met de collega's van GG (klimaat) en onze Directie Juridische Zaken. Wij komen op drie suggesties:

5.1.2i

Wij bereiden nu ook het advies aan onze minister voor, en geven daarin aan dat we op deze punten proberen er ambtelijk uit te komen. Als dat lukt kan hij uiteraard gewoon instemmen in de Ministerraad.

Hoor graag je reactie! Mocht je hier nog over willen bellen, dan kan dat natuurlijk maar wel pas na 16.30.

Dank en hartelijke groet,

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

Afdeling Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen
Directie Internationale Marktordening en Handelspolitiek
Ministerie van Buitenlandse Zaken

M | 5.1.2e
E | 5.1.2e @minbuza.nl

00087 P | 5.1.2e
L | www.linkedin.com/in/ 5.1.2e

1028900

From: 5.1.2e 5.1.2e (5.1.2e) <5.1.2e @minezk.nl>

Sent: dinsdag 30 november 2021 08:30

To: 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e, 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>

Cc: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @minezk.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @minezk.nl>

Subject: RE: Shell Kamerbrief

Beste 5.1.2e

Ik wil nog wel op je opmerkingen reageren.

Het is zeker de bedoeling van de minister van Economische zaken om investeringen naar Nederland te halen en te blijven aan te trekken. Minister EZK wil wel dat deze investeringen duurzaam zijn om zo klimaatdoelen te halen zijn en maatschappelijk verantwoord. Ik begrijp niet dat buitenlandse zaken daar het niet mee eens is.

Het vertrek van Shell is volgens Shell niet gekoppeld aan het vonnis maar gaat om de aandelenstructuur en belasting.

In de brief over vertrek hoofdkantoor die dus nog in de maak is halen we Shell zelf hierover aan en schrijven we op: ".....geeft het bedrijf aan dat de voorgenomen verhuizing van het hoofdkantoor geen gevolgen heeft voor de lopende hoger beroep procedure, of voor de rechtsgeldigheid van het vonnis, in de casus van Milieudefensie e.a. versus Shell".

Groet

5.1.2e

Van: 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>

Verzonden: maandag 29 november 2021 19:56

Aan: 5.1.2e 5.1.2e (5.1.2e) <5.1.2e @minezk.nl>; 5.1.2e, 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>

CC: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @minezk.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>

Onderwerp: RE: Shell Kamerbrief

Hi 5.1.2e

Dank voor die info, goed om te weten! Voor jouw begrip, 5.1.2e houdt zich bezig met klimaatbeleid, ik ben van het IMVO-beleid en stemde in die hoedanigheid eerder af met 5.1.2e

Ik heb intern nog even de laatste versie besproken, en er zijn twee zaken die tot enig onbehagen leiden bij ons:

- Doordat de brief een aantal keer is uitgesteld, is inmiddels enigszins achterhaald wat we zeggen over het aanstaande Commissievoorstel voor IMVO-wetgeving. Er staat dat dat in het najaar wordt verwacht, maar ook het Commissievoorstel is enigszins uitgesteld en we verwachten het nu op zijn vroegst in december – dat is ook de lijn die onze minister aanhoudt in onze Commissiedebat a.s. donderdag.

-Deze passage: 5.1.2i

5.1.2i

We zijn er nog niet helemaal uit hoe hierover onze minister te adviseren, maar het leek me handig daar niet op te wachten en jullie dit signaal nu vast mee te geven. Overigens kan ik me van het eerste punt voorstellen dat we dat ook wel zouden kunnen aanpassen zonder tussenkomst van de MR. Het tweede punt vind ik moeilijker inschatten want ik weet niet goed waar dat zinnetje vandaan komt en waarom er kennelijk bij EZK waarde aan wordt gehecht.

Tot zover even, ik houd jullie op de hoogte!

Hartelijke groet,

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

Afdeling Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen
Directie Internationale Marktoordening en Handelspolitiek
Ministerie van Buitenlandse Zaken

M | 5.1.2e
E | 5.1.2e @minbuza.nl

00087

L | www.linkedin.com/in/ 5.1.2e

1028900

From: 5.1.2e 5.1.2e (5.1.2e) <5.1.2e @minezk.nl>
Sent: maandag 29 november 2021 19:40
To: 5.1.2e, 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>
Cc: 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e
<5.1.2e @minezk.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>
Subject: Re: Shell Kamerbrief
Hoi 5.1.2e
Ja We zijn ook met Kamerbrief over vertrek Shell HQ bezig. Kamer heeft die gevraagd. Ik hou daarover 5.1.2e op de hoogte.
Groet
5.1.2e

Verstuurd vanaf mijn iPhone
Op 29 nov. 2021 om 17:46 heeft 5.1.2e, 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl> het volgende geschreven:

Beste 5.1.2e,
Hopelijk maak je 't goed & gezond!
Begreep van 5.1.2e at jij vanaf heden de contactpersoon bent voor de Shell Kamerbrief die in de MR voorligt deze week.
Alvast een vraagje: we begrepen dat er ook een nieuwe brief aankomt over vertrek Shell; is hier wellicht al meer over bekend?
Dank en hartelijke groet,
5.1.2e
<image001.png> 5.1.2e 5.1.2e
Energy Transition & Youth Engagement
Inclusive Green Growth Department

Ministry of Foreign Affairs
Rijnstraat 8 | 2515 XP Den Haag | The Netherlands
T. 5.1.2e
5.1.2e @minbuza.nl

Help save paper! Do you really need to print this email?

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.
De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.
The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

To: 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl]
Cc: 5.1.2e @minbuza.nl]
From: 5.1.2e 5.1.2e
5.1.2e
Subject: RE: Shell
Received: Thur 10/7/2021 12:30:10 PM

Hi 5.1.2e,
Zou jij 5.1.2e vanaf heden ook willen ccen? Hij neemt het stokje van mij over binnen 2 weken.
Dank alvast en groet!

From: 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>
Sent: woensdag 6 oktober 2021 20:41
To: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>
Subject: RE: Shell

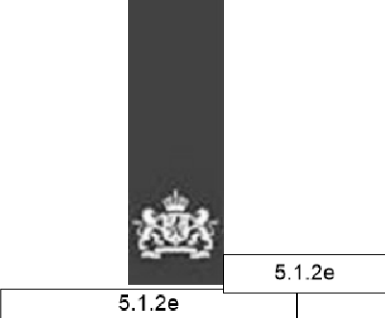
5.1.2e,
Dat is mooi! En ja, had de campagne van MD ook gezien. Ik zal proberen dat dilemmastuk nog te lezen en als het meerwaarde heeft je daar tijdig wat punten over mee te geven.
Groeten,
5.1.2e

From: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>
Sent: woensdag 6 oktober 2021 20:37
To: 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>
Subject: RE: Shell

Hi 5.1.2e,
Yes, ik kan eindelijk een keertje wél deelnemen. Neem aan dat jullie de nieuwste campagne van Milieudefensie ook hebben gezien, waarin wordt opgeroepen tot een ‘klimaatwet’ en die specifiek de verbinding legt met IMVO-wetgeving? Zal terugkoppelen na afloop, en kunnen natuurlijk ook altijd vooraf nog even bellen als je dat wenselijk vindt. Benieuwd ook naar jouw visie op dat ‘dilemma’-stuk.
Groet,
5.1.2e

From: 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>
Sent: woensdag 6 oktober 2021 12:56
To: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>
Subject: Shell

Hi 5.1.2e 5.1.2e,
Ik zag dat jullie ook uitgenodigd zijn voor de Shell-werkgroep die eerst morgen zou plaatsvinden (toen kon ik) en nu naar dinsdag verplaatst is (dan kan ik niet). Jullie zitten redelijk in onze ideeën en standpunten over klimaat en IMVO-wetgeving, dus zou ik naderhand bij jullie mogen buurten voor een terugkoppeling? Ik geloof niet dat wij actief iets hoeven uit te dragen tijdens die bijeenkomst, maar misschien kunnen jullie een algemeen voorbehoud maken als bij de bespreking van “contouren Kamerbrief” ineens allerlei IMVO-wetgeving punten uit de hoge hoed komen?
Dank en groet,
5.1.2e

Afdeling Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen
Directie Internationale Marktoordening en Handelspolitiek
Ministerie van Buitenlandse Zaken
Rijnstraat 8 | 2515 XP Den Haag
Postbus 20061 | 2500 EB Den Haag

E | 5.1.2e @minbuza.nl
P | 5.1.2e
L | www.linkedin.com/in/5.1.2e 5.1.2e

To: 5.1.2e, 5.1.2e @minbuza.nl; 5.1.2e, 5.1.2e @minbuza.nl
Cc: 5.1.2e, 5.1.2e @minbuza.nl; 5.1.2e, 5.1.2e @minbuza.nl; 5.1.2e
5.1.2e @minbuza.nl
From: 5.1.2e
5.1.2e Tue 11/30/2021 5:19:44 PM
Subject: RE: URGENT: Shell Kamerbrief
Received: Tue 11/30/2021 5:19:00 PM

Hoi 5.1.2e,

Even vanaf de zijkant: goede toevoegingen, heb het memo nog iets verduidelijkt (zie op foxy).

Hartelijke groet,

5.1.2e

From: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Sent: dinsdag 30 november 2021 17:05

To: 5.1.2e, 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Cc: 5.1.2e, 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e, 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e
<5.1.2e@minbuza.nl>

Subject: RE: URGENT: Shell Kamerbrief

Hi 5.1.2e,

Sorry voor de radiostilte, toen je me belde moest ik net optreden in een (virtueel) VN-Forum...

Heb zojuist de MR-advisering aangevuld/aangepast. Ik heb een spreekpunt voorgesteld en de eerste vier bullets voor de toelichting om R uit te leggen welke wijzigingen we nog met EZK proberen te regelen.

Ik zal dit ook aan 5.1.2e sturen via de afstemmingsfunctie van foxy, maar als het de lijn in moet dan is daar denk ik wel begrip voor.

Groet!

5.1.2e

From: 5.1.2e, 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Sent: dinsdag 30 november 2021 13:22

To: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Cc: 5.1.2e, 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e, 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Subject: RE: URGENT: Shell Kamerbrief

Hi 5.1.2e,

Bedankt nog hiervoor! Begreep dat je 5.1.2e ook gesproken had.

Vraagje: is het een idee om, afh. van jullie lijn natuurlijk, een gecombineerd mailtje aan EZK te sturen waarin ook het punt van 5.1.2e wordt meegenomen? Zie hieronder cursief.

5.1.2i

Hartelijke groet!

From: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Sent: dinsdag 30 november 2021 11:36

To: 5.1.2e, 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Cc: 5.1.2e, 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Subject: RE: URGENT: Shell Kamerbrief

Hi 5.1.2e,

Sorry, beetje volle dag vandaag, en 5.1.2e is ook nogal druk. Ik probeer met haar een lijn af te stemmen, veel dank voor jullie heel bruikbare suggestie hieronder! Ik kom er asap op terug. En voor zover er nog met EZK moet worden afgestemd neem ik dat natuurlijk voor mijn rekening.

Groet,

5.1.2e

From: 5.1.2e, 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Sent: dinsdag 30 november 2021 11:33

To: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Subject: RE: URGENT: Shell Kamerbrief

P.S. deadline voor memo is eigenlijk vandaag; dus hoe sneller we het de lijn in kunnen doen hoe beter ☺

Onderstaande dienen te worden verwerkt in spreekpunten o.i.d. – hoor graag hoe jij erin staat!

00089
From: 5.1.2e, 5.1.2e

1028940

Sent: dinsdag 30 november 2021 09:40

To: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>
Cc: 5.1.2e, 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e, 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>
Subject: URGENT: Shell Kamerbrief
Importance: High

Hoi 5.1.2e,
5.1.2e en ik hebben gebrainstormd, zou dit misschien een tussenoplossing zijn? Dus verplaatsing van het zinsdeel naar het begin van de zin. Daarmee komen we hen tegemoet maar is het voor ons tekstmatig meer correct.

5.1.2i

Hartelijke groet!

From: 5.1.2e (5.1.2e) <5.1.2e@minezk.nl>
Sent: dinsdag 30 november 2021 08:30
To: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e, 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>
Cc: 5.1.2e, 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e @minezk.nl; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e @minezk.nl
Subject: RE: Shell Kamerbrief

Beste 5.1.2e
Ik wil nog wel op je opmerkingen reageren.
Het is zeker de bedoeling van de minister van Economische zaken om investeringen naar Nederland te halen en te blijven aan te trekken. Minister EZK wil wel dat deze investeringen duurzaam zijn om zo klimaatdoelen te halen zijn en maatschappelijk verantwoord. Ik begrijp niet dat buitenlandse zaken daar het niet mee eens is.
Het vertrek van Shell is volgens Shell niet gekoppeld aan het vonnis maar gaat om de aandelenstructuur en belasting.
In de brief over vertrek hoofdkantoor die dus nog in de maak is halen we Shell zelf hierover aan en schrijven we op: ".....geeft het bedrijf aan dat de voorgenomen verhuizing van het hoofdkantoor geen gevolgen heeft voor de lopende hoger beroep procedure, of voor de rechtsgeldigheid van het vonnis, in de casus van Milieudefensie e.a. versus Shell".

Groet
5.1.2e
Van: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Verzonden: maandag 29 november 2021 19:56
Aan: 5.1.2e (5.1.2e) <5.1.2e@minezk.nl>; 5.1.2e, 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>
CC: 5.1.2e, 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e @minezk.nl; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Onderwerp: RE: Shell Kamerbrief

Hi 5.1.2e,
Dank voor die info, goed om te weten! Voor jouw begrip, 5.1.2e houdt zich bezig met klimaatbeleid, ik ben van het IMVO-beleid en stemde in die hoedanigheid eerder af met 5.1.2e
Ik heb intern nog even de laatste versie besproken, en er zijn twee zaken die tot enig onbehagen leiden bij ons:
-Doordat de brief een aantal keer is uitgesteld, is inmiddels enigszins achterhaald wat we zeggen over het aanstaande Commissievoorstel voor IMVO-wetgeving. Er staat dat dat in het najaar wordt verwacht, maar ook het Commissievoorstel is enigszins uitgesteld en we verwachten het nu op zijn vroegst in december – dat is ook de lijn die onze minister aanhoudt in onze Commissiedebat a.s. donderdag.

5.1.2i

We zijn er nog niet helemaal uit hoe hierover onze minister te adviseren, maar het leek me handig daar niet op te wachten en jullie dit signaal nu vast mee te geven. Overigens kan ik me van het eerste punt voorstellen dat we dat ook wel zouden kunnen aanpassen zonder tussenkomst van de MR. Het tweede punt vind ik moeilijker inschatten want ik weet niet goed waar dat zinnetje vandaan komt en waarom er kennelijk bij EZK waarde aan wordt gehecht.
Tot zover even, ik houd jullie op de hoogte!
Hartelijke groet,
00089

5.1.2e

5.1.2e

Afdeling Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen
Directie Internationale Marktordening en Handelspolitiek
Ministerie van Buitenlandse Zaken

M | 5.1.2e

E | 5.1.2e@minbuza.nl

P | 5.1.2e

L | www.linkedin.com/in/5.1.2e

From: 5.1.2e (5.1.2e) <5.1.2e@minezk.nl>

Sent: maandag 29 november 2021 19:40

To: 5.1.2e, 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Cc: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e
<5.1.2e@minezk.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Subject: Re: Shell Kamerbrief

Hoi 5.1.2e

Ja We zijn ook met Kamerbrief over vertrek Shell HQ bezig. Kamer heeft die gevraagd. Ik hou daarover 5.1.2e op de hoogte.

Groet

5.1.2e

Verstuurd vanaf mijn iPhone

Op 29 nov. 2021 om 17:46 heeft 5.1.2e, 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl> het volgende geschreven:

Beste 5.1.2e,

Hopelijk maak je 't goed & gezond!

Begreep van 5.1.2e dat jij vanaf heden de contactpersoon bent voor de Shell Kamerbrief die in de MR voorligt deze week.

Alvast een vraagje: we begrepen dat er ook een nieuwe brief aankomt over vertrek Shell; is hier wellicht al meer over bekend?

Dank en hartelijke groet,

5.1.2e

<image001.png>

5.1.2e

5.1.2e

Energy Transition & Youth Engagement
Inclusive Green Growth Department

Ministry of Foreign Affairs
Rijnstraat 8 | 2515 XP Den Haag | The Netherlands
T. 5.1.2e
5.1.2e@minbuza.nl

Help save paper! Do you really need to print this email?

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of 1028940

-In ACKE melden dat we de vraag rond ondertekening voorleggen aan onze minister en dat dan na ACKE ook direct doen inclusief de aangepast brief met een advies waarin staat dat eerdere R van ondertekening afzag

5.1.2e

From: 5.1.2e, 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Sent: vrijdag 15 oktober 2021 11:40

To: 5.1.2e, 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; Hell, 5.1.2e van <5.1.2e>

Cc: 5.1.2e, 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e, 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e, 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Subject: RE: Concept kamerbrief Shell-vonnis

Hoi 5.1.2e,

Fijn dat je er naar kon kijken. En zullen het punt over mede-ondertekening meenemen.

Hartelijke groet!

From: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Sent: vrijdag 15 oktober 2021 11:38

To: 5.1.2e, 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e>

Cc: 5.1.2e, 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e, 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e, 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Subject: RE: Concept kamerbrief Shell-vonnis

Hi 5.1.2e

Dank en eens met jullie commentaren en opmerkingen in track changes. Geef die maar door aan EZK.

Wat betreft mede ondertekening. Enerzijds zou ik geneigd zijn de brief gewoon enkel vanuit MEZK uit te laten gaan, anderzijds is het inhoudelijk wel heel logisch om te vragen om medeondertekening door R, vooral ook gezien de IMVO passages en mondiale klimaatinzet. Zou dus aangeven in principe mede ondertekening, maar dat we dan wel eerst een finale versie tegemoet willen zien via de ACKE.

Groet en veel dank

5.1.2e

From: 5.1.2e, 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Sent: donderdag 14 oktober 2021 22:52

To: 5.1.2e, 5.1.2e, 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Cc: 5.1.2e, 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e, 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e, 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Subject: Concept kamerbrief Shell-vonnis

Beste 5.1.2e en 5.1.2e,

Update omtrent concept-Kamerbrief over de implicaties van het Shell-vonnis:

5.1.2e zat dinsdag in de stoel bij de interdepartementale werkgroep en besprak onze gezamenlijke input (DIO, DJZ, IMH, KL&EGP) op de versie hiervoor – een versie waarover we BZ-breed nog niet enthousiast waren (het miste o.a. duiding, bevindingen en follow-up). De nieuwe versie is vandaag binnengekomen, en wordt voorgelegd aan de ACKE van 26 okt. We hebben een zeer krappe deadline van EZK gekregen om input aan te leveren (morgen al, dus deze vrijdag 15 okt. 12.00u). Gelukkig hebben de meeste collega's al input geleverd (maar er komt dus evt. nog wat bij), hier te vinden: [Oktober_Concept TK-brief Shell juiste versie.docx \(rijksweb.nl\)](https://rijksweb.nl)

De upshot is dat we in principe open staan voor mede-ondertekening R, maar nog wel onder voorbehoud (afh. van nieuwe versie, omdat we nog steeds niet helemaal te spreken zijn over de inhoud/opbouw van de brief).

Zouden jullie wellicht tijd hebben om er een blik op te werpen morgenochtend? Dat zou erg waardevol zijn!

Veel dank en hartelijke groet,

5.1.2e

To: 5.1.2e, 5.1.2e, 5.1.2e @minbuza.nl]
From: 5.1.2e, 5.1.2e
5.1.2e Fri 10/15/2021 4:46:38 PM
Subject: FW: Discussiestuk Shell vonnis
Received: Fri 10/15/2021 4:46:00 PM

Hoi 5.1.2e,
Heb jij het commentaar van 5.1.2e nog met EZK gedeeld? Zou goed zijn (is volgens mij niet veel).
Hartelijke groet & goed weekend!

5.1.2e
From: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>
Sent: vrijdag 15 oktober 2021 16:42
To: 5.1.2e, 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e, 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e
<5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e, 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e,
<5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>
Cc: 5.1.2e, 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e
<5.1.2e@minbuza.nl>

Subject: RE: Discussiestuk Shell vonnis
Hi 5.1.2e, 5.1.2e
Mijn excuses, gisteren was ik vrij en vandaag zat ik weer in de maalstroom van de bouwstenen-Kamerbrief. Het is me dus niet gelukt hier voor 10u op te reageren. Veel dank in elk geval 5.1.2e dat je e.e.a. had overgenomen! Ik heb nu alsnog mijn commentaar in het stuk gezet. Heeft het nog zin om dit met EZK te delen?
En @IGG: is in jullie ogen de balans nu beter, in de zin dat de niet-IMVO-passages over klimaatbeleid enigszins zijn versterkt? Overigens zou je het “met één mond”-punt ook als argument kunnen gebruiken om R juist niet te laten medeondertekenen, maar dit is wat mij betreft geen halszaak. Hoe dan ook moeten we het geheel richting de ACKE nog een keer goed wegen, zeker ook op inhoud.
Groet,
5.1.2e

From: 5.1.2e, 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>
Sent: donderdag 14 oktober 2021 21:39
To: 5.1.2e, 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e
<5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e, 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e,
<5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>
Cc: 5.1.2e, 5.1.2e, 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e
<5.1.2e@minbuza.nl>

Subject: RE: Discussiestuk Shell vonnis
Dag 5.1.2e, allen,
Dank. Ik heb op de SWR mijn suggesties gedaan. Ik heb daarbij ook alvast zoveel mogelijk de eerdere tekstsuggesties van 5.1.2e geprobeerd te verwerken (als service ☺), maar 5.1.2e: denk dat het niettemin goed is dat jullie morgenochtend nog even heel goed kijken. Uiteindelijk IMVO deel is nog steeds aanzienlijk. M.i. rechtvaardigt dat ook ‘mede namens’-ondertekening, want het betreft toch R’s beleidsterrein. En het kabinet zou daarover met een mond moeten spreken. Denk goed om dat richting de ACKE nogmaals te wegen; lijkt me mhoo de richting/strekking van de brief nu iig goed om daar vooralsnog wel vanuit te gaan.
Groet,
5.1.2e

From: 5.1.2e, 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>
Sent: donderdag 14 oktober 2021 14:55
To: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e, 5.1.2e
<5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e, 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e,
<5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>
Cc: 5.1.2e, 5.1.2e, 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e
<5.1.2e@minbuza.nl>

Subject: RE: Discussiestuk Shell vonnis
Beste collega's,
De nieuwe versie van de brief is binnen.
Zie hier op de SWR: Oktober_Concept TK-brief Shell juiste versie.docx (rijksweb.nl)
Zouden jullie input willen leveren, gelieve voor morgen (vrijdag) 10.00u? (Helaas een erg korte deadline). Veel dank alvast!
NB: ik belde EZK over je vraag 5.1.2e maar zij geven aan niet te weten welke MR het zal zijn na de ACKE dus daar komen ze op
'00091

< 5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e , 5.1.2e < 5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e 5.1.2e
< 5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e < 5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e < 5.1.2e @minbuza.nl>;
5.1.2e < 5.1.2e @minbuza.nl>
Cc: 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e < 5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e 5.1.2e
< 5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e < 5.1.2e @minbuza.nl>

Subject: RE: Discussiestuk Shell vonnis

Hi 5.1.2e,

Dank je wel. Heb het in het overleg de punten gemaakt langs onderstaande lijn(en). Een beknopte terugkoppeling:

- MEZK en StasEZK willen weinig in antwoord op het vonnis; de inhoudelijke sturing was volgens ambtelijk EZK 'heel duidelijk': zaak is nu onder de rechter en daar gaan we geen directe uitspraken over doen. Beiden zagen wel graag in de brief nog info opgenomen over vergelijkbare zaken in andere landen (vandaar de opsomming van casuïstiek);
- MEZK en StasEZK wensten voorts de door de werkgroepen gemaakte analyses niet te delen met de Kamer. Bij ambtelijk EZK wordt daar anders over gedacht; men denkt dat de Kamer er toch wel naar vraagt en/of de stukken gewobd zullen worden. Kennelijk om die reden toch nog onderwerp van discussie. Zowel J&V en FIN toonden zich kritisch daarover en sorteerden voor op een discussiepunt tijdens de ACKE;
- Lastig een beeld te krijgen uit het overleg van wie welk departement/directie precies vertegenwoordigde, maar het gevoel dat de brief op twee gedachten hinkte en balans miste werd breed gedeeld. Werd daarin nota bene ook bijgevallen door iemand van EZK zelf;
- Conclusies die daaruit getrokken werden, waren o.m.:
  - ∇Duidelijker ontkoppelen/uit elkaar trekken van de juridische analyse van het vonnis (Staat geen partij en dus in die zin geen directe aanleiding voor aanpassing klimaatbeleid) aan de ene kant en de beleidsinzet om bedrijven een grotere verantwoordelijkheid voor mens en milieu te laten nemen aan de andere kant;
  - ∇Daarbij minder nadruk op IMVO, maar eerst noemen van de sec klimaatgerelateerde initiatieven;
  - ∇Toevoegen aan de brief van meer feitelijke elementen uit de analyses.
- Heb nog gevraagd naar het dilemmastuk en wat daar nu de status is cq. welke opvolging EZK daaraan denkt te geven, nu de brief niets meer over enige follow-up zegt. Kreeg de indruk dat het voorlopig in de kast wordt gelegd, maar mijn opmerking werkte wel alerterend kreeg ik de indruk en men gaf aan dat het zou worden verwelkomd om daar op een n.t.b. moment in de ACKE op terug te komen;
- Qua proces t.a.v. de brief dendert EZK, ondanks toch vrij fundamentele bezwaren, wel door: het wil nog steeds een finale draft circuleren aan de ACKE op 19/10 (dus zelfs nog een dag eerder dan eerst voorzien). Er is ons nu een herziene versie in het vooruitzicht gesteld voor deze **donderdag, 14/10, 12 uur**, waarop EZK dan deze **vrijdag COB** al commentaar wil ontvangen. Goed dus om donderdagmiddag zo mogelijk vast tijd vrij te maken hiernaar te kijken.

@ 5.1.2e vul vooral aan als ik iets gemist heb. 5.1.2e naakte nog een opmerking graag een zin/notie over het investeringsklimaat terug te zien, 5.1.2i

Groet,
5.1.2e

From: 5.1.2e < 5.1.2e @minbuza.nl>

Sent: maandag 11 oktober 2021 22:50

To: 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e < 5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e
< 5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e , 5.1.2e < 5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e 5.1.2e
< 5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e < 5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e < 5.1.2e @minbuza.nl>;
5.1.2e < 5.1.2e @minbuza.nl>
Cc: 5.1.2e , 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e @minbuza.nl>

Subject: RE: Discussiestuk Shell vonnis

Dag allen,

Ook ik ben onderwhelmed. In bijlage heb ik geprobeerd wat commentaar te zetten, maar vind overall de brief nog te rommelig en te weinig samenhangend om helemaal te gaan uitpluizen. Ik kan zelf morgen niet bij de bespreking zijn maar 5.1.2e heeft aangeboden de inbreng van IMH wel naar voren te willen brengen. Ik zou het volgende willen meegeven:

- Algemeen voorbehoud: dit is een complexe brief en er lijkt erg veel te worden opgehangen aan IMVO-beleid en IMVO-wetgeving, terwijl de overheid veel meer instrumenten ter beschikking staan om het Shell-vonnis breder te laten terugkomen in verwachtingen van/eisen aan bedrijven: met name het EU Fit for 55-pakket.

5.1.2i

-Het commentaar is nogal fundamenteel, dus er moet zeker nog 1 geheel nieuwe versie van de brief worden afgestemd vóór 00091 we naar de ACKE kunnen.

-We zouden ook moeten weten wanneer deze Kamerbrief uitgaat. Als dat ná de Kamerbrief met de bouwstenen voor IMVO-wetgeving is (voorlopig gepland voor de MR van 6/11) zou de tekst weer aangepast moeten worden.

Hopelijk kun je daarmee uit de voeten 5.1.2e!

Dank en groet,

5.1.2e

From: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>

Sent: maandag 11 oktober 2021 16:39

To: 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e, 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>

Cc: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>

Subject: RE: Discussiestuk Shell vonnis

Dag allen,

Ik moet bekennen dat ik nog niet onder de indruk ben van dit concept.

Zou idd graag even horen hoe 5.1.2e / IMH hoe men er daar in staat. IMVO lijkt nu opeens de kern van de brief/inzet, terwijl de betrokkenheid EZK daarbij bij mijn weten vooralsnog erg beperkt was en het daarbij vooralsnog ook steeds zoeken was hoe klimaat binnen de bouwstenen zou passen. Benieuwd daarom of IMH deze tekst al had gezien.

Meer in het algemeen:

Mij blijft onduidelijk wat de hoofdboodschap is van de brief. Er lijken een paar zaken door elkaar te lopen; in elke paragraaf lijkt wel een verloren zinnetje te staan als 'NL overheid geen partij', 'leidt niet direct tot juridische verplichtingen', 'geen directe aanleiding tot aanpassing' etc, maar tegelijkertijd wordt ook gesteld dat het past bij "maatschappelijke trend waarin het bedrijfsleven steeds meer verantwoordelijk wordt gehouden voor hun impact op mens en milieu, [die] vraagt ook om overheidsbeleid dat recht doet aan deze maatschappelijke trend." Het is hinken op twee gedachten.

Verder zie ik niets over evt. follow-up, terwijl ik juist het dilemmastuk een goede aanzet daartoe vond. En ik zie eigenlijk heel weinig terug van de bevindingen van de werkgroepen terug (met uitzondering misschien van de juridische), terwijl de brief dat wel suggereert.

Van vrij fundamentele aard dus. Zie in de bijlage wat eerste comments van mij, al denk ik niet dat het per se noodzakelijk is om ons commentaar al voorafgaand te delen (zo lees ik dat hieronder iig niet). Ik zal er morgen iig zijn.

Groet,

5.1.2e

From: 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>

Sent: maandag 11 oktober 2021 15:09

To: 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e, 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>

Cc: 5.1.2e, 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>

Subject: RE: Discussiestuk Shell vonnis

Ha allemaal,

Excuses voor het verlate mailtje, ik was vorige week met verlof. Ik sluit mij aan bij 5.1.2e haar opmerkingen. Ik vind de alinea over MVO wetgeving nog erg vaag en geen eenduidige lijn weergeven. 5.1.2e, kijken jullie hier nog naar? Laat het weten als we wat kunnen doen. Ik heb een optie opgenomen in de opmerkingen.

Groet,

5.1.2e

From: 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>

Sent: vrijdag 8 oktober 2021 15:21

To: 5.1.2e, 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>

Cc: 5.1.2e, Frank 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>

Subject: RE: Discussiestuk Shell vonnis

Hoi allen,

Een kleine aanvulling op jouw commentaar 5.1.2e. Puur juridisch gezien klopt het allemaal wel. Ik vind tekstueel het stuk over IMVO niet heel vloeiend lopen (in elke paragraaf wordt iets gezegd, maar ik mis een beetje een geheel daarin), maar dat laat ik aan 5.1.2e. De collega's van DJZ van mensenrechten zijn er vandaag niet, maar kunnen waarschijnlijk maandag hier naar kijken.

Groet,

00091

From: 5.1.2e, 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>

1028942

Sent: vrijdag 8 oktober 2021 11:09

To: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Cc: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Subject: FW: Discussiestuk Shell vonnis

Beste collega's,
De concept-Kamerbrief is binnen. Zie aangehecht inclusief mijn comments.
Hebben jullie aanvullingen? Dan kunnen we het als gezamenlijk stuk terugsturen naar EZK.
Dank en hartelijke groet!

From: 5.1.2e <5.1.2e@minezk.nl>

Sent: donderdag 7 oktober 2021 17:20

To: 5.1.2e <5.1.2e@minfin.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minienw.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minjenv.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minezk.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minszw.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minfin.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minezk.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minfin.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@mininv.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minezk.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minfin.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minezk.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minienw.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minienw.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minezk.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minezk.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minezk.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minezk.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minezk.nl>

Subject: Discussiestuk Shell vonnis

Beste werkgroep-leden,
Bijgaand de concept Tweede Kamerbrief omtrent het Shell vonnis, uiteraard vertrouwelijk. Dit is het discussiestuk waar we het aankomende dinsdag met jullie over willen hebben. We zullen jullie dan ook mondeling een update geven over de reactie van de EZK bewindslieden op de analyses van de drie werkgroepen. Als het goed is hebben jullie allen de kans gehad om de analyse waar jullie aan hebben meegewerkt definitief goed te keuren. Indien je nog vragen hebt over de analyse van je eigen werkgroep raad ik je aan contact op te nemen met de voorzitter van je werkgroep.

Het verdere proces

- De brief wordt n.a.v. de sessie aankomende dinsdag verder afgemaakt;
  - 20 oktober: concept brief naar de ACKE;
  - 26 oktober: behandeling in ACKE;
  - November: verzending brief naar TK.
- Jullie hebben een Teams uitnodiging ontvangen voor 12 oktober 13:00 – 15:00. Voor degenen die dinsdag niet aan kunnen sluiten: jullie feedback is uiteraard ook welkom!

Groeten,

5.1.2e

Team Verduurzaming Industrie
Topsector Chemie

.....
Directie Topsectoren en Industriebeleid
Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | A3-noord
Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....
M 5.1.2e
5.1.2e@minezk.nl
www.rijksoverheid.nl/ezk

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

T00091e accepts no liability for damage of any kind resulting from the

To: 5.1.2e, 5.1.2e @minbuza.nl]
From: 5.1.2e, 5.1.2e
5.1.2e Tue 9/28/2021 6:45:26 AM
Subject: RE: Shell vonnis tijdens ACKE
Received: Tue 9/28/2021 6:45:00 AM

Hoi 5.1.2e,

Goede punten van 5.1.2e. Aanvullend denk ik dat we nu wel een duidelijk signaal moeten geven als BZ mbt wat we willen en dat ook duidelijk in de annotatie zetten. Twee punten m.i.:

- Wel inzetten op de Kamerbrief (evt. licht uitstel indien nodig). M.i. niet meegaan in de lijn die er nu lijkt te staan: kort briefje met 'er is veel onzekerheid onder bedrijfsleven' en verder laten we het aan het volgende kabinet. Gaat om handelen voortkomend uit een rechterlijke uitspraak en dat is m.i. niet afhankelijk van de regering.
- Wat is nu het punt mbt State Duty to Protect Human Rights? Kunnen we op basis van de gesprekken met BZ-collega's niet met wat "concreters" komen ipv een open vraag aan andere ACKE-leden? Of de conclusie is dat het hier niet toepasbaar is?

Hartelijke groet,

5.1.2e

From: 5.1.2e, 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>
Sent: maandag 27 september 2021 21:40
To: 5.1.2e, 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>
Cc: 5.1.2e, 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e, 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e, 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>
Subject: FW: Shell vonnis tijdens ACKE
Importance: High

Hi 5.1.2e,

Yes, een heel fijn verlof gehad. Batterij weer genoeg opgeladen om weer 's avonds te kunnen werken ;)

Bijgevoegd mijn opmerkingen bij de GA. Ik vind het dilemmastuk (ondanks de titel) een goede aanzet, dus zou iig niet willen pleiten voor afstel van de brief; hooguit uitstel. Vraag me overigens wel af hoe realistisch dat is nu de toezegging al is gedaan/de Kamer erom heeft verzocht.

Zie verder twee andere opmerkingen/toevoegingen; over het investeringsklimaat en het maatschappelijk middenveld. Laatste lijkt me een punt dat wij goed kunnen maken.

Groet,

5.1.2e

From: 5.1.2e, 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>
Sent: maandag 27 september 2021 19:07
To: 5.1.2e, 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>
Cc: 5.1.2e, 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e, 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>
Subject: Shell vonnis tijdens ACKE
Importance: High

Hi 5.1.2e,

Hoop dat je een mooi verlof hebt gehad!

Donderdag is de ACKE. Daar zal de Shell uitspraak besproken worden (stavaza proces).

Zie aangehecht de concept-annotatie (deelname 5.1.2e).

Heb jij wellicht aanvullingen voordat ik het langs DJZ en IMH stuur?

Veel dank alvast!

Hartelijke groet,

5.1.2e

To: 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl; 5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl
Cc: 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl; 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl; 5.1.2e
5.1.2e @minbuza.nl
From: 5.1.2e 5.1.2e
5.1.2e Wed 8/18/2021 2:16:31 PM
Subject: RE: Agenda en stukken ACKE 24 augustus 2021
Received: Wed 8/18/2021 2:16:32 PM
FW: Terugkoppeling eerste bijeenkomst werkgroep (inter)nationaal klimaatbeleid + vervolgstappen

Hi 5.1.2e,

Inmiddels begrepen dat 5.1.2e inderdaad op de eerdere versies van de Nota (en specifiek het mondiale hoofdstuk daaruit) meekeek, dus zij kijkt hier morgen even naar.

V.w.b. Shell: oorspronkelijk was het idee dat er deze ACKE een '70%-versie' van een Kamerbrief zou liggen (met bespreking van een definitieve versie op 30/9), maar er is – door de verschillende verlopen – sinds de gezamenlijke werksessie op 2/8 jl. sprake van complete radiostilte op dat front en ik maak op basis van deze agenda op dat die draft er nu ook niet zal gaan komen.

Aanhoren lijkt mij dan in beginsel idd te volstaan. Zie in ieder geval [hier](#) (en attached) voor de bijdrage die ik vooralsnog heb geleverd in de context van mijn groepje, incl. een tekstvoorstel voor de dus nog op te stellen Kamerbrief.

Groet,

5.1.2e

From: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>

Sent: woensdag 18 augustus 2021 11:46

To: 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>

Cc: 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e e
<5.1.2e @minbuza.nl>

Subject: Agenda en stukken ACKE 24 augustus 2021

Hoi 5.1.2e en 5.1.2e,

Zoals zojuist al even besproken met 5.1.2e, is er een voor ons relevante ACKE a.s. dinsdag 24/08 over de NLse standpuntbepaling op het Fit-For-55 pakket en de Klimaatnota 2021. Daarnaast wordt de stavaza van de drie werkgroepen over de Shell-uitspraak en een (nationale) kamerbrief over Wind op Zee toegelicht, maar op die beide punten volstaat m.i. aanhoren.

Wat betreft Fit-For-55 werkt DIE aan een notitie, waarop wij input hebben gegeven en die morgen zal worden rondgestuurd. Ik neem aan dat DIE de BZ-input op dit agendapunt zal verzorgen i.o.m. ons (zal dit zo met hen bespreken). Gezien de BZ/DIE-bijdrage aan deze notitie zal zoals eerder genoemd DGES naar verwachting deelnemen aan de ACKE namens BZ. DIE checkt dit met haar en daarna zal aan 5.1.2e worden voorgelegd of dit akkoord is.

Wat betreft de Klimaatnota is het aan ons om de BZ-input voor de ACKE te verzorgen. Zou een van jullie dit kunnen oppakken? Idealiter is deze input morgen (cob) af en daarna wordt deze dan toegevoegd aan de ACKE-annotatie. Uiteraard zijn 5.1.2e en ik graag bereid om mee te denken waar nodig.

Hartelijke groet,

5.1.2e

From: 5.1.2e <5.1.2e @minezk.nl>

Sent: woensdag 18 augustus 2021 10:02

To: 5.1.2e @minaz.nl; 5.1.2e @minezk.nl; 5.1.2e @minbzk.nl; 5.1.2e
<5.1.2e @minezk.nl>; DGES <5.1.2e @minbuza.nl>; DGIS <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e @minvws.nl;

5.1.2e <5.1.2e @minocw.nl>; 5.1.2e @minszw.nl; 5.1.2e @minbzk.nl; 5.1.2e

<5.1.2e @minezk.nl>; 5.1.2e @minezk.nl; 5.1.2e @minezk.nl;

5.1.2e @minienw.nl; 5.1.2e <5.1.2e @minaz.nl>; 5.1.2e (FIN) <5.1.2e @minfin.nl>;

5.1.2e @minienm.nl; 5.1.2e <5.1.2e @minezk.nl>; 5.1.2e @minlnv.nl;

5.1.2e @minezk.nl; 5.1.2e @pbl.nl; 5.1.2e @minezk.nl; 5.1.2e

5.1.2e @minlnv.nl; 5.1.2e @minienw.nl; 5.1.2e

<5.1.2e @minezk.nl> 5.1.2e @mindef.nl; 5.1.2e @minjenv.nl; 5.1.2e @minfin.nl; 5.1.2e

5.1.2e <5.1.2e @minfin.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @minszw.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @minvws.nl>

Cc: 5.1.2e @minezk.nl; 5.1.2e <5.1.2e @minezk.nl>; 5.1.2e

(5.1.2e) <5.1.2e @minezk.nl> 5.1.2e @minezk.nl; 5.1.2e

<5.1.2e @minezk.nl> 5.1.2e <5.1.2e @minezk.nl>; 5.1.2e @minezk.nl;

5.1.2e @minezk.nl; 5.1.2e @minezk.nl; 5.1.2e

5.1.2e @minezk.nl; 5.1.2e @minezk.nl; 5.1.2e

<5.1.2e @minezk.nl> 5.1.2e <5.1.2e @minezk.nl>; secretariaat DG KE

<5.1.2e @minezk.nl>; Secretariaat Klimaat <5.1.2e @minezk.nl>; 5.1.2e

<5.1.2e @minezk.nl> 5.1.2e <5.1.2e @minezk.nl>; 5.1.2e

00093 5.1.2e @minbzk.nl; 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e

1028945

5.1.2e @minbuza.nl> 5.1.2e @minezk.nl> 5.1.2e
5.1.2e @cpb.nl>; 5.1.2e < 5.1.2e @minocw.nl>; 5.1.2e
5.1.2e @minfin.nl> 5.1.2e @minezk.nl>; 5.1.2e < 5.1.2e @minfin.nl>; 5.1.2e
5.1.2e @minszw.nl>; 5.1.2e < 5.1.2e @minvws.nl> 5.1.2e)
5.1.2e @minezk.nl>; 5.1.2e @minezk.nl>; 5.1.2e
5.1.2e @minienw.nl> 5.1.2e @minfin.nl> 5.1.2e
5.1.2e @minezk.nl>; 5.1.2e @minezk.nl>; 5.1.2e < 5.1.2e @minbzk.nl>; 5.1.2e
5.1.2e @minienm.nl>; 5.1.2e < 5.1.2e @mindef.nl>; 5.1.2e @minezk.nl>; 5.1.2e
5.1.2e @minienw.nl>; 5.1.2e < 5.1.2e @minvws.nl> 5.1.2e (Wyske)
5.1.2e @minezk.nl>; 5.1.2e < 5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e < 5.1.2e @minezk.nl>;
5.1.2e @minlnv.nl>; 5.1.2e < 5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e
5.1.2e @minezk.nl>; 5.1.2e < 5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e @minfin.nl>;
5.1.2e < 5.1.2e @minienw.nl>; secretariaat DG KE < 5.1.2i @minezk.nl>; Secretariaat Elektriciteit
< 5.1.2i @minezk.nl>; secretariaat 5.1.2e 5.1.2i @minienm.nl>; secretariaat DGBI
< 5.1.2i @minezk.nl>; 5.1.2e , 5.1.2e < 5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e 5.1.2e @minjenv.nl>;
5.1.2e < 5.1.2e @mindef.nl>; 5.1.2e < 5.1.2e @minfin.nl>; 5.1.2e
5.1.2e @minfin.nl>; 5.1.2e < 5.1.2e @minienm.nl>; 5.1.2e < 5.1.2e @minszw.nl>; 5.1.2e
5.1.2e < 5.1.2e @minezk.nl> 5.1.2e < 5.1.2e @minezk.nl>; 5.1.2e
< 5.1.2e @cpb.nl>; 5.1.2e < 5.1.2e @minvws.nl> 5.1.2e < 5.1.2e @minezk.nl>; 5.1.2e
5.1.2e @minezk.nl>; 5.1.2e < 5.1.2e > 5.1.2e
< 5.1.2e @minezk.nl>; 5.1.2e < 5.1.2e @minienw.nl>; 5.1.2e
< 5.1.2e @minlnv.nl>

Subject: [Agenda en stukken] ACKE 24 augustus 2021

Beste leden van de ACKE,
Hierbij stuur ik jullie de stukken voor de ACKE van komende dinsdag 24 augustus. De kabinetsreactie op het Fit-for-55-pakket (bijlage 1) volgt vanwege het lopende bnc-traject later, naar verwachting donderdag.
In afwezigheid van 5.1.2e zal 5.1.2e deze ACKE voorzitten.
Met vriendelijke groet,

5.1.2e
5.1.2e
Nationaal klimaatbeleid

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag
M: +31 5.1.2e
E: 5.1.2e @minezk.nl

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.
De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.
The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

To: 5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl]
From: 5.1.2e 5.1.2e
5.1.2e Fri 6/25/2021 2:14:37 PM
Subject: FW: BZ-commentaar KV Shell
Received: Fri 6/25/2021 2:14:00 PM
DOMUS-21162200-v1-De rechtszaak tegen Shell (PLUS TRACKS BZ).docx
DOMUS-21162204-v1-De uitspraak van de rechter in de zaak tussen Milieudefensie en Shell (PLUS TRACKS BZ).docx

---

From: 5.1.2e 5.1.2e
Sent: zondag 20 juni 2021 22:27
To: 5.1.2e @minezk.nl' <5.1.2e @minezk.nl>
Cc: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>;
5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @minezk.nl>; 5.1.2e 5.1.2e (5.1.2e <5.1.2e @minezk.nl>
Subject: RE: BZ-commentaar KV Shell

Hoi 5.1.2e,
Hierbij de antwoorden retour met zoals besproken een paar tracks (en een enkele typo plus de opmerking dat twee voetnoten nog missen).
Deze antwoorden zijn nog niet voorgelegd aan minister Kaag, omdat het te doen gebruikelijk is (en daar wilde men hier niet van afwijken) dat de antwoorden eerst op ambtelijk niveau aan beide kanten akkoord zijn; en dan Kaag's akkoord op verzending mede namens en tenslotte de ondertekening van de brief door minister Blok.
Ik hoop dat je hiermee goed uit de voeten kunt en we horen het graag als jouw DG akkoord is. 5.1.2e neemt morgen het stokje aan deze kant weer over.
Veel hartelijke groeten,

5.1.2e

From: 5.1.2e 5.1.2e (5.1.2e <5.1.2e @minezk.nl>
Sent: donderdag 17 juni 2021 17:58
To: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>
Cc: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e
<5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @minezk.nl>; 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e)
<5.1.2e @minezk.nl>
Subject: RE: BZ-commentaar KV Shell

Beste 5.1.2e
Hierbij de Kamervragen zoals die nu bij ons in de lijn zitten. Goedgekeurd door Klimaat, WJZ en 5.1.2e
We hebben veel van jullie commentaar voorgenomen maar niet alles toch hoop ik dat jullie deze voor medeparaaf aan jullie minister kunnen voorleggen. Dezelfde gaan voor medeparaaf naar deminister van JenV.
Vanwege het zomerreces moet ik maandag eind van dag akkoord hebben van jullie minister zodat alle sop tijd naar de Kamer kan.
Alvast dank

5.1.2e
5.1.2e

Van: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>
Verzonden: dinsdag 15 juni 2021 14:39
Aan: 5.1.2e 5.1.2e (5.1.2e <5.1.2e @minezk.nl>
CC: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e
<5.1.2e @minbuza.nl>
Onderwerp: BZ-commentaar KV Shell

Dag 5.1.2e,
Met veel dank aan betrokken collega's, bijgaand ons afgestemde BZ-commentaar op de laatste versie van de beantwoording.
Algemene strekking is dat we meer antwoord lijken geven dan nodig; wat soms ook leidt tot teveel interpretatie/speculatie. Goed o.i. daarvan weg te blijven en dus bondiger te antwoorden. Betreft daarmee gelukkig vooral voorstellen voor inkorting dus; hopelijk kunnen die zoals we bespraken geaccommodeerd worden.
Ter achtergrond, voor zover niet bekend: 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e
5.1.2e
Vriendelijke groet, en veel succes met deze uitdagende klus,
5.1.2e

5.1.2e 5.1.2e

Senior Policy Officer

.....
Climate Diplomacy | Department for Inclusive Green Growth
Ministry of Foreign Affairs
Rijnstraat 8 | 2515 XP The Hague
P.O. Box 20061 | 2500 EB The Hague

.....
T 5.1.2e
M 5.1.2e @minbuza.nl
www.government.nl

Help save paper! Do you really need to print this email?

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

AAN:

5.1.2e

, ministerie van Buitenlandse Zaken
VAN:

5.1.2e
----

 en

5.1.2e

, Milieudefensie

Input hoe klimaat op te nemen in de bouwstenen wetgeving gepaste zorgvuldigheid voor bedrijven die internationaal opereren

1. Inleiding/kern

Dat gevaarlijke klimaatverandering leidt tot mensenrechtenschendingen stond al vast. Het vonnis in de Klimaatzaak tegen Shell is het eerste ter wereld dat een duidelijk en meetbaar emissiereductiedoel oplegt aan een bedrijf en zijn toeleveringsketen. Het bevat ook een aantal baanbrekende beslissingen voor de toekomst van corporate accountability en due diligence. Het vonnis bevestigt dat bedrijven van elke omvang, te allen tijde, een individuele verantwoordelijkheid hebben om (risico's op) mensenrechtenschendingen en milieuschade als gevolg van hun activiteiten en in de gehele toeleveringsketen te voorkomen, en het nalaten hiervan kan als een onrechtmatige daad worden beschouwd.

Uit het vonnis blijkt dat de UNGP's een belangrijk instrument zijn om de zorgstandaard te bepalen waaraan bedrijven zich moeten houden. Uit het vonnis volgt ook de noodzaak om duidelijkheid te verschaffen over de verplichtingen van bedrijven om (risico's op) mensenrechtenschendingen en milieuschade te voorkomen.

Het vonnis maakt duidelijk dat het voorkomen van schade door klimaatverandering een essentieel onderdeel is van verantwoord ondernemen zoals gedefinieerd door de UNGP's en de OESO-richtlijnen. Ten slotte blijkt uit het vonnis dat de financiële doelstellingen van bedrijven niet mogen prevaleren boven hun verplichting om mensenrechten, klimaat en milieu te respecteren. Het is anno 2021 ondenkbaar dat klimaat niet expliciet wordt genoemd in een wettelijke plicht voor bedrijven om gepaste zorgvuldigheid te betrachten.

2. Klimaat in OESO-richtlijnen / EP resolutie

OESO-richtlijnen

Onder het hoofdstuk milieu is het *reduceren van broeikasgassen door bedrijven* opgenomen. Momenteel worden door de OECD RBC-centre guidances en andere tools gemaakt die moeten verduidelijken hoe klimaat due diligence er onder de OESO richtlijnen uit moet zien (oa tools for investors, the textile and garments sector and the minerals sector).¹

Resolutie Europees Parlement, 10 maart 2021

In de resolutie van het Europees Parlement van 10 maart 2021 valt klimaat onder milieu. De resolutie stelt ook dat corporate due diligence wetgeving in lijn met het Akkoord van Parijs moet zijn.² Er wordt een lijst voorgesteld met negatieve impacts op het milieu waaronder ook zou moeten vallen: broeikasgasemissies die leiden tot een opwarming van de aarde van meer

¹ Zie email bijlage voor draft interim report from the Working Party on Responsible Business Conduct, *Managing Climate Risks and Impacts through Due Diligence for Responsible Business Conduct, A Tool for Institutional Investors*.

² European Parliament resolution of 10 March 2021 with recommendations to the Commission on corporate due diligence and corporate accountability, https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2021-0073_EN.html, onder par 5 en onder par 20 Annex to the Resolution.

dan 1,5 °C en ook elke andere impact op het klimaat (zie nr 23 Annex).

UNGP klimaat

De VN Werkgroep voor Bedrijfsleven en Mensenrechten zal in september 2021 een Information Note publiceren over klimaatverandering en de UN GP's geschreven door Surya Deva.³

3. Uitspraak klimaatzaak Shell

Uit het vonnis in de rechtszaak tegen Shell volgt dat het voorkomen van *klimaatschade* een essentieel onderdeel is van imvo zoals opgenomen in de UNGP's en de OESO-richtlijnen. Voor de invulling van de ongeschreven zorgvuldigheidsnorm kijkt de rechtbank o.a. naar de UNGP's die breed worden gedragen op internationaal vlak als 'soft law'-instrument. De rechtbank stelt vast dat de UNGP's "gezaghebbend", "internationaal breed gedragen" zijn en "actuele inzichten" weerspiegelen. Een bedrijf moet daarom voldoen aan de UNGP's, ongeacht of het dit publiekelijk heeft verklaard.

Enkele belangrijke onderdelen uit de uitspraak die van belang zijn voor due diligence wetgeving:

- Gevaarlijke klimaatverandering leidt tot mensenrechtenschendingen.
- Alle bedrijven hebben een individuele verantwoordelijkheid om mensenrechten in hun hele keten te respecteren. Dit is een *mondiale gedragsnorm* die overal en altijd geldt. Ongeacht wat anderen (bedrijven, overheden, samenleving) doen.
- De verantwoordelijkheid van bedrijven om mensenrechten te respecteren geldt voor alle bedrijven, ongeacht omvang, sector, operationele context, eigendomsverhoudingen en structuur. De schaal en complexiteit van de middelen waarmee bedrijven die verantwoordelijkheid verwezenlijken kunnen variëren naargelang de factoren en de ernst van de impact die hun activiteiten op de mensenrechten kunnen hebben.
- Alle uitstoot vergroot het risico op mensenrechtenschendingen.
- De rechtbank stelt dat er een brede consensus is dat bedrijven werken naar netto 0 in 2050. De timing en scope hangt af van capaciteit en verantwoordelijkheid per bedrijf.
- De rechtbank erkent verantwoordelijkheid van moedermaatschappijen voor dochterondernemingen evenals de mogelijk schadelijke impact van bedrijfsbeleid, of het ontbreken daarvan.
- De verantwoordelijkheid van Shell om emissies te verminderen strekt zich uit over haar keten, inclusief leveranciers en eindgebruikers van haar producten. Reductieverplichting 45% in 2030 tov 2019. (Rb deelt die reductieverplichting in 2 soorten verplichtingen: Scope 1 (Shell Group) is resultaatsverplichting en scope 2 (leveranciers) +3 (eindgebruikers) is een zwaarwegende inspanningsverplichting.
- Financiële doelstellingen van bedrijven zijn ondergeschikt aan hun verplichting om mensenrechten, klimaat en milieu te respecteren.

---

³ Surya Deva, Climate Change, Human Rights and the UN Guiding Principles: Interlinkages and Red Flags, https://www.biiicl.org/documents/125_hrdd_for_climate_change_impacts_webinar_series_report_8_jan_2020.pdf, p.48

- Daarnaast volgt ook uit het vonnis dat reductiedoelen die bedrijven stellen concreet en aantoonbaar gehaald moeten worden.

4. Hoe ziet gepaste zorgvuldigheid mbt klimaat eruit

Klimaat kan als volgt in de 6 due diligence stappen op basis van de OESO richtlijnen en de UNGP's worden opgenomen.

STAP 1. Beleid: integreren klimaat in (I)MVO en/of mensenrechtenbeleid

- Het opstellen van concreet klimaatbeleid inhoudende:
  - Korte, tussen en lange termijn doelen voor absolute emissiereductie van scope 1-3 in lijn met het Klimaatakkoord van Parijs. Naast reductiedoelen voor 2030 en 2050 committeert de onderneming zich aan korte termijn (1-2 jaar) en tussen doelen (2-5 jaar).
  - Reductiepaden die in overeenstemming zijn met 1,5 graden (IPCC P1-scenario).
  - Beschrijving van de aannames en methoden die zijn gebruikt om de doelen en reductiepaden vast te stellen.
  - Verwachtingen t.a.v. personeel, toeleveranciers en andere zakelijke partners die direct gelinkt zijn aan de operaties, producten of diensten van de onderneming.

In lijn met de OESO-richtlijnen en UN Guiding Principles:

- Het klimaatbeleid is goedgekeurd op het hoogste niveau;
- Tot stand gekomen met behulp van relevante interne en/of externe experts;
- Publiekelijk beschikbaar en intern en extern gecommuniceerd naar al het personeel, zakenrelaties en andere relevante partijen;
- Het klimaatbeleid is opgenomen in operationeel beleid en in procedures zodat het ingebed is in de hele onderneming.

Nadere uitleg reductiedoelen en reductiepaden

Zoals ook vastgesteld door de rechtbank in de Shell uitspraak zullen bedrijven moeten toewerken naar netto 0 in 2050. Echter, netto 0 in 2050 is niet voldoende voor het halen van de klimaatdoelen van het Parijs Akkoord. De weg naar nul is namelijk minstens zo belangrijk als het eindpunt. Het reductiepad van het IPCC is gebaseerd op een koolstofbudget. Dit koolstofbudget is de cumulatieve hoeveelheid CO₂-uitstoot die gedurende een bepaalde periode is toegestaan om binnen een bepaalde temperatuurdrempel te blijven, in dit geval 1,5C.

Als de tussentijdse doelen niet worden gehaald dan wordt dit koolstofbudget overschreden. Het is daarom nodig dat bedrijven direct de uitstoot omlaag brengen en niet wachten tot na 2030. Het is aan de overheid om op basis van de bestaande IPCC-rapporten en internationale consensus sectorale reductiedoelen en paden voor 2030 en 2050 op te stellen.

STAP 2.   Identificeer en beoordeel broeikasgasemissies en bijbehorende daadwerkelijke en potentiële negatieve impact als gevolg van eigen activiteiten en die van zakelijke relaties

- Bedrijven dienen zowel directe als indirecte emissies (scope 1-3) te identificeren en alle bijbehorende daadwerkelijke en potentiële negatieve impact te beoordelen.
- Bedrijven dienen hun negatieve emissies apart in kaart te brengen zoals Bioenergy with Carbon Capture and Storage (BECCS), Carbon Capture and Storage (CCS), bosaanplant.
- Bij het identificeren en beoordelen van risico 's en impacts dient consultatie plaats te vinden met potentieel getroffen groepen en andere relevante stakeholders.

STAP 3.   Gepaste stappen om broeikasgasemissies en bijbehorende negatieve impact te voorkomen en/of mitigeren

- Gestelde reductiedoelen (stap 1) en bevindingen (stap 2) worden effectief geïntegreerd in de onderneming. Taken en verantwoordelijkheden zijn op het juiste niveau en bij de juiste functies belegd. In de inrichting van besluitvorming, budgetten en toezicht zijn het halen van de doelen en effectief uitvoeren van stappen leidend.
- De inzet richting toeleveranciers en andere zakelijke relaties die relevant zijn om de reductiedoelen te halen en negatieve impacts te voorkomen, betreft een intensief proces. Dit begint met het vaststellen van doelen en een strategie voor iedere relevante ketenpartij. De ketenpartijen dienen een klimaat due diligence proces in te richten vergelijkbaar met dat van de eigen onderneming.

STAP 4.   Monitoren van uitvoering en behalen doelen

- Om de effectiviteit van beleid en genomen stappen te beoordelen, moeten prestaties ten opzichte van de gestelde doelen worden gemonitord.
- Bij het beoordelen dient feedback van interne en externe bronnen te worden meegenomen.

STAP 5.   Communiceren over broeikasgasemissies en due diligence stappen

- Naast het klimaatbeleid (stap 1), rapporteert de onderneming over alle hierboven beschreven due diligence stappen.
- Het betreft kwalitatieve en kwantitatieve informatie, die goed toegankelijk moet zijn voor alle relevante stakeholders.

STAP 6.   Waar nodig genoegdoening mogelijk maken

- Als op basis van stap 2 blijkt dat de onderneming door zijn uitstoot daadwerkelijk mensenrechten heeft geschonden of hiertoe heeft bijgedragen, dan moet de onderneming de betreffende slachtoffers genoegdoening bieden, dan wel bijdragen aan genoegdoening.
- Voorzien in, of samenwerking met, legitieme (juridische of niet juridische) mechanismen waar betrokken belanghebbenden en rechthebbenden klachten kunnen indienen.

Toezicht en handhaving

In lijn met het Shell vonnis zal er een resultaatsverplichting moeten zijn voor het verminderen van de uitstoot op scope 1 en een zwaarwegende inspanningsverplichting op het verminderen van de uitstoot van scope 2 en 3. Dit resulteert in een bestuurlijke boete voor het overtreden van de resultaatsverplichting en een last onder dwangsom voor het overtreden van de zwaarwegende inspanningsverplichting.

Contactgegevens:

5.1.2e	, policy officer Corporate Accountability & Forests @milieudedefensie.nl
5.1.2e	

5.1.2e	, policy officer Climate & Energy @milieudedefensie.nl
5.1.2e	

Werkplan werkgroep (inter)nationaal klimaatbeleid

Aanleiding

Op 26 mei 2021 heeft de rechtbank Den Haag uitspraak gedaan in een zaak die zeven stichtingen en verenigingen, waaronder Milieudefensie, en ruim 17.000 individuele eisers hadden aangespannen tegen Royal Dutch Shell (Shell). Volgens deze eisers handelt Shell onrechtmatig en moet zij meer doen om CO₂-uitstoot te verminderen. De rechtbank heeft geoordeeld dat Shell gehouden is *het hare* te doen om gevaarlijke klimaatverandering te voorkomen. Shell is veroordeeld om via het concernbeleid het gezamenlijke jaarlijkse volume van de aan de Shell-groep, haar toeleveranciers en afnemers verbonden CO₂-emissies zodanig te reduceren dat dit volume eind 2030 ten minste netto 45% lager ligt dan in 2019.

Vanuit het bedrijfsleven, de politiek en de media is er veel aandacht voor de uitspraak. Er spelen vragen over de uitspraak en wat de consequenties kunnen zijn voor andere bedrijven en het klimaatbeleid van de overheid.

In de ACKE van 3 juni jl. is het besluit genomen de uitspraak nader te analyseren. Deze nadere analyse vindt plaats in drie interdepartementale werkgroepen: een juridische werkgroep, een werkgroep die zich buigt over de mogelijke gevolgen voor het investeringsklimaat en een werkgroep die kijkt naar de mogelijke gevolgen voor het (inter)nationale klimaatbeleid. Hieronder volgt het werkplan van de laatste werkgroep.

Doel en resultaat

Het doel van de werkgroep is om een analyse te maken van eventuele gevolgen voor nationaal en internationaal klimaatbeleid, en om daar waar nodig aanbevelingen voor te doen. De resultaten van de drie werkgroepen worden aan de ACKE voorgelegd. In september wordt een appreciatie van het vonnis naar de Tweede Kamer gestuurd.

Samenstelling van de werkgroep

De volgende personen nemen deel aan de werkgroep (LNV), (FIN), (FIN),   (EZK/BenI),   (BZ),   (EZK/KE) en (EZK/KE, voorzitter).

De volgende personen zijn agendalid: (BZ), (EZK/BenI),   (EZK/AEP),   (EZK/AEP), (EZK/AEP),   (EZK/WJZ)

Planning

Activiteit	Wanneer
Eerste bijeenkomst werkgroep	2 juli
Aanvullen te analyseren elementen	5 – 22 juli
Tweede bijeenkomst werkgroep	26 – 30 juli
Gezamenlijke sessie met alle werkgroepen	26 – 30 juli
Concept-analyse (inter)nationaal klimaatbeleid	2 – 13 augustus
Derde bijeenkomst werkgroep + vaststellen analyse	16 – 20 augustus

Elementen voor nadere analyse (nog aan te vullen)

Nationaal klimaatbeleid

De zaak van Milieudefensie c.s. versus Royal Dutch Shell betreft een civielrechtelijke zaak tussen private partijen. De Nederlandse overheid is geen partij in deze zaak. In de uitspraak is geen oordeel gegeven over het klimaatbeleid van de (rijks)overheid. Desondanks kan de uitspraak gevolgen hebben voor het klimaatbeleid.

Het Nederlandse klimaatbeleid is en blijft gebaseerd op de klimaatwet en gericht op het halen van de doelen in het Akkoord van Parijs door implementatie van het Klimaatakkoord, aangevuld met eventuele aanscherpingen die volgen uit invulling van de 55% reductie die binnen de EU voor 2030 is afgesproken.

De uitspraak kan er toe bijdragen dat bedrijven in Nederland zich versneld gaan inzetten voor het verminderen van hun (in)directe CO₂ emissies. In dat geval wordt het eenvoudiger voor de Nederlandse overheid om de in het KA afgesproken klimaatdoelen en mogelijk aanscherping daarvan door de 55% EU doelstelling te realiseren. Bovendien kan de uitspraak ertoe bijdragen dat als de overheid maatregelen afdwingt middels wetgeving, hiertegen minder snel juridische procedures worden gestart.

Of daarvan sprake zal zijn is echter afhankelijk van de effecten van de uitspraak. De uitspraak zal bijdragen aan de snelheid waarmee Shell zijn broeikasgasemissies terug brengt. Of het bijdraagt aan een versnelling van de gehele energietransitie hangt af van in hoeverre deze uitspraak ook voor andere bedrijven gevolgen gaat hebben langs juridische of andere weg (bijv. aandeelhouders). Bovendien kan Shell er voor kiezen om haar broeikasgasemissies buiten Nederland te reduceren om aan het vonnis te voldoen.

Daarnaast zijn uit de uitspraak een aantal belangrijke noties af te leiden voor het Nederlands klimaatbeleid:

- Ten eerste sluit de rechtbank, evenals de Hoge Raad in het Urgenda-arrest, voor het formuleren van de reductieverplichting van Shell aan bij de breed gedragen consensus in de klimaatwetenschap en internationale gemeenschap over wat nodig is om vergaande schade en gevaar van klimaatverandering voor leven en gezondheid te voorkomen. Indien in aanloop naar 2030 in de internationale wetenschappelijke gemeenschap overeenstemming bestaat over een hoger reductiepercentage dan 49% (of zelfs 55%) als het minimale nodige aandeel van ontwikkelde landen (Annex I-landen) om vergaande schade en gevaar van klimaatverandering voor leven en gezondheid te voorkomen, dan is het niet uitgesloten dat een rechter via de omweg van art. 2 en 8 EVRM strengere en/of bindende doelstellingen oplegt.
- Ook wat de rechtbank overweegt over het huidige beleid van Shell kan relevant zijn voor het Nederlands klimaatbeleid. De rechtbank oordeelt dat het huidige beleid van Shell weinig concreet is, nog nadere uitwerking vergt en niet-bindende voornemens voor de lange termijn (2050) bevat. Ook in andere Klimaatzaken (o.a. in de uitspraak van de Irish Supreme Court van 31 juli 2020 en de recente Duitse Klimaatzaak) hebben rechters geoordeeld over de (onvoldoende mate van) concreetheid en afdwingbaarheid van beleid en/of maatregelen om doelen te halen. Het is goed denkbaar dat dergelijke kritiek ook geuit kan worden t.a.v. de huidige Nederlandse aanpak (Klimaatakkoord/-plan).
- De rechtbank baseert de reductiedoelstelling voor Shell op de breed gedragen consensus dat het beperken van de opwarming tot 1,5°C vereist dat de mondiale CO₂-uitstoot in 2030 met netto 45% moet zijn teruggebracht ten opzichte van 2010. De rechtbank zoekt bij het bepalen van wat van Shell mag worden verwacht dus aansluiting bij een reductiepad voor 1,5°C in plaats van 2°C. In de zaak die door Portugese jongeren is aangespannen bij het EHRM staat ook de vraag centraal of aangeklaagde staten – waaronder Nederland – voor de

vaststelling en uitvoering van hun klimaatbeleid uit moeten gaan van het beperken van de mondiale opwarming tot 1,5°C.

Internationaal klimaatbeleid

De rechtbank verwijst in de motivatie duidelijk naar het beschikbare mondiale carbon-budget wat niet overschreden mag worden willen we het 1,5°C doel binnen bereik houden.

Omdat de rechter een individueel bedrijf nu een doel op legt, roept dat de vraag op of bedrijven zelfstandig – naast landen onder de multilaterale klimaatverdragen – een eigen opgave hebben. Dit zal de komende tijd verder moeten worden uitgezocht en kan gevolgen hebben voor het (mondiale) klimaatbeleid. In het kader van de uitwerking en implementatie van het Akkoord van Parijs, wordt gewerkt aan een transparantie en rapportagesysteem waarmee inzicht moet worden gegeven in de emissiereducties van en emissiecompensatie door landen. Als specifieke reductieopgaven (inclusief de mogelijkheid van CO₂ compensatie) van bedrijven kunnen worden getoetst bij de rechter kan het beleidsmatig wenselijk zijn om die te onderscheiden van die van landen. We willen immers voorkomen dat er dubbeltellingen plaats vinden in relatie tot mondiale afspraken waarin *landen* moeten rapporteren over hun reducties en CO₂-compensatie. Hier is nog geen (inter)nationaal beleid voor ontwikkeld. Op dit moment leveren niet-statelijke actoren zoals bedrijven inspanningen binnen de grenzen van landen.

To: 5.1.2e @minezk.nl]
Cc: 5.1.2e (5.1.2e) 5.1.2e @minezk.nl]; 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e) 5.1.2e @minezk.nl]; 5.1.2e
5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl]
From: 5.1.2e)
Sent: Wed 8/11/2021 8:59:48 AM
Subject: FW: Terugkoppeling eerste bijeenkomst werkgroep (inter)nationaal klimaatbeleid + vervolgstappen
Received: Wed 8/11/2021 9:00:00 AM

Hoi 5.1.2e
Zie hieronder een passage die BZ graag in de brief wil hebben staan. Ze hadden dit aan 5.1.2e gestuurd, maar die is afwezig. Kun jij dit invoegen in de brief?
Groet 5.1.2e

Van: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>

Verzonden: dinsdag 10 augustus 2021 14:01

Aan: 5.1.2e) <5.1.2e @minezk.nl>

CC: 5.1.2e 5.1.2e) <5.1.2e @minezk.nl> 5.1.2e (5.1.2e) <5.1.2e @minezk.nl>

Onderwerp: RE: Terugkoppeling eerste bijeenkomst werkgroep (inter)nationaal klimaatbeleid + vervolgstappen

Hoi 5.1.2e,
Dank je. Uit 5.1.2e o-o-o kon ik dat helaas niet opmaken. Vrees dat er geen achtervang voor zijn rol in dat groepje. Ik cc voor de zekerheid 5.1.2e (die was vorige week nog met verlof). Anderen zijn nu ook met vakantie.
Ging me er vooral om dat in zijn afwezigheid het tekstje dat ik heb voorgesteld voor de Kamerbrief bij jou - en ik meen nog een andere collega, wier naam ik helaas niet scherp heb - terecht zou komen zodat jullie dit mee konden in het uitwerken van de 70% brief waar jullie deze dagen vermoed ik druk mee bezig zijn. Zie onderstaand.

Hartelijke groet,
5.1.2e

"Volgens de rechtbank vormen de klimaatdoelen van de Overeenkomst van Parijs de weerslag van de best beschikbare wetenschappelijke bevindingen in de klimaatwetenschap, omdat deze doelen zijn ontleend aan IPCC-rapporten. De rechtbank stelt dat daar internationaal breed gedragen consensus over bestaat en heeft zich bij de invulling van de ongeschreven zorgvuldigheidsnorm daarbij aangesloten [uit. antwoord vraag 8 Kops/Wilders]. Wanneer bedrijven dus, al dan niet naar aanleiding van dit vonnis, nadenken over de invulling van hun eigen inzet, is het nodig dat deze gestoeld is op diezelfde consensus teneinde zich ervan te kunnen verzekeren dat deze inzet inderdaad *Paris aligned* is.

Het kabinet zal bedrijven om deze reden actief aanmoedigen tot het stellen van op de klimaatwetenschap gebaseerde doelen, zoals via het internationale *Science Based Targets initiative*. Meer dan 40 Nederlandse bedrijven deden dit reeds. Als verdere aanmoediging, heeft het kabinet daarnaast eerder dit jaar formeel haar steun verleend aan het *Carbon Disclosure Project* (CDP), dat bedrijven stimuleert openbaar te rapporteren over hun impact op milieu. Het kabinet steunt voorts de *World Benchmarking Alliance* in het formuleren van, eveneens op wetenschap gestoelde, benchmarks waarlangs prestaties van bedrijven kunnen worden afgemeten en verwelkomt het wanneer bedrijven zich, in aanloop naar COP26 in Glasgow en als onderdeel van de *Race to Zero*-campagne, publiekelijk verbinden aan klimaatneutraliteit in 2050."

From: 5.1.2e) <5.1.2e @minezk.nl>

Sent: dinsdag 10 augustus 2021 13:20

To: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>

Cc: 5.1.2e 5.1.2e) <5.1.2e @minezk.nl>

Subject: RE: Terugkoppeling eerste bijeenkomst werkgroep (inter)nationaal klimaatbeleid + vervolgstappen

Hoi 5.1.2e
Sorry voor deze late reactie. Wellicht heb je het onderstaande toch intussen al binnen jullie werkgroep opgelost. Zo niet, dan zou ik willen vragen het met de achtervang van 5.1.2e op te nemen (ik neem aan dat iemand zijn rol overneemt binnen werkgroep klimaat overneemt tijdens zijn vakantie). Het is voor mij lastig te plaatsen welke wijziging ik moet verwerken op basis van je mail.

Groet 5.1.2e

Van: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>

Verzonden: woensdag 4 augustus 2021 16:21

Aan: 5.1.2e) <5.1.2e @minezk.nl>

CC: 5.1.2e 5.1.2e) <5.1.2e @minezk.nl>

Onderwerp: FW: Terugkoppeling eerste bijeenkomst werkgroep (inter)nationaal klimaatbeleid + vervolgstappen

Hi 5.1.2e,
Gelet op de out of office die ik van (o.m.) 5.1.2e ontving, stuur ik dit even rechtstreeks door aan jou.

Groet,
5.1.2e

From: 5.1.2e 5.1.2e

Sent: woensdag 4 augustus 2021 16:15

To: 5.1.2e @minbuza.nl]; 5.1.2e 5.1.2e) <5.1.2e @minezk.nl>

Cc: 00097.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 1029223

5.1.2e' < 5.1.2e @minezk.nl>; 5.1.2e < 5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e < 5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e < 5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e < 5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e < 5.1.2e @minbuza.nl>

Subject: RE: Terugkoppeling eerste bijeenkomst werkgroep (inter)nationaal klimaatbeleid + vervolgstappen

Hi 5.1.2e,

Eens dat dit gescheiden zaken zijn.

Ik begreep uit de terugkoppeling van het overleg dat het verzoek was om onderstaande vraag wat nader uit te werken. Dat heb ik vandaag getracht te doen; zie [hier](#) op de iSWR.

Omdat mij na maandag nog niet direct duidelijk was nog hoe de vertaalslag zou worden gemaakt van de bevindingen van de groepjes naar de Kamerbrief (maar die nu toch wel moet plaatsvinden), heb ik aan het eind alvast een voorzetje gedaan voor een stuk tekst. Maar daarvoor is het natuurlijk nodig dat we eerst de algemene richting onderschrijven.

Ontvang daarom graag jullie reactie. Cc ook meteen even een aantal anderen, w.o. 5.1.2e (vanwege haar betrokkenheid bij CDP) en 5.1.2e (vanwege de World Benchmarking Alliance).

Groet,

5.1.2e

From: 5.1.2e @mininv.nl>

Sent: donderdag 29 juli 2021 12:45

To: 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e (5.1.2e) < 5.1.2e @minezk.nl>

Cc: 5.1.2e, 5.1.2e < 5.1.2e @minbuza.nl>

Subject: RE: Terugkoppeling eerste bijeenkomst werkgroep (inter)nationaal klimaatbeleid + vervolgstappen

Dag 5.1.2e 5.1.2e,

Zojuist besproken we in de WG klimaatbeleid o.a. het element voor nadere analyse: "Standaardisering van Paris Alignment voor bedrijven á la het Science Based Targets initiative".

In het document "Vragen werkgroepen Shell vonnis" staat tevens "Rapportagesysteem" als element voor nadere analyse:

Als specifieke reductieopgaven (inclusief de mogelijkheid van CO2 compensatie) van bedrijven kunnen worden getoetst bij de rechter kan het beleidsmatig wenselijk zijn om die te onderscheiden van die van landen. We willen immers voorkomen dat er dubbeltellingen plaats vinden in relatie tot mondiale afspraken waarin landen moeten rapporteren over hun reducties en CO2-compensatie. Welk effect heeft dit vonnis op de uitwerking en implementatie van het Akkoord van Parijs, waarbinnen wordt gewerkt aan een transparant rapportagesysteem voor emissiereducties en emissiecompensatie door landen?

Tijdens het WG overleg stelde ik de vraag in hoeverre deze twee elementen verband houden met elkaar. Bij nader inzien denk ik dat het element dit twee verschillende elementen zijn, m.u.v. de vraag "Welk effect heeft dit vonnis op de uitwerking en implementatie van het Akkoord van Parijs?" Deze vraag hoort m.i. niet thuis bij het element rapportagesysteem, maar bij het element "Standaardisering van Paris Alignment voor bedrijven á la het Science Based Targets initiative".

Het Science Based Targets initiatief richt zich vooral op het stellen van doelen. Bedrijven worden wel geacht om vervolgens jaarlijks te rapporteren over hun emissies en voortgang t.a.v. het realiseren van het gestelde doel, maar hier ligt volgens mij niet de nadruk op.

Ik laat het even aan jou 5.1.2e of je, o.b.v. mijn bovenstaande argumentatie, "Rapportagesysteem" wel/niet wilt toevoegen als element voor nadere analyse.

Groet,

5.1.2e

Van: 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @minbuza.nl>

Verzonden: woensdag 21 juli 2021 15:15

Aan: 5.1.2e 5.1.2e) < 5.1.2e @minezk.nl> 5.1.2e @mininv.nl>; 5.1.2e (5.1.2e)

< 5.1.2e @minezk.nl>; 5.1.2e 5.1.2e @minezk.nl>; 5.1.2e 5.1.2e (IRF/OCWEZK)

< 5.1.2e @minfin.nl>; 5.1.2e @minfin.nl>

CC: 5.1.2e, 5.1.2e < 5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e < 5.1.2e @minbuza.nl>

Onderwerp: RE: Terugkoppeling eerste bijeenkomst werkgroep (inter)nationaal klimaatbeleid + vervolgstappen

Dag 5.1.2e,

Hartelijk dank nog hiervoor. Ik kon vanwege mijn vrije dag helaas niet deelnemen, maar ben er bij vervolgbijeenkomsten graag bij.

Goed idee ook om een gezamenlijke sessie te organiseren (klopt het dat ik daarvoor nog geen outlookverzoek zag?).

V.w.b. de elementen/evt. aanvullingen daarop, vroeg ik mij af of het wellicht nuttig is om te verkennen in hoeverre dit vonnis aanleiding vormt (cq. zou moeten vormen) voor ons om, nationaal dan wel internationaal, te werken aan

uitwerking/standaardisering van Paris Alignment voor het bedrijfsleven. Bedrijven zijn o.b.v. dit vonnis mogelijk op zoek zijn naar houvast; naar het antwoord op de vraag 'wanneer doen we genoeg'? Initiatieven als het Science-Based Targets initiative kunnen daarbij wellicht behulpzaam zijn. Is er reden om dergelijke initiatieven als overheid actiever te willen onderschrijven (en vragen bedrijven daar ook om)?

Oftewel, in een vraagvorm in lijn met het stuk (en in het verlengde van bijv. de tweede bullet):

Is er een rol cq. zou dit vonnis aanleiding moeten vormen voor de NLse overheid om te werken aan nationale en/of internationale uitwerking van Paris Alignment voor het bedrijfsleven?

Tot slot, bijgaand nog een brief die onze minister n.a.v. het vonnis in kopie ontving van een trits aan maatschappelijke organisaties gericht aan de Nederlandse financiële sector. Volgens het onderschrift is deze brief o.m. ook naar MinEZK en MinFin gegaan. Wij zijn vanwege die kopieverlening niet voornemens de brief te beantwoorden; maar hoor graag als op jullie departementen voor een 00097benadering zou worden gekozen.

1029223

Hartelijke groet,

5.1.2e

5 5.1.2e

Senior Policy Officer

Climate Diplomacy | Department for Inclusive Green Growth

Ministry of Foreign Affairs

Rijnstraat 8 | 2515 XP The Hague

P.O. Box 20061 | 2500 EB The Hague

T +31

5.1.2e

M +31

5.1.2e

@minbuza.nl

www.government.nl

From: 5.1.2e 5.1.2e) <5.1.2e @minezk.nl>

Sent: dinsdag 6 juli 2021 11:35

To: 5.1.2e @minlv.nl; 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e (5.1.2e)

<5.1.2e @minezk.nl>; 5.1.2e 5.1.2e @minezk.nl>; 5.1.2e 5.1.2e) (IRF/OCWEZK)

<5.1.2e @minfin.nl>; 5.1.2e @minfin.nl>

Cc: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl> 5.1.2e @minezk.nl>; 5.1.2e (5.1.2e)

<5.1.2e @minezk.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @minezk.nl>; 5.1.2e)

<5.1.2e @minezk.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @minezk.nl>

Subject: Terugkoppeling eerste bijeenkomst werkgroep (inter)nationaal klimaatbeleid + vervolgstappen

Dag allemaal,

Afgelopen vrijdag hebben we – uiteindelijk in petit comité – een kick off gehad van de werkgroep (inter)nationaal klimaatbeleid in het kader van de Shell-zaak. We kwamen er al pratend achter dat de grenzen tussen de drie werkgroepen minder scherp zijn dan we aanvankelijk dachten en dat het daarom een goed idee zou zijn om ook een gezamenlijke sessie te organiseren met alle drie de werkgroepen. Daarnaast hebben we met elkaar een eerste inventarisatie gemaakt van de elementen die nader bekeken moeten worden als het gevolg van het vonnis:

- Heeft dit vonnis een precedentwerking voor andere bedrijven? Of voor andere beleidsterreinen zoals biodiversiteit? (Deze vragen liggen ook voor in de andere twee werkgroepen)
- Gaan bedrijven aan de overheid vragen om meer faciliterende randvoorwaarden te creëren zodat bedrijven eenvoudiger/sneller aan de klimaatdoelen kunnen voldoen?
- Moet er aanvullend beleid komen op scope 2 en scope 3 emissies? (Actie 5.1.2e kijken naar de precieze formulering en argumentatie)
- Moet de overheid criteria opstellen voor (vrijwillige) CO2 compensatie?

In de bijlage vinden jullie het concept-werkplan met – naast de punten hierboven – enkele elementen voor nadere analyse. Actie allen: aanvullen van elementen die in jullie optiek ontbreken. Commentaar en aanvullingen ontvang ik graag uiterlijk op 22 juli.

Een volgende werkgroep zal in de week van 26 tot en met 30 juli gepland worden. In verband met de vakantieperiode hoor ik graag van jullie of er bij eventuele afwezigheid iemand anders moet worden uitgenodigd. Kijk daarvoor ook even naar de planning in de bijlage.

In diezelfde week zullen we proberen om ook een gezamenlijke sessie met alle drie de werkgroepen te organiseren.

Tot slot zijn er naar aanleiding van de uitspraak verschillende Kamervragen gesteld; 5.1.2e zal de definitieve versie daarvan rondsturen, evenals de Kamerbrief met daarin de toezegging een appreciatie van het vonnis naar de Kamer te sturen (acties 5.1.2e).

Aarzel bij vragen niet om contact op te nemen.

Hartelijke groet,

5.1.2e

Directie Klimaat

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat

Bezuidenhoutseweg | 2594 AC | Den Haag

Postbus 20401 | 2500 EC | Den Haag

T: +31 (0) 5.1.2e

M: 5.1.2e@minezk.nl

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Help save paper! Do you really need to print this email?

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Help save paper! Do you really need to print this email?
00097

1029223

To: 5.1.2e @minbuza.nl; 5.1.2e @minbuza.nl; 5.1.2e
5.1.2e @minbuza.nl
Cc: 5.1.2e @minbuza.nl; 5.1.2e @minbuza.nl; 5.1.2e @minbuza.nl; 5.1.2e @minbuza.nl
5.1.2e @minbuza.nl; 5.1.2e @minbuza.nl; 5.1.2e @minbuza.nl
From: 5.1.2e
5.1.2e
Subject: RE: 5.1.2e, kun jij snel een blik werpen op aangepaste brief Shell vonnis
Received: Thur 12/2/2021 3:25:00 PM

Hoi 5.1.2e
Ik sprak 5.1.2e zojuist (5.1.2e zit in onderhandelingen) en hij is akkoord met de door EZK aangepaste tekst in rood. Dus de MR-annotatie kan worden gefinaliseerd.
Ter achtergrond-info: wel noemde 5.1.2e dat de voorgenomen wijziging van Shell's statutaire zetel op termijn consequenties kan hebben, omdat het bijv. lastiger kan zijn om een vonnis af te dwingen in een niet EU-land.
Hartelijke groet,
5.1.2e

From: 5.1.2e @minbuza.nl
Sent: donderdag 2 december 2021 15:24
To: 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e
<5.1.2e @minbuza.nl>
Cc: 5.1.2e, 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e
<5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>
Subject: RE: 5.1.2e, kun jij snel een blik werpen op aangepaste brief Shell vonnis
Is het akkoord 5.1.2e?

5.1.2e
From: 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>
Sent: donderdag 2 december 2021 14:55
To: 5.1.2e @minbuza.nl; 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e
<5.1.2e @minbuza.nl>
Cc: 5.1.2e, 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e
<5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>
Subject: RE: 5.1.2e, kun jij snel een blik werpen op aangepaste brief Shell vonnis
Ik check nu, met collega 5.1.2e van DJZ-NR.
From: 5.1.2e @minbuza.nl

Sent: donderdag 2 december 2021 14:50
To: 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>
Cc: 5.1.2e, 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e
<5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>
Subject: MR: 5.1.2e, kun jij snel een blik werpen op aangepaste brief Shell vonnis

Dank 5.1.2e en 5.1.2e!
5.1.2e begrijp dat jij druk bezig bent met onderhandelingen, maar zou je een korte blik op de brief willen werpen en laten weten of juridische passage nu goed is.
Ik moet uiterlijk 16.00 uur de annotatie afronden voor M en R.
Groet,
5.1.2e

From: 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>
Sent: donderdag 2 december 2021 14:44
To: 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e @minbuza.nl
Cc: 5.1.2e, 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e
<5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>
Subject: RE: Fwd: DOMUS-21271745-v11-Analyse_Shell_vonnis

Hoi 5.1.2e,
Vanuit IGG geen opmerkingen. De twee door BZ voorgestelde wijzigingen zijn immers verwerkt, en dus hoeft R wat ons betreft geen opmerkingen te maken. 5.1.2e: verwerk jij dit in de annotatie? Moeten 5.1.2e of ik nog wat aanpassen in het memo of niet nodig? 5.1.2e zou jij zinslotte nog kunnen kijken naar de door EZK aangepaste juridische passage (op blz. 2 in rood). Lijkt ok, maar ligt op terrein DJZ.
Hartelijke groet,

00098
From: 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>

Sent: donderdag 2 december 2021 14:05

To: [redacted] 5.1.2e @minbuza.nl>
Cc: [redacted] 5.1.2e [redacted] 5.1.2e <[redacted] 5.1.2e @minbuza.nl>; [redacted] 5.1.2e, [redacted] 5.1.2e <[redacted] 5.1.2e @minbuza.nl>; [redacted] 5.1.2e [redacted] 5.1.2e <[redacted] 5.1.2e @minbuza.nl>; [redacted] 5.1.2e <[redacted] 5.1.2e @minbuza.nl>; [redacted] 5.1.2e <[redacted] 5.1.2e @minbuza.nl>; [redacted] 5.1.2e <[redacted] 5.1.2e @minbuza.nl>; [redacted] 5.1.2e <[redacted] 5.1.2e @minbuza.nl>

Subject: FW: Fwd: DOMUS-21271745-v11-Analyse_Shell_vonnis

Dag [redacted] 5.1.2e
Hierbij zoals besproken de nieuwe versie van de brief die nu voorligt bij M EZK. Bij EZK verwachten ze niet dat de minister nog gaat dwarsliggen.
De vanuit IMVO-perspectief gewenste wijzigingen zijn verwerkt. Wat IMVO betreft dus geen problemen meer, R zou kunnen instemmen. Ik geloof zelfs dat toch nog de door DJZ geopperde wijziging is verwerkt. Misschien nog een laatste check van de collega's van IGG/DIO of er niks gek in geslopen is? Ik geloof niet dat dat het geval is, maar toch.
Zoals gezegd, ik geef door wanneer EZK laat weten dat hun minister het heeft goedgekeurd.
Hartelijke groet,
[redacted] 5.1.2e

Verzonden met BlackBerry Work
(www.blackberry.com)

Van: [redacted] 5.1.2e [redacted] 5.1.2e <[redacted] 5.1.2e @minezk.nl>
Datum: donderdag 02 dec. 2021 12:32 PM
Aan: [redacted] 5.1.2e <[redacted] 5.1.2e @minbuza.nl>
Onderwerp: Fwd: DOMUS-21271745-v11-Analyse_Shell_vonnis
Nu met bijlage

Verstuurd vanaf mijn iPhone
Begin doorgestuurd bericht:

Van: [redacted] 5.1.2e [redacted] 5.1.2e ([redacted] 5.1.2e)" <[redacted] 5.1.2e @minezk.nl>
Datum: 2 december 2021 om 12:09:30 CET
Aan: "[redacted] 5.1.2e [redacted] 5.1.2e" <[redacted] 5.1.2e @minbuza.nl>
Onderwerp: DOMUS-21271745-v11-Analyse_Shell_vonnis

Dit heeft nog geen goedkeuring
Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.
De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.
The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.
This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

To: 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl; 5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl
Cc: 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl; 5.1.2e @minbuza.nl; 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl;
From: 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e
Received: Wed 12/1/2021 12:43:01 PM
Subject: FW: Shell MR-advies
Received: Wed 12/1/2021 12:42:00 PM
MR Sjabloon adviesmemo ministerraad (laatste tracks).docx

Dag 5.1.2e en 5.1.2e,

I.v.m. de vrije dag van 5.1.2e hierbij een korte update van mij over het Shell-memo. Op verzoek van IMH zijn de twee punten waarover ambtelijk nog geen overeenstemming bestaat (betreft eigenlijk feitelijke correcties) nog wat duidelijker in de spreekpunten gezet (zie in geel), waarbij het advies is veranderd in 'Instemmen onder voorwaarden'.

Ik deel dit vooral ter info en neem aan zo akkoord. Zo meteen gaat het memo door naar 5.1.2e (is al bij DGBEB geweest) voor finale accordering in foxy.

Hartelijke groet,

5.1.2e

From: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Sent: woensdag 1 december 2021 12:34

To: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Cc: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e 5.1.2e
<5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e 5.1.2e@minbuza.nl>

Subject: RE: Shell MR-advies

Dank 5.1.2e, gedaan! Formeel accorderen is niet meer nodig, de foxy ligt nu bij 5.1.2e. Laat je me na je VN-optreden nog weten of je wilt dat ik 5.1.2e informeer over de wijzigingen (of dat je dat zelf wilt doen)?

Groet,

5.1.2e

From: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Sent: woensdag 1 december 2021 12:18

To: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Cc: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e 5.1.2e
<5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; IMH <5.1.2e@minbuza.nl>

Subject: RE: Shell MR-advies

5.1.2e, ik heb een paar wijzigingen aangebracht in het MR advies; kun jij de tracks er uit halen. Wat mij betreft kan ie dan door.

5.1.2e moet m namens mij kunnen accorderen.

Dank 5.1.2e

From: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Sent: woensdag 1 december 2021 10:59

To: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Cc: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e 5.1.2e
<5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Subject: Shell MR-advies

Hi 5.1.2e,

Even met alle betrokkenen van IGG en DIO in cc:

5.1.2i

-We geven in het adviesmemo aan dat we alsnog proberen dit vóór de MR op te lossen en een seintje geven als dat toch lukt. Parallel stel ik voor EZK te mailen:

5.1.2i

-Onze minister krijgt advies mee om niet in te stemmen met de brief zolang deze twee punten niet geadresseerd zijn. Liever belasten we hier niet de MR mee.

Hoor graag je gedachten!

Groet,

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

Afdeling Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen

Directie Internationale Marktordening en Handelspolitiek

Ministerie van Buitenlandse Zaken

Rijnstraat 8 | 2515 XP Den Haag

Postbus 20061 | 2500 EB Den Haag

E | 5.1.2e @minbuza.nl

P | 5.1.2e

L | www.linkedin.com/in/5.1.2e

5.1.2e

To: 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl]; 5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl]
From: 5.1.2e
Sent: Thur 12/2/2021 1:58:29 PM
Subject: RE: Laatste stand van zaken: Shell Kamerbrief
Received: Thur 12/2/2021 1:58:30 PM
Kamerbrief Analyse shell vonnis (met tracks)

Zie hierbij, hoor graag of dit overeenkomt met de wijzigingen door ons voorgesteld.

Groet,
5.1.2e

From: 5.1.2e
Sent: donderdag 2 december 2021 13:28
To: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>
Subject: Laatste stand van zaken: Shell Kamerbrief

5.1.2e, zie nu jouw out of office. Hoorde net van EZK dat opmerkingen verwerkt zijn, krijg de laatste versie van de brief nog toegestuurd.
Stas EZK zal het toelichten. Kun jij of een andere collega nog een laatste check op de brief doen, dan hoeft R geen opmerkingen te maken (als deze al verwerkt zijn).

Groet,
5.1.2e

From: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>
Sent: woensdag 1 december 2021 16:57
To: 5.1.2e @minbuza.nl>
Subject: FW: Shell Kamerbrief

From: 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>
Sent: woensdag 1 december 2021 16:56
To: 5.1.2e @minezk.nl>; 5.1.2e (5.1.2e) <5.1.2e @minezk.nl>
Cc: 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e, 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e @minezk.nl>
Subject: RE: Shell Kamerbrief

Beste 5.1.2e

Hartelijk dank voor de snelle en schappelijke reactie! Ik neem morgen nog wel even contact op om na te gaan of het gelukt is. Dan kunnen wij dan ook de nieuwe versie meegeven aan onze minister met advies in te stemmen.

Hartelijke groet en fijne avond,
5.1.2e

From: 5.1.2e @minezk.nl>
Sent: woensdag 1 december 2021 14:03
To: 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e (5.1.2e) <5.1.2e @minezk.nl>
Cc: 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e, 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e @minezk.nl>
Subject: RE: Shell Kamerbrief

To: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e
Cc: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>
From: 5.1.2e
Date: Tue 9/14/2021 9:46:30 AM
Subject: RE: Analyse uitspraak klimaatzaak Shell v 9 sept 2021
Received: Tue 9/14/2021 9:46:32 AM
Analyse uitspraak klimaatzaak Shell v 9 sept 2021 (003) DJZ.docx

Hi 5.1.2e,

Dank voor het delen van de analyse. Zie mijn opmerkingen en suggesties in bijlage.

Wat de werking van Rome II betreft en de regels van (internationaal) privaatrecht denk ik ook dat dit meer voor JenV is. Vragen van doorwerking/voorrang van internationaal recht zie ik niet direct in dit deel van de analyse, nu dit zo specifiek ingaat op Rome II. In andere regels van IPR is JenV bovendien ook beter thuis.

Groet,

5.1.2e
From: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Sent: dinsdag 14 september 2021 08:20

To: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e
<5.1.2e@minbuza.nl>
Cc: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Subject: RE: Analyse uitspraak klimaatzaak Shell v 9 sept 2021

5.1.2e,
Rome II is meer het terrein van JenV, en van de collega's die doorwerking doen. Ik kan er naar kijken vanuit het perspectief van de voorrang van internationaal recht (wat eigenlijk ook bij de collega's die doorwerking doen thuishoort). Ik denk eigenlijk dat JenV de meeste gedachten zal hebben over de toepassing van Rome II. Zie nog een commentaar bij de tekst.

Groet,

5.1.2e
From: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Sent: maandag 13 september 2021 17:12

To: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e
<5.1.2e@minbuza.nl>
Cc: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Subject: FW: Analyse uitspraak klimaatzaak Shell v 9 sept 2021

Ha allen,

In het kader van de uitspraak in de klimaatzaak tegen Shell wordt interdepartementaal gewerkt aan verschillende analyses (m.b.t. investeringsbeleid, klimaatbeleid en een juridische analyse). Wat betreft die laatste twee terreinen is bijgevoegde concept-analyse opgesteld. Aanstaaende donderdagochtend bespreken we die in de interdepartementale juridische werkgroep en er is gevraagd om dan evt. punten aan te geven.

Ik vind het wel een goed stuk en zag een paar onderdelen waar het misschien goed is als jullie nog een blik op delen van de tekst slaan (ik heb het gemarkeerd in de comments):

-Pag. 10 – m.b.t. verplichtingen van de Staat n.a.v. de uitspraak – 5.1.2e (i.v.m. waar je me vanochtend op wees).

-Pag. 11-12 m.b.t. soft law/MoU's en Algemeen verbindende regels van internationaal recht - 5.1.2e

-Pag. 21 bovenaan: zie vraag in de kantlijn m.b.t. Aarhus - 5.1.2e

-Pag. 21-22 m.b.t. toepasselijk recht en territoriale werking van de uitspraak (ook verwijzing naar Rome II) - 5.1.2e

5.1.2e heeft vandaag al naar het stuk gekeken en geen opmerkingen, behalve op het punt van hoger beroep (E). 5.1.2e kijkt ook al naar het stuk.

Zouden jullie hier uiterlijk woensdag naar kunnen kijken, zodat 5.1.2e en ik evt. punten nog kunnen meenemen in het overleg donderdag?

Alvast dank,

5.1.2e
From: 5.1.2e <5.1.2e@minezk.nl>

Sent: vrijdag 10 september 2021 09:30

To: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e
(DJZ/PRIVAAT' <5.1.2e@minfin.nl>; 5.1.2e) - HBJZ' <5.1.2e@minienw.nl>;
5.1.2e @minjenv.nl' <5.1.2e@minjenv.nl>; 5.1.2e @minezk.nl>

Cc: 5.1.2e <5.1.2e@minezk.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minezk.nl>; 5.1.2e
5.1.2e @minezk.nl>; 5.1.2e @minezk.nl>

00101
Subject: Analyse uitspraak klimaatzaak Shell v 9 sept 2021

1031510

Beste collega's,
Hierbij zoals gisteren aangekondigd de nieuwe versie van de concept-analyse.
Ik ben benieuwd naar jullie reacties.
In de tekst zijn een paar opmerkingen opgenomen met vragen aan jullie.
We zien elkaar in ieder geval volgende week via digitale middelen en zullen dan deze tekst bespreken.
Eerdere schriftelijke opmerkingen en aanvullingen zijn zeer welkom.

Hartelijke groet, 5.1.2e

5.1.2e
5.1.2e jurist

Directie Wetgeving en Juridische Zaken
Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag
Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

T: 5.1.2e
5.1.2e @minezk.nl

Beschikbaar op ma, do en vrij tot 14 uur en di en woe de hele dag.
Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.
De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.
The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.
This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

5.1.2e

Van: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Verzonden: Tuesday, June 1, 2021 11:04 AM

Aan: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e@minbuza.nl>

Onderwerp: RE: Shell-vonnis: implicaties BZ

IR is bezig met Shell-vonnis en rijksbreed zijn er ook analyses. 5.1.2e en 5.1.2e weten meer.

From: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Sent: dinsdag 1 juni 2021 10:59

To: 5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Cc: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Subject: FW: Shell-vonnis: implicaties BZ

Hi 5.1.2e

Dit is wellicht meer een vraag voor jullie. Wil een van jullie hiernaar kijken?

Dank en groeten,

5.1.2e

Van: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Verzonden: Tuesday, June 1, 2021 10:54 AM

Aan: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

CC: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Onderwerp: Shell-vonnis: implicaties BZ

Dag 5.1.2e,

Naar aanleiding van de recente uitspraak van de Rechtbank in Den Haag over Shell, is onduidelijkheid ontstaan over wat dit voor BZ betekent. Welke ondersteuning mag BZ nog verlenen aan een bedrijf dat mogelijk niet voldoet aan zijn verplichting de CO2-uitstoot eind 2030 terug te brengen tot netto 45% ten opzichte van het niveau van 2019? Dit onderwerp zal in de komende Bestuursraad al worden besproken. Is het mogelijk hier om vanuit juridisch oogpunt enig houvast te bieden?

Vriendelijke groet,

5.1.2e

5.1.2e

Beleidscoördinerend medewerker

.....
Directie Internationaal Ondernemen (DIO)

Directoraat-Generaal Buitenlandse Economische Betrekkingen (DGBEB)

Ministerie van Buitenlandse Zaken

Rijnstraat 8 | Den Haag

Postbus 20061 | 2500 EB | Den Haag

.....
T 5.1.2e

M +31 5.1.2e

E 5.1.2e@minbuza.nl

in hun keten voor mens en milieu in kaart moeten brengen, en deze risico's moeten voorkomen of mitigeren.

- ▽ Vraag tot slot n.a.v. de analyse van het investeringsklimaat: wie wordt bedoeld met "het bedrijfsleven" dat onzekerheid zou ervaren n.a.v. de uitspraak? Zijn concrete voorbeelden te noemen (of voorbeelden van het tegendeel/bedrijven die zich gesterkt voelen door deze uitspraak)?

From: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Sent: dinsdag 28 september 2021 16:21

To: 5.1.2e, 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Cc: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Subject: RE: straks

Hi allen,

Hierbij een suggestie om spreekpunten voor de ACKE iets te verduidelijken. Aan jullie dus de vraag om ook even met EZK te schakelen. Wij stemmen de komende 1-2 weken af met 5.1.2e van hun Directie Topsectoren en Industriebeleid, idealiter vragen ze hem om in te brengen dat klimaat ook onderdeel moet zijn van de gepaste zorgvuldigheidsverplichting op EU-niveau...

Groet,

5.1.2e

From: 5.1.2e, 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Sent: dinsdag 28 september 2021 14:38

To: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Subject: straks

- ▽ Dank voor de stukken en de sessie op 16 sept. die hieraan vooraf ging. Goed om interdepartementaal te blijven afstemmen hoe er op het vonnis word gereageerd.
- ▽ Complimenten voor het dilemma-stuk. De daarin geformuleerde hoofdvraag ("*moet de overheid een stevigere rol pakken bij het sturen op emissiereducties door bedrijven of bij het beoordelen of voorgenomen emissiereducties voldoende zijn om in lijn te handelen met de doelen in de Overeenkomst van Parijs?*") is inderdaad key, en ook een politieke. Is overwogen om die ook bij de formatie neer te leggen?
- ▽ Het stuk geeft een goede weergave van de vragen die in het geval van een "ja" dan dienen te worden beantwoord. Wellicht niet zozeer 'dilemma's' of keuzes tussen twee uitersten, maar eerder vraagstukken die verdieping behoeven. 'Dilemma's' suggereert wellicht onbedoeld dat het antwoord op de hoofdvraag ook naar 'nee' zou neigen. Het antwoord op de hoofdvraag zou ook goed 'ja' kunnen zijn, juist vanwege die door het bedrijfsleven ervaren 'public governance gap'.
- ▽ Begrijp dat de komende tijd wordt benut om nog verder in gesprek te gaan met het bedrijfsleven, en ook enkele van de 'dilemma's' met hen te verkennen. Zou er nadrukkelijk voor willen pleiten ook het maatschappelijk middenveld op te zoeken. Uiteindelijk betrof deze uitspraak een zaak tussen het bedrijfsleven en dat maatschappelijk middenveld, dus goed hen dan ook eenzelfde luisterend oor te bieden.
- ▽ Verder goed om bij het verder uitwerken van dilemma's ook te kijken naar Europese IMVO-wetgeving waarvoor de Commissie een wetgevend voorstel voorbereidt, en het bedrijfsleven zal verplichten om gepaste zorgvuldigheid (due diligence) te betrachten in hun hele keten (dus niet alleen nationaal). Bedrijven zullen onder deze verplichting de risico's in hun keten voor mens en milieu in kaart moeten brengen, en deze risico's moeten voorkomen of mitigeren.
- ▽ Vraag tot slot n.a.v. de analyse van het investeringsklimaat: wie wordt bedoeld met "het bedrijfsleven" dat onzekerheid zou ervaren n.a.v. de uitspraak? Zijn concrete voorbeelden te noemen (of voorbeelden van het tegendeel/bedrijven die zich gesterkt voelen door deze uitspraak)?

To: [redacted] 5.1.2e @minezk.nl]
Cc: [redacted] 5.1.2e @minezk.nl]; [redacted] 5.1.2e, [redacted] 5.1.2e [redacted] 5.1.2e @minbuza.nl];
[redacted] 5.1.2e [redacted] 5.1.2e @minbuza.nl]
From: [redacted] 5.1.2e
[redacted] 5.1.2e Wed 11/10/2021 4:22:00 PM
Subject: RE: Shell-brief
Received: Wed 11/10/2021 4:21:00 PM

Beste [redacted] 5.1.2e

Veel dank voor de bereidwilligheid! Zou je voor de volledigheid nog de versie kunnen delen die naar jullie minister is gegaan? En komt dit op de MR van a.s. vrijdag, of op een later moment?

Hartelijke groet,
[redacted] 5.1.2e

From: [redacted] 5.1.2e @minezk.nl>
Sent: woensdag 10 november 2021 14:04
To: [redacted] 5.1.2e <[redacted] 5.1.2e @minbuza.nl>
Cc: [redacted] 5.1.2e @minezk.nl>; [redacted] 5.1.2e, [redacted] 5.1.2e <[redacted] 5.1.2e @minbuza.nl>; [redacted] 5.1.2e <[redacted] 5.1.2e @minbuza.nl>
Subject: Re: Shell-brief

Beste [redacted] 5.1.2e,

Het heeft hier intern wat teweeg gebracht, maar we hebben de rode zinnen verwijderd. Brief wordt waarschijnlijk als bespreekstuk aangeboden aan de MR.

Groeten
[redacted] 5.1.2e

Op 9 nov. 2021 om 10:40 AM heeft [redacted] 5.1.2e <[redacted] 5.1.2e @minbuza.nl> het volgende geschreven:

?
Beste [redacted] 5.1.2e

Ik heb al wat aanwijzingen teruggekregen van onze minister. Met het toevoegen van de rood gemarkeerde zinnen komt de nadruk te veel te liggen op EU-wetgeving, dit doet geen recht aan de precaire balans die we in onze eigen Kamerbrief hebben aangehouden. Zoals ik eerder toelichtte, een deel van de Kamer is juist gebrand op nationale wetgeving, en heeft daarvoor ook een initiatiefvoorstel ingediend. De kans dat ze dit voorstel verder in behandeling gaan nemen wordt groter naarmate de perceptie in de Kamer groeit dat nationale wetgeving voor de regering geen serieuze terugvaloptie is. Als wij aangeven dat we de nadruk leggen op een ambitieuze EU-richtlijn, maar dat nationale wetgeving nog wel op tafel ligt mocht dat niet tijdig van de grond komen, dan neemt dat in onze analyse weerstand weg in de Kamer.

Wij zien twee opties om dat op te lossen:

[redacted] 5.1.2i

Ook het beleid op het gebied van internationaal maatschappelijk verantwoord ondernemen (IMVO) heeft tot doel dat (meer) bedrijven mensenrechten en milieu respecteren in hun gehele waardeketen. Het kernelement van het nieuwe IMVO-beleid is wetgeving om gepaste zorgvuldigheid, in lijn met de internationale standaarden, verplicht te stellen voor bepaalde bedrijven. Op 5 november jl. presenteerde het kabinet zijn bouwstenen voor IMVO-wetgeving (Kamerstuk 2021Z19657). Bij voorkeur wordt IMVO-wetgeving op EU-niveau ingevoerd. Dit is het meest effectief, want het zorgt voor een grotere impact en een gelijk speelveld voor bedrijven uit verschillende lidstaten. Ook zorg

EU-wetgeving voor meer duidelijkheid en investeringszekerheid bij bedrijven dan een lappendeken aan verschillende nationale wetten. De verwachting is dat de Europese Commissie dit najaar met een voorstel komt waarin bedrijven verplicht worden tot gepaste zorgvuldigheid ten aanzien van mensenrechten en milieu (waaronder klimaat).

Ik hoor graag! Bel gerust als dat makkelijker is.

Hartelijke groet,

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

Afdeling Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen
Directie Internationale Marktoordening en Handelspolitiek
Ministerie van Buitenlandse Zaken

M | 5.1.2e

E | 5.1.2e @minbuza.nl

T | @ 5.1.2e

L | www.linkedin.com/in/5.1.2e

From: 5.1.2e

Sent: maandag 8 november 2021 17:32

To: 5.1.2e @minezk.nl; 5.1.2e 5.1.2e @minezk.nl

Cc: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e <simone-de.boer@minbuza.nl>

Subject: RE: Shell-brief

Beste 5.1.2e

Dank! Ik zie dat jullie twee zinnen over de voorkeur voor EU-wetgeving wel terug hebben gezet. We zullen dat meegeven aan onze minister. Het Kamerstuknummer is 2021Z19657.

Hartelijke groet,

5.1.2e

From: 5.1.2e @minezk.nl

Sent: maandag 8 november 2021 11:49

To: 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e @minezk.nl

Cc: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>

Subject: RE: Shell-brief

Beste 5.1.2e,

Dank voor je suggesties. We hebben ernaar gekeken en dit wordt dan de nieuwe versie. Deze gaat vandaag de lijn in. Kun je me nog z.s.m. het Kamerstuknummer toesturen van jullie brief?

Groeten,

5.1.2e

Van: 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>

Verzonden: vrijdag 5 november 2021 14:17

aan: 5.1.2e @minezk.nl

cc: 00105 5.1.2e @minezk.nl; 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e 1031527

Onderwerp: RE: Shell-brief

Dag 5.1.2e

Dank voor je reactie. Dat klinkt op zich alsof we redelijk op één lijn zitten. Ik heb dit in bijgaande versie proberen in tekst te vatten. Ik heb de versie gebruikt die jullie na de ACKE hebben rondgestuurd – daar stonden nog tracks in die ik heb geaccepteerd. Zodat jullie het versiebeheer nog kunnen volgen.

Laat svp even weten of dit voor jullie OK is om aan jullie minister voor te leggen. Bellen kan ook!

Dank en hartelijke groet,

5.1.2e

From: 5.1.2e @minezk.nl>

Sent: vrijdag 5 november 2021 12:00

To: 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>

Cc: 5.1.2e @minezk.nl>; 5.1.2e, 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e
5.1.2e @minbuza.nl>

Subject: Re: Shell-brief

?Hi 5.1.2e,

Alvast even snelle reactie vooruitlopend op 5.1.2e

Het beeld dat IMVO zeer bepalend onderdeel wordt/is van klimaatbeleid herken ik niet en is ook zeker niet de boodschap die we vanuit de brief willen meegeven. Wat we wel in de brief willen aangeven is dat deze uitspraak past in maatschappelijke trend dat bedrijven meer verantwoordelijk worden gehouden voor hun impact op mens en milieu. Vervolgens willen we aangeven wat kabinet beleid hier op is. Allereerst via klimaatbeleid en daarnaast IMVO beleid voor het bredere terrein mens (en ook deels milieu).

Dus zoals gezegd zitten we inhoudelijk denk ik redelijk op dezelfde lijn (ook met jullie minister) en is het wellicht kwestie van beter opschrijven. Wellicht vooral bovenstaande wat explicieter maken; tussenkopjes zouden daar bv al erg kunnen helpen.

Groeten,

5.1.2e

Verstuurd vanaf mijn iPhone

Op 5 nov. 2021 om 09:48 heeft 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl> het volgende geschreven:

?

Beste 5.1.2e

Sorry dat ik hier weer op terug moet komen, ik realiseer me dat de brief bij jullie al in de lijn zit. De brief is met advies niet mede te ondertekenen voorgelegd aan onze minister. 5.1.1a

5.1.1a

5.1.1a

Het verzoek

is dus of we kunnen volstaan met een eenvoudigere verwijzing naar de Kamerbrief over de bouwstenen voor IMVO-wetgeving die vandaag in de MR ligt en dus, als ik het goed begrijp, een week voor jullie brief uitgaat. 5.1.1a

5.1.1a

Ik kan hier uiteraard een tekstvoorstel voor doen maar dat lukt wel pas na 13u; tot die tijd zit ik vast in sollicitatiegesprekken.

Misschien na 13u even bellen?

Dank en hartelijke groet,

5.1.2e

From: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Sent: donderdag 4 november 2021 13:19

To: 5.1.2e @minezk.nl>

Cc: 5.1.2e @minezk.nl>; 5.1.2e, 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>;
5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Subject: RE: Zinsnede brief

Beste 5.1.2e

Veel dank!

Hartelijke groet,

5.1.2e

Verzonden met BlackBerry Work

(www.blackberry.com)

Van: 5.1.2e @minezk.nl>

Datum: donderdag 04 nov. 2021 9:41 AM

Aan: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Kopie: Vierstra, T.G. MSc (Tijmen) <5.1.2e@minezk.nl>, 5.1.2e, 5.1.2e
<5.1.2e@minbuza.nl>

Onderwerp: RE: Zinsnede brief

Beste 5.1.2e,

Dank voor je antwoord. Ik heb het intern nog eens meegenomen de lijn in, met inzet dat we het erin laten staan.

Groeten,

5.1.2e

Van: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Verzonden: woensdag 3 november 2021 14:36

Aan: 5.1.2e @minezk.nl>

CC: 5.1.2e @minezk.nl>; 5.1.2e, 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Onderwerp: FW: Zinsnede brief

Urgentie: Hoog

Beste 5.1.2e

Ik antwoord maar even direct, aangezien ik dossierhouder ben. Ik heb hier vorige week nog over gebeld met 5.1.2e Wij hebben deze zin al een aantal keer opnieuw in de brief opgenomen en steeds werd hij verwijderd, maar voor ons is dit een rode lijn. Deze zin is in meerdere Kamerbrieven al eerder opgenomen, waaronder de kabinetsbreed vastgestelde IMVO beleidsnota die vorig najaar door de Ministerraad is goedgekeurd. Het is dus *agreed language* en voor ons van des te meer belang omdat onze Kamerbrief met uitwerking van de IMVO-bouwstenen vrijdag voorligt in de Ministerraad. Hierin staat dezelfde tekst, en we moeten consistent zijn in de communicatie richting Kamer. De bouwstenenbrief is uiteraard ook uitgebreid interdepartementaal afgestemd en is gisteren goedgekeurd

door de CoCo en door onze minister.

5.1.2i

5.1.2i

5.1.2i

Er is ook een link met de Wet Zorgplicht Kinderarbeid die al door beide Kamers is aangenomen maar nog niet van kracht is. Ik kan dit desgewenst telefonisch verder toelichten, maar misschien kun je hier al mee uit de voeten.

Hartelijke groet,

5.1.2e

<image001.jpg>

5.1.2e

5.1.2e

Afdeling Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen
Directie Internationale Marktordening en Handelspolitiek
Ministerie van Buitenlandse Zaken

M | 5.1.2e
E | 5.1.2e @minbuza.nl

T | @ 5.1.2e
L | www.linkedin.com/in/ 5.1.2e

From: 5.1.2e, 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>

Sent: woensdag 3 november 2021 13:38

To: 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>

Subject: FW: Zinsnede brief

Importance: High

From: 5.1.2e @minezk.nl>

Sent: woensdag 3 november 2021 13:13

To: 5.1.2e, 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>

Subject: Zinsnede brief

Hi 5.1.2e,

Wij lopen intern toch nog tegen een hobbel aan m.b.t. de Kamerbrief over het Shell vonnis. Het gaat om de volgende zinsnedes:

"Het kabinet werkt momenteel bouwstenen voor IMVO-wetgeving uit. Dit is primair gericht op beïnvloeding van het aanstaande Europese Commissievoorstel op het gebied van *sustainable corporate governance*. Mocht een effectief en uitvoerbaar voorstel Europees niet van de grond komen, dan liggen de bouwstenen klaar voor het invoeren van nationale dwingende maatregelen."

Bij onze DG leeft de voorkeur die laatste zin weg te halen, daar deze zeer directief is. Is dat voor jullie bespreekbaar, al dan niet in afgezwakte vorm als compromis?

Groeten,

5.1.2e

5.1.2e

Team Verduurzaming Industrie
Topsector Chemie

Directie Topsectoren en Industriebeleid

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat

Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | A3-noord

Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

M | 5.1.2e
5.1.2e @minezk.nl

www.miljoenoverheid.nl/ezk

00105

1031527

To: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>
Cc: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>
From: 5.1.2e <5.1.2e@milieudefensie.nl>
Date: Tue 6/7/2022 8:56:05 AM
Subject: RE: UPDATE: klimaat in bouwstenen voor wetgeving op het gebied van IMVO
Received: Tue 6/7/2022 8:56:12 AM

Dag 5.1.2e,

Hoop dat alles goed met je gaat. Inmiddels zijn we al weer maanden - en een EU voorstel- verder. Gezien de toezeggingen van de minister vorige week mbt haar inzet over klimaat en imvo lijkt het me een goed idee om hier verder over te praten. Eventueel ook met 5.1.2e 5.1.2e erbij?

Wanneer zou je schikken de komende tijd?

Hartelijke groet,

5.1.2e 5.1.2e

-----Original message-----

From: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>
Sent: Monday 20th December 2021 17:21
To: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e@milieudefensie.nl>
Cc: 5.1.2e <5.1.2e@milieudefensie.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>
Subject: RE: UPDATE: klimaat in bouwstenen voor wetgeving op het gebied van IMVO

Dag 5.1.2e,

Mijn excuses voor de late reactie! Je kunt je misschien voorstellen dat de aankondiging van de minister, en zijn eindsprint om nog wat Europese druk te zetten, weer een hoop nieuwe hectiek brachten de laatste weken.

De link tussen klimaat en IMVO blijft ons bezighouden, en is in de context van nationale wetgeving natuurlijk ook iets wat we echt scherp moeten krijgen. Dank dus voor je aanbod om door te praten over dit onderwerp. Dat doen we graag in januari – wil jij een voorstel doen voor een aantal momenten die uitkomen? Op donderdagen ben ik vrij. Ik betrek graag ook mijn collega's in cc, 5.1.2e en 5.1.2e.

Goed voor jou om te weten dat we hierover ook benaderd zijn door 5.1.2e van Oxfam, overigens niet met een verzoek om door te praten. Verder heb ik zelf van de WUR benaderd om eens hierover te praten. Mocht het logisch zijn om e.e.a. te combineren, dan hoor ik dat graag!

Hele fijne feestdagen toegewenst en tot in januari!

Hartelijke groet,

5.1.2e

From: 5.1.2e <5.1.2e@milieudefensie.nl>

Sent: woensdag 8 december 2021 15:04

To: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Cc: 5.1.2e <5.1.2e@milieudefensie.nl>

Subject: UPDATE: klimaat in bouwstenen voor wetgeving op het gebied van IMVO

5.1.2e

Reeds beoordeeld

00106

1031529

To: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>
Cc: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>
From: 5.1.2e
5.1.2e Tue 10/5/2021 5:06:55 PM
Subject: RE: Agenda & nieuwe datum Werkgroep Shell vonnis
Received: Tue 10/5/2021 5:06:00 PM

Hi 5.1.2e
Heel veel dank hiervoor! Zonde dat deze fouten erin zijn geslopen, maar veel dank voor het opmerken. Wij hebben voornamelijk aandacht gehad voor de juridische teksten, aangezien de deadlines op het laatste moment extreem kort waren.
Ik moet je eerlijk zeggen dat ik de tijdlijnen niet meer helemaal helder heb, ook niet voor de Kamerbrief. Laten we voor de Kamerbrief in ieder geval goed letten op de terminologie en dat we deze consistent doorvoeren. Wellicht kunnen we informeren naar de tijdlijn bij de groepen? Of hebben jullie hier zicht op?

Groet,

5.1.2e
From: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Sent: dinsdag 5 oktober 2021 17:14

To: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>
Cc: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Subject: RE: Agenda & nieuwe datum Werkgroep Shell vonnis

Hi 5.1.2e
Dank, dit is heel nuttig! Ik heb er tot nu toe, met het oog op capaciteit, voor gekozen niet in detail met alle stukken mee te kijken. Binnenkort krijgen we een concept-Kamerbrief waarin de juridische analyse, maar ook de beleidsanalyse en het vestigingsklimaat hun plek moeten krijgen. Ik zal dit heel precies lezen met onderstaande puntjes in mijn achterhoofd.

Groet!

5.1.2e
From: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Sent: dinsdag 5 oktober 2021 16:43

To: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>
Cc: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Subject: RE: Agenda & nieuwe datum Werkgroep Shell vonnis

Ha beiden,
Blijft een interessant traject en ook een leerzame analyse voor onszelf (ook haakjes voor DDE, denk ik, en heel duidelijke uitleg over bevoegdheid rechter/toepasselijk recht).
In de analyse die eerder werd gedeeld (op 10/9) zitten wat schoonheidsfoutjes. Wellicht goed om onderstaande in het achterhoofd te houden. Ik weet niet of het wat waard is maar ik las in de laatste mail dat er een Kamerbrief geschreven gaat worden dus misschien is het toch handig.

- Door de hele tekst wordt UNGP geschreven i.p.v. UNGP's. Hetzelfde geldt voor due diligence i.p.v. gepaste zorgvuldigheid.
- Op p. 4 vraagt EZK of de teksten van de bouwstenen in een voetnoot gedeeld kunnen worden.
- Op p. 4 wordt niet onderkend dat de UNGP's op gaan in de OESO-richtlijnen en dat de UNGP's ook het gepaste zorgvuldigheidsproces benoemen
- Hier en daar vraag ik me af waarom de ene het ene principe uit de UNGP's wel wordt genoemd en het andere niet. Ook zijn de pijlers iets anders dan de principes. Het feit dat Staten ook een NAP moeten ontwikkelen wordt in de analyse niet eens genoemd.
- De analyse gaat daarna in op de deilverantwoordelijkheid van bedrijven onder de paraplu van de reductiepaden en het fair share principe zoals verwoord door de Hoge Raad in het Urgenda-arrest, maar hier wordt de systematiek van de UNGP's niet in benoemd. Afhankelijk van je invloedssfeer en de ernst en waarschijnlijkheid van het risico, kun je bij de UNGP's ook spreken van deilverantwoordelijkheden. Volgens mij is dit waar het oordeel interessant wordt: de rechter combineert de wetenschappelijke reductiepaden met de systematiek van het gepaste zorgvuldigheidsproces.
- De informatie op p. 11 klopt niet helemaal.
  - oDe WZK is geen voorstel meer.
  - oEr zijn nog geen bouwstenen.
  - oIn de tekst ontbreekt dat de kern van het initiatiefvoorstel, de WZK en de bouwstenen het gepaste zorgvuldigheidsproces is.
- Nergens in de tekst wordt expliciet benoemd dat Nederland als Staat de richtlijnen/UNGPs heeft onderschreven.

Groeten,

5.1.2e
00107 5.1.2e <@minezk.nl>

Sent: dinsdag 5 oktober 2021 15:58

1031535

To: 5.1.2e) (DJZ/PRIVAAT)' < 5.1.2e @minfin.nl>; 5.1.2e < 5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e
5.1.2e < 5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e) - HBJZ < 5.1.2e @minienw.nl>; 5.1.2e -
BD/DWJZ/JZW' < 5.1.2e @minjenv.nl>; 5.1.2e) < 5.1.2e @minezk.nl>; 5.1.2e
< 5.1.2e @minszw.nl>; 5.1.2e < 5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e 5.1.2e) (AFP/BELEID)'
< 5.1.2e @minfin.nl>; 5.1.2e @minezk.nl>; 5.1.2e @minezk.nl>;
5.1.2e @minfin.nl' < 5.1.2e @minfin.nl>; 5.1.2e @mininv.nl>; 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @minbuza.nl>;
5.1.2e @minezk.nl>; 5.1.2e , 5.1.2e < 5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e 5.1.2e)
(IRF/OCWEZK)' < 5.1.2e @minfin.nl>; 5.1.2e < 5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e
< 5.1.2e @minezk.nl>; 5.1.2e , 5.1.2e < 5.1.2e @minienw.nl>; 5.1.2e
5.1.2e < 5.1.2e @minienw.nl>; 5.1.2e < 5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e
< 5.1.2e @minezk.nl>; 5.1.2e (5.1.2e < 5.1.2e @minezk.nl>; 5.1.2e 5.1.2e)
< 5.1.2e @minezk.nl>; 5.1.2e < 5.1.2e @minezk.nl>; 5.1.2e
< 5.1.2e @minezk.nl>

Subject: Agenda & nieuwe datum Werkgroep Shell vonnis

Beste allen,
De gezamenlijke werkgroep over het Shell vonnis willen we graag verplaatsen naar aankomende dinsdag 12 oktober 13:00 – 15:00. Jullie ontvangen hier straks een uitnodiging voor. De stukken volgen aankomende donderdag.
Op de agenda:
1.Terugkoppeling overleg over de analyse met bewindspersonen EZK
2.Contouren Tweede Kamerbrief
Graag hoor ik of jullie aanwezig kunnen zijn middels een reactie op het vergaderverzoek.
Hartelijke groet,
5.1.2e
5.1.2e
Team Verduurzaming Industrie
Topsector Chemie

.....
Directie Topsectoren en Industriebeleid
Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | A3-noord
Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....
M 5.1.2e
5.1.2e @minezk.nl
www.rijksoverheid.nl/ezk

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.
De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.
The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.
This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

To: 5.1.2e [5.1.2e] [5.1.2e] @minbuza.nl; 5.1.2e [5.1.2e] @minbuza.nl; 5.1.2e
5.1.2e [5.1.2e] @minbuza.nl
Cc: 5.1.2e [5.1.2e] [5.1.2e] @minbuza.nl
From: 5.1.2e [5.1.2e]
5.1.2e
Thur 7/22/2021 10:04:12 AM
Subject: RE: update werkgroep investeringsklimaat
Received: Thur 7/22/2021 10:04:14 AM
Terugkoppeling eerste bijeenkomst werkgroep (inter)nationaal klimaatbeleid + vervolgstappen
RE: Terugkoppeling eerste bijeenkomst werkgroep (inter)nationaal klimaatbeleid + vervolgstappen

Hi allen,
Dank. In de bijlage de stavaza van het klimaatbeleid-groepje, plus mijn reactie daarop (die ik vanmiddag desgewenst had willen toelichten/bespreken).
Groet,
5.1.2e

From: 5.1.2e [5.1.2e] @minbuza.nl
Sent: donderdag 22 juli 2021 10:44
To: 5.1.2e [5.1.2e] @minbuza.nl; 5.1.2e [5.1.2e] @minbuza.nl; 5.1.2e [5.1.2e]
[5.1.2e] @minbuza.nl; 5.1.2e [5.1.2e] @minbuza.nl
Subject: FW: update werkgroep investeringsklimaat

Beste allen,
Kan vanmiddag niet aanwezig zijn, maar hieronder het plan van aanpak inzake de werkgroep investeringsklimaat (tevens de laatste stand van zaken).
Hartelijke groet,
5.1.2e

From: 5.1.2e [5.1.2e] @minezk.nl
Sent: woensdag 21 juli 2021 11:52
To: 5.1.2e [5.1.2e] @minezk.nl; 5.1.2e [5.1.2e] @minezk.nl; 5.1.2e [5.1.2e]
[5.1.2e] @minszw.nl; 5.1.2e [5.1.2e] @minbuza.nl; 5.1.2e [5.1.2e] @minezk.nl;
5.1.2e [5.1.2e] @minezk.nl; 5.1.2e [5.1.2e] @minezk.nl; 5.1.2e [5.1.2e] - 5.1.2e
[5.1.2e] @minienw.nl; 5.1.2e [5.1.2e] @minszw.nl; 5.1.2e [5.1.2e] (AFP/BELEID) [5.1.2e] @minfin.nl
Cc: 5.1.2e [5.1.2e] @minezk.nl; 5.1.2e [5.1.2e] @minezk.nl
Subject: update werkgroep investeringsklimaat

Beste allen,
Het is even stil geweest door wisselende afwezigheid van 5.1.2e en mijzelf, maar hierbij een update van de stand van zaken rondom onze werkgroep investeringsklimaat en het proces richting de TK brief.
Ten eerste de planning. Tijdens onze startbijeenkomst was nog het streven om een definitieve versie op te leveren half augustus, zodat onze input samen met de input van de juridische werkgroep en de werkgroep klimaat kon worden verwerkt in een concept Kamerbrief, die 24 augustus besproken zou worden in een ACKE. Intussen hebben we iets meer lucht gekregen: voor de ACKE in augustus is de bedoeling dat er een '70%' versie van de Kamerbrief ligt, en pas 30 september (als er weer een ACKE plaatsvindt) wordt de definitieve versie van de Kamerbrief verwacht. Voor ons betekent dit dat er 13 augustus een 70% versie moet liggen, die één van de bouwstenen vormt voor de Kamerbrief, en half september de definitieve versie.
Ten tweede de onderzoeksopzet. We hebben na de startbijeenkomst in klein gezelschap de onderzoeksvragen verder uitgewerkt. Dit heeft geresulteerd in de vraagstelling die je in het definitieve plan van aanpak in de bijlage ziet, en eveneens in de tabel hieronder. We hebben ook gelijk de input die EZK kan leveren op de verschillende onderzoeksvragen verdeeld. De vragen mbt generiek vestigingsklimaat zijn goed belegd. De vragen m.b.t. bestaande energie-intensieve bedrijven en overige specifieke investeringen hebben we nog beperkte capaciteit voor. Ik hoor graag of jullie op deze vragen een bijdrage zouden kunnen leveren.
Tot slot overwegen we ook om een externe validatie te laten doen op wat we uiteindelijk opleveren met deze werkgroep. Dit zijn we nog aan het verkennen.
Ik hoor graag welke rol jullie voor jezelf zien in de totstandkoming van de analyse.
Groet 5.1.2e

Onderzoeksvraag	Subvraag	Wie
1. Welke factoren zijn van belang voor een aantrekkelijk vestigings- en investeringsklimaat voor investeringen van bedrijven met reële economische activiteiten, en hoe scoort Nederland hierop?	a. Factoren van belang voor generiek vestigings- en investeringsklimaat en hoe scoren we hier nu op	5.1.2e en 5.1.2e
	b. Factoren van belang voor specifieke investeringen en hoe scoren we hier nu op	5.1.2e
	i) Bestaande energie-	

	intensieve bedrijven, waaronder Shell en bedrijven in de keten die moeten verduurzamen.	
	ii)Overige: innovatieve energiebedrijven, hoofdkantoren, etc.	☒ 5.1.2e op basis van input team verduurzaming industrie van EZK ☒ 5.1.2e mbt hoofdkantoren, NB: eerst input WJZ nodig)
2.Hoe worden de in vraag 1 benoemde factoren voor het vestigings- en investeringsklimaat beïnvloed door het Shell vonnis?	a.Generiek	☒ 5.1.2e en ☒ 5.1.2e
	b.Specifiek voor	☒ 5.1.2e
	i)Bestaande energie-intensieve bedrijven, waaronder Shell en bedrijven in de keten. ii)Overige: innovatieve hernieuwbare energiebedrijven, hoofdkantoren, etc.	☒ 5.1.2e op basis van input team verduurzaming industrie van EZK ☒ 5.1.2e (mbt hoofdkantoren, NB: eerst input WJZ nodig) en ☒ 5.1.2e
3.Welke gevolgen kunnen de – onder vraag 3 geïnventariseerde - veranderingen in het vestigings- en investeringsklimaat hebben voor de activiteiten van bedrijven?	a.Generiek	☒ 5.1.2e en ☒ 5.1.2e
	b.Specifiek voor	☒ 5.1.2e
	i.Bestaande energie-intensieve bedrijven, waaronder Shell en bedrijven in de keten. ii.Overige: innovatieve hernieuwbare energiebedrijven, hoofdkantoren, etc.	☒ 5.1.2e op basis van input team verduurzaming industrie van EZK ☒ 5.1.2e (mbt hoofdkantoren, NB: eerst input WJZ nodig) en ☒ 5.1.2e

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verspreiden van berichten.

To: 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e @minezk.nl 5.1.2e @mininv.nl 5.1.2e
(5.1.2e) 5.1.2e @minezk.nl 5.1.2e @minezk.nl 5.1.2e 5.1.2e)
(IRF/OCWEZK) 5.1.2e @minfin.nl 5.1.2e (AFP/BELEID) 5.1.2e @minfin.nl
Cc: 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl 5.1.2e @minbuza.nl
From: 5.1.2e 5.1.2e
5.1.2e Wed 7/21/2021 2:14:51 PM
Subject: RE: Terugkoppeling eerste bijeenkomst werkgroep (inter)nationaal klimaatbeleid + vervolgstappen
Received: Wed 7/21/2021 2:14:00 PM
Inkomende post 9 7 NL maatsch org inz COP26.pdf

Dag 5.1.2e,

Hartelijk dank nog hiervoor. Ik kon vanwege mijn vrije dag helaas niet deelnemen, maar ben er bij vervolgbijeenkomsten graag bij. Goed idee ook om een gezamenlijke sessie te organiseren (klopt het dat ik daarvoor nog geen outlookverzoek zag?).

V.w.b. de elementen/evt. aanvullingen daarop, vroeg ik mij af of het wellicht nuttig is om te verkennen in hoeverre dit vonnis aanleiding vormt (cq. zou moeten vormen) voor ons om, nationaal dan wel internationaal, te werken aan uitwerking/standaardisering van Paris Alignment voor het bedrijfsleven. Bedrijven zijn o.b.v. dit vonnis mogelijk op zoek zijn naar houvast; naar het antwoord op de vraag 'wanneer doen we genoeg'? Initiatieven als het Science-Based Targets initiative kunnen daarbij wellicht behulpzaam zijn. Is er reden om dergelijke initiatieven als overheid actiever te willen onderschrijven (en vragen bedrijven daar ook om)?

Oftewel, in een vraagvorm in lijn met het stuk (en in het verlengde van bijv. de tweede bullet):

Is er een rol cq. zou dit vonnis aanleiding moeten vormen voor de NLse overheid om te werken aan nationale en/of internationale uitwerking van Paris Alignment voor het bedrijfsleven?

Tot slot, bijgaand nog een brief die onze minister n.a.v. het vonnis in kopie ontving van een trits aan maatschappelijke organisaties gericht aan de Nederlandse financiële sector. Volgens het onderschrift is deze brief o.m. ook naar MinEZK en MinFin gegaan. Wij zijn vanwege die kopieverlening niet voornemens de brief te beantwoorden; maar hoor graag als op jullie departementen voor een andere benadering zou worden gekozen.

Hartelijke groet,

5.1.2e

5 5.1.2e

Senior Policy Officer

Climate Diplomacy | Department for Inclusive Green Growth
Ministry of Foreign Affairs
Rijnstraat 8 | 2515 XP The Hague
P.O. Box 20061 | 2500 EB The Hague

T +31 5.1.2e
M +31 5.1.2e
E 5.1.2e @minbuza.nl
www.government.nl

From: 5.1.2e 5.1.2e) < 5.1.2e @minezk.nl>

Sent: dinsdag 6 juli 2021 11:35

To: 5.1.2e @mininv.nl; 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e 5.1.2e
< 5.1.2e @minezk.nl>; 5.1.2e < 5.1.2e @minezk.nl>; 5.1.2e 5.1.2e (IRF/OCWEZK)

< 5.1.2e @minfin.nl> 5.1.2e AFP/BELEID' < 5.1.2e @minfin.nl>

Cc: 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @minbuza.nl> 5.1.2e @minezk.nl; 5.1.2e 5.1.2e
< 5.1.2e @minezk.nl> 5.1.2e < 5.1.2e @minezk.nl> 5.1.2e
< 5.1.2e @minezk.nl> 5.1.2e < 5.1.2e @minezk.nl>

Subject: Terugkoppeling eerste bijeenkomst werkgroep (inter)nationaal klimaatbeleid + vervolgstappen

Dag allemaal,

Afgelopen vrijdag hebben we – uiteindelijk in petit comité – een kick off gehad van de werkgroep (inter)nationaal klimaatbeleid in het kader van de Shell-zaak. We kwamen er al pratend achter dat de grenzen tussen de drie werkgroepen minder scherp zijn dan we aanvankelijk dachten en dat het daarom een goed idee zou zijn om ook een gezamenlijke sessie te organiseren met alle drie de werkgroepen. Daarnaast hebben we met elkaar een eerste inventarisatie gemaakt van de elementen die nader bekeken moeten worden als het gevolg van het vonnis:

- ✓ Heeft dit vonnis een precedentwerking voor andere bedrijven? Of voor andere beleidsterreinen zoals biodiversiteit? (Deze vragen liggen ook voor in de andere twee werkgroepen)
- ✓ Gaan bedrijven aan de overheid vragen om meer faciliterende randvoorwaarden te creëren zodat bedrijven eenvoudiger/sneller aan de klimaatdoelen kunnen voldoen?
- ✓ Moet er aanvullend beleid komen op scope 2 en scope 3 emissies? (Actie 5.1.2e: kijken naar de precieze formulering en argumentatie)
- ✓ Moet de overheid criteria opstellen voor (vrijwillige) CO2 compensatie?

In de bijlage vinden jullie het concept-werkplan met – naast de punten hierboven – enkele elementen voor nadere analyse. Actie allen: aanvullen van elementen die in jullie optiek ontbreken. Commentaar en aanvullingen ontvang ik graag uiterlijk op 22 juli.

Een volgende werkgroep zal in de week van 26 tot en met 30 juli gepland worden. In verband met de vakantieperiode hoor ik graag van jullie of er bij eventuele afwezigheid iemand anders moet worden uitgenodigd. Kijk daarvoor ook even naar de planning in de bijlage.

In diezelfde week zullen we proberen om ook een gezamenlijke sessie met alle drie de werkgroepen te organiseren.

Tot slot zijn er naar aanleiding van de uitspraak verschillende Kamervragen gesteld; 5.1.2e zal de definitieve versie daarvan rondsturen, evenals de Kamerbrief met daarin de toezegging een appreciatie van het vonnis naar de Kamer te sturen (actie 5.1.2e).

Aarzel bij vragen niet om contact op te nemen.

Hartelijke groet,

5.1.2e

Directie Klimaat

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat

Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag

Postbus 20401 | 2500 EC | Den Haag

T: +31 5.1.2e

M: 5.1.2e @minezk.nl

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te

1031708

Beste collega's,
Vorige week stuurde ik jullie onderstaande email om een eerste bijeenkomst te plannen voor de juridische werkgroep. Van een aantal van jullie kreeg ik al de vraag wanneer de eerste bijeenkomst plaats zal vinden. Wij zijn momenteel intern EZK/WJZ opnieuw aan het bekijken hoe we dit het beste kunnen organiseren, vandaar dat er nog geen datum voor een eerste bijeenkomst is geprikt. We hopen jullie deze week nader te informeren.

Groeten, 5.1.2e

Van: 5.1.2e)

Verzonden: donderdag 24 juni 2021 09:03

Aan: 5.1.2e @minezk.nl>; 5.1.2e @minbuza.nl' < 5.1.2e @minbuza.nl>;
5.1.2e @minbuza.nl' < 5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e @minfin.nl' < 5.1.2e @minfin.nl>;
5.1.2e) - HBJZ < 5.1.2e @minienw.nl>; 5.1.2e - BD/DWJZ/JZW' < 5.1.2e @minjenv.nl>
CC: 5.1.2e @minbuza.nl' < 5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e) - HBJZ' < 5.1.2e @minienw.nl>;
5.1.2e (5.1.2e) < 5.1.2e @minezk.nl>; 5.1.2e , 5.1.2e) < 5.1.2e @minezk.nl> 5.1.2e
5.1.2e @minezk.nl>

Onderwerp: Shell-Klimaatzaak: werkgroep juridische analyse

Beste collega's,
Op 3 juni jl. heeft de ACKE het besluit genomen de rechtbank-uitspraak in de Shell-Klimaatzaak nader te analyseren. Dat gebeurt door drie interdepartementale werkgroepen, waaronder een juridische werkgroep. Ik heb jullie namen doorgekregen als deelnemers aan deze juridische werkgroep, waarvoor dank!
Graag zou ik volgende week een eerste overleg met jullie plannen (digitaal via MS-teams) om de aanpak, onderzoeksvragen, werkverdeling en planning met jullie te bespreken. Hiervoor is bijgevoegd concept-plan van aanpak voorbereid.
Voor het plannen van het eerste overleg verneem ik graag uiterlijk morgen, 25 juni, jullie beschikbaarheid op de volgende tijdstippen:

- Ma. 28 juni van 14u30 tot 16u;
- Di. 29 juni van 9u30-11u;
- Di. 29 juni van 15u-16u30;
- Wo. 30 juni van 9u30-11u;
- Wo. 30 juni van 14u-15u30.
- Do. 1 juli van 9u30-11u
- Do. 1 juli van 14u-15u30.

Alvast bedankt!

Vriendelijke groet,

5.1.2e

Directie Wetgeving en Juridische Zaken
Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | C-Noord 2
Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

M | 5.1.2e
5.1.2e @minezk.nl

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.
The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

100112gende werkgroep zal in de week van 26 tot en met 30 juli gepland worden. In verband met de vakantieperiode 1031553

graag van jullie of er bij eventuele afwezigheid iemand anders moet worden uitgenodigd. Kijk daarvoor ook even naar de planning in de bijlage.

In diezelfde week zullen we proberen om ook een gezamenlijke sessie met alle drie de werkgroepen te organiseren. Tot slot zijn er naar aanleiding van de uitspraak verschillende Kamervragen gesteld; **5.1.2e** zal de definitieve versie daarvan rondsturen, evenals de Kamerbrief met daarin de toezegging een appreciatie van het vonnis naar de Kamer te sturen (**actie 5.1.2e**).

Aarzel bij vragen niet om contact op te nemen.

Hartelijke groet,

5.1.2e
Directie Klimaat

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
Bezuidenhoutseweg | 2594 AC | Den Haag
Postbus 20401 | 2500 EC | Den Haag

T: **5.1.2e**
M: **5.1.2e** @minezk.nl

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

To: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>
From: 5.1.2e
5.1.2e Thur 7/15/2021 1:16:35 PM
Subject: FW: Follow-up Shell-uitspraak
Received: Thur 7/15/2021 1:16:00 PM

From: 5.1.2e, 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Sent: woensdag 9 juni 2021 13:15

To: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>
Cc: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Subject: RE: Follow-up Shell-uitspraak

Hoi 5.1.2e,
Veel dank voor je mail. Ik zal jullie aandragen bij EZK.
Hartelijke groet,

5.1.2e
Sent with BlackBerry Work
(www.blackberry.com)

From: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>
Date: Tuesday, 08 Jun 2021, 2:03 PM
To: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e, 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>
Cc: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Subject: RE: Follow-up Shell-uitspraak

Beste 5.1.2e, 5.1.2e,
Naar aanleiding van onderstaande meld ik me bij deze aan vanuit DJZ-internationaal recht voor de juridische werkgroep, met als achtervang 5.1.2e. Zou je ook mijn collega van de afdeling Nederlands recht, 5.1.2e als agenda-lid kunnen aanmelden?
Alvast dank,

5.1.2e
Van: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Verzonden: maandag 7 juni 2021 11:28

Aan: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e
<5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Onderwerp: FW: verslag en opvolging ACEK 3/6

Ter info. @DJZ misschien willen jullie wel bij die juridische werkgroep aangehaakt worden...

Groet,
5.1.2e

From: 5.1.2e, 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Sent: vrijdag 4 juni 2021 13:48

To: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>
Cc: 5.1.2e, 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Subject: FW: verslag en opvolging ACEK 3/6

Beste collega's,
Bij deze de terugkoppeling van 5.1.2e uit de ACEK gister.
Hartelijke groet,
5.1.2e

From: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Sent: vrijdag 4 juni 2021 12:54

To: 5.1.2e, 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>
Cc: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Subject: verslag en opvolging ACEK 3/6

00113 Hoi 5.1.2e, 5.1.2e en 5.1.2e,

1031560

Gisteren nam ik deel aan de ingelaste ACKE over de rechterlijke uitspraak in de zaak van Milieudefensie e.d. tegen Shell.

1. Analyse

Hoewel de Rijksoverheid geen partij is in deze civiele zaak, zijn er wel gevolgen voor de overheid. Deze worden nu geïnventariseerd en liggen bijvoorbeeld op het gebied van de uitvoering van het Klimaatakkoord, het vestigingsklimaat in Nederland en precedentwerking.

In een ronde werd gevraagd naar mogelijke gevolgen voor de Rijksoverheid. EZK noemde er zelf ook een paar in een korte presentatie. Onder andere kwamen aan de orde:

- extra eisen van bedrijven aan de overheid nu ze zien dat het Parijs Akkoord grotere gevolgen voor hen heeft (bijv. infrastructurele voorzieningen),
- vergelijkbare zaken in andere landen (kennelijk wordt in FR een zaak tegen Total gestart),
- vergelijkbare zaken tegen de Rijksoverheid (beperken uitstoot van activiteiten van de overheid, bijv. DEF en ziekenhuizen),
- andere interpretatie van de zorgvuldigheidsnorm en van de plicht tot handhaving van mensenrechten in andere zaken (ook buiten het terrein van klimaatbeleid).

Ik heb genoemd dat de uitspraak mogelijk gevolgen heeft voor de inzet van onze posten voor Shell, en dat we op dit moment nog niet kunnen overzien welke gevolgen dat precies zijn. We zullen daar verder over moeten nadenken. Andere sprekers noemden dat de uitspraak mogelijk gevolgen heeft voor de mogelijkheden om de EKV in te zetten voor (sommige) activiteiten van Shell. @ 5.1.2e Kun jij dit eens bespreken met DIO?

J&V vertelde dat zij zelf al een juridische analyse hadden gemaakt en dat ze die hadden gedeeld met de directeurs DJZ van andere departementen. @ 5.1.2e Kun je deze opvragen bij onze DJZ en delen?

AZ vroeg zich af wie gaat beoordelen of Shell aan het vonnis voldoet en hoe dan? Kennen we de referentiewaarden van 2019?

In de vergadering werd nog genoemd dat een eventueel hoger beroep al gauw vier jaar zal duren, en dat wachten met handelen dus geen optie is, want in elk geval voor die duur zal het vonnis moeten worden nageleefd.

2. Vervolg

De Kamer heeft kennelijk gevraagd om een brief over deze zaak, voor 22 juni. Daarnaast is al een aantal sets Kamervragen gesteld. Deze zullen worden gedeeld.

De voorzitter gaf aan dat deze brief zal worden gestuurd, dat de vragen zullen worden beantwoord en dat hij daarnaast in september een brief wil sturen met verdere informatie. Daarop kwam wat tegengas: is het wel aan de overheid om zich uit te spreken over een civiele zaak? Conclusie: wel over de *gevolgen voor de overheid en overheidsbeleid*. In september gaat het (nog steeds) om een eerste analyse. Want de gevolgen voor het vestigingsklimaat, bijvoorbeeld, hangen ook af van wat in andere landen gebeurt n.a.v. deze uitspraak.

Ter voorbereiding van deze brieven worden drie werkgroepen onder de ACKE ingesteld: (inter)nationaal klimaatbeleid, juridische analyse en investeringsklimaat. Wie wil deelnemen in de werkgroepen, kan zich in de komende dagen aanmelden bij @ 5.1.2e. Ik denk dat BZ moet meedoen in de werkgroepen (inter)nationaal klimaatbeleid (IGG) en vestigingsklimaat (DIO?). @ 5.1.2e kun jij afstemmen wie deelneemt en zorgen dat die collega's tijdig worden aangemeld?

Verder overleg zal plaatsvinden in de ACKE. Heel goed dat de ACKE-voorzitter dit op deze wijze oppakt.

@ 5.1.2e Kun jij deze mail delen met anderen binnen BZ voor wie deze mogelijk nuttig is?

Hartelijke groet,

@ 5.1.2e

From: @ 5.1.2e, @ 5.1.2e <@ 5.1.2e @minbuza.nl>

Sent: donderdag 3 juni 2021 14:11

To: @ 5.1.2e <@ 5.1.2e @minbuza.nl>

Cc: @ 5.1.2e @minbuza.nl>; @ 5.1.2e <@ 5.1.2e @minbuza.nl>; @ 5.1.2e @minbuza.nl>

Subject: ACKE vanmiddag

Beste @ 5.1.2e,

hierbij een annotatie voor de ACKE vanmiddag (met input van DIO en gedeeld met DIE, DJZ en IMH).

N.B.: de annotatie dient vooral ter achtergrond. Er zijn immers geen stukken verspreid door EZK.

Nogmaals dank dat je aanwezig kan zijn. Hoor graag of je de inloggegevens van EZK hebt ontvangen, en of ik nog iets aanvullends kan betekenen.

@ 5.1.2e zoals verzocht, hierbij kopie aan jullie indien @ 5.1.2e evt. later wenst in te bellen.

Hartelijke groet,

To: 5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl
Cc: 5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl; 5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl
From: 5.1.2e 5.1.2e
5.1.2e Mon 10/25/2021 1:24:32 PM
Subject: RE: Concept Kamerbrief RDS vonnis
Received: Mon 10/25/2021 1:24:33 PM

Hoi 5.1.2e,
Met jouw welnemen reageer ik dit dan via reply all. Zodoende hoeven we dit niet tot plenair mee te geven aan 5.1.2e morgen, maar kunnen we directer reageren en is het dan hopelijk al opgelost voor de ACKE begint morgen.
Groet!

From: 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>
Sent: maandag 25 oktober 2021 14:16
To: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>
Cc: 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>
Subject: RE: Concept Kamerbrief RDS vonnis

Hoi 5.1.2e,
Wat ons betreft zou de geel gearceerde tekst niet weg hoeven. Het is Milieudefensie die dit heeft gesteld, maar haar betoog is op dit punt door de rechtbank gevolgd en is daarmee een onderdeel van de motivering van het vonnis geworden. juridisch juiste tekst zou dus moeten luiden “.. vloeit volgens stellingen van Milieudefensie die door de rechtbank zijn gevolgd voort....”. Dat is misschien nog een suggestie die we kunnen doen.
Groet,
5.1.2e

From: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>
Sent: maandag 25 oktober 2021 13:35
To: 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>
Subject: FW: Concept Kamerbrief RDS vonnis
Importance: High

Kunnen jullie je in suggestie vinden hieronder?
From: 5.1.2e <5.1.2e @minezk.nl>
Sent: maandag 25 oktober 2021 09:37
To: 5.1.2e @minezk.nl; 5.1.2e @minfin.nl; 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e @minienw.nl; 5.1.2e @minjenv.nl; 5.1.2e @minezk.nl; 5.1.2e @minszw.nl; 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e @minfin.nl; 5.1.2e @minezk.nl; 5.1.2e @minezk.nl; 5.1.2e @minfin.nl; 5.1.2e @minlnv.nl; 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e @minezk.nl; 5.1.2e @minbuza.nl; 5.1.2e @minfin.nl; 5.1.2e @minbuza.nl; 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e @minienw.nl; 5.1.2e @minienw.nl; 5.1.2e @minbuza.nl; 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>
Cc: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @minezk.nl>; 5.1.2e (5.1.2e) <5.1.2e @minezk.nl>; 5.1.2e @minezk.nl; 5.1.2e @minezk.nl; 5.1.2e @minezk.nl
Subject: RE: Concept Kamerbrief RDS vonnis
Importance: High

Reeds beoordeeld

5.1.2e
5.1.2e

5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e

00114 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e 1031570

<[redacted]@minbuza.nl>; COM <[redacted]@minbuza.nl>; DGBEB <[redacted]@minbuza.nl>; PSG <[redacted]@minbuza.nl>; DGES
<[redacted]@minbuza.nl>; [redacted] <[redacted]@minbuza.nl>; DGPZ <[redacted]@minbuza.nl>; M5 <[redacted]@minbuza.nl>; [redacted]
[redacted] @minbuza.nl>; [redacted] <[redacted]@minbuza.nl>; [redacted] <[redacted]@minbuza.nl>; R5 <[redacted]@minbuza.nl>; [redacted]
[redacted]@minbuza.nl>; [redacted] <[redacted]@minbuza.nl>; [redacted] <[redacted]@minbuza.nl>; [redacted] <[redacted]@minbuza.nl>;
[redacted] <[redacted]@minbuza.nl>; BIS <[redacted]@minbuza.nl>; [redacted] <[redacted]@minbuza.nl>; [redacted] <[redacted]@minbuza.nl>; [redacted]
[redacted] <[redacted]@minbuza.nl>; [redacted] <[redacted]@minbuza.nl>; [redacted] <[redacted]@minbuza.nl>; [redacted] <[redacted]@minbuza.nl>;
[redacted] <[redacted]@minbuza.nl>; DIE-CPK <[redacted]@minbuza.nl>; [redacted] <[redacted]@minbuza.nl>;
[redacted] <[redacted]@minbuza.nl>; DGBEB-Coördinatie <[redacted]@minbuza.nl>; [redacted]
<[redacted]@minbuza.nl>; [redacted] <[redacted]@minbuza.nl>; [redacted]
<[redacted]@minbuza.nl>; [redacted] <[redacted]@minbuza.nl>; BIS <[redacted]@minbuza.nl>; DAF <[redacted]@minbuza.nl>;
DAM <[redacted]@minbuza.nl>; DAO <[redacted]@minbuza.nl>; HDBV <[redacted]@minbuza.nl>; DCV <[redacted]@minbuza.nl>; DDE
<[redacted]@minbuza.nl>; DEU <[redacted]@minbuza.nl>; DIE <[redacted]@minbuza.nl>; DIE-IN <[redacted]@minbuza.nl>; DIE-EX <[redacted]@minbuza.nl>;
DIO <[redacted]@minbuza.nl>; DJZ <[redacted]@minbuza.nl>; DMM <[redacted]@minbuza.nl>; DSH <[redacted]@minbuza.nl>; DSO <[redacted]@minbuza.nl>;
DVB <[redacted]@minbuza.nl>; [redacted] <[redacted]@minbuza.nl>; IMH <[redacted]@minbuza.nl>; FEZ <[redacted]@minbuza.nl>; FSO
<[redacted]@minbuza.nl>; ESA <[redacted]@minbuza.nl>; BMB <[redacted]@minbuza.nl>; [redacted] <[redacted]@minbuza.nl>; [redacted]
<[redacted]@minbuza.nl>; [redacted] <[redacted]@minbuza.nl>; [redacted] <[redacted]@minbuza.nl>; [redacted] <[redacted]@minbuza.nl>;
[redacted] <[redacted]@minbuza.nl>; [redacted] <[redacted]@minbuza.nl>; [redacted] <[redacted]@minbuza.nl>; [redacted]
[redacted] <[redacted]@minbuza.nl>; Jong, [redacted] de <[redacted]@minbuza.nl>; [redacted] <[redacted]@minbuza.nl>;
00115 <[redacted]@minbuza.nl>; [redacted] <[redacted]@minbuza.nl>; [redacted] <[redacted]@minbuza.nl>; [redacted] <[redacted]@minbuza.nl>; 103157

< 5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e
5.1.2e < 5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e @rvo.nl; 5.1.2e < 5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e
< 5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e < 5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e < 5.1.2e
5.1.2e @minbuza.nl>; PS 5.1.2e @minbuza.nl>; VCI 5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e @rvo.nl; 5.1.2e 1.2e
>; DWH 5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e < 5.1.2e @minbuza.nl>; DHF 5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e
5.1.2e < 5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e
< 5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e < 5.1.2e @minbuza.nl>; HDPN 5.1.2e @minbuza.nl>;
5.1.2e @rvo.nl; IDI 5.1.2e @minbuza.nl>; DHF 5.1.2e @minbuza.nl>

Cc: 5.1.2e < 5.1.2e @minbuza.nl>
Subject: Parlementair dagoverzicht d.d. 27 mei, 4 juni en 7 juni 2021

Beste collega,
Hierbij het parlementair dagoverzicht van donderdag 27 mei (aanvulling), vrijdag 4 juni (aanvulling) en maandag 7 juni 2021
Met vriendelijke groet,
**Parlementaire
Informatie
Dienst**

Directie Ondersteuning Bestuur (DOB)
Ministerie van Buitenlandse Zaken
Rijnstraat 8 | 2515 XP | Den Haag
Postbus 20061 | 2500 EB | Den Haag
T: 5.1.2i
**Heb je een vraag? Meer informatie over de parlementaire stukkenstroom vind je [hier](#) en meer informatie over debatten vind je [hier](#).
Ben je nog niet bekend met 247Foxy? Schrijf je dan [hier](#) in voor een training.**
Ingekomen correspondentie

Binnengekomen Kamervragen voor BZ
Donderdag 27 mei 2021:
Vragen van het lid Van der Lee (GroenLinks) aan Min en StasEZK over de uitspraak van de rechter in de zaak tussen Milieudefensie en Shell (IGG (5 5.1.2e))

valt buiten verzoek

valt buiten verzoek

valt buiten verzoek

To: 5.1.2e) 5.1.2e @minezk.nl]
Cc: 5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl]
From: 5.1.2e
5.1.2e Mon 10/4/2021 11:32:19 AM
Subject: RE: Milieudefensie wil klimaatplicht
Received: Mon 10/4/2021 11:32:20 AM
Milieudefensie wil klimaatplicht opm DJZ.docx

Hoi 5.1.2e, zie bijgaand een aanvulling op de tekst.

Groet,

5.1.2e

From: 5.1.2e (5.1.2e) < 5.1.2e @minezk.nl>

Sent: maandag 4 oktober 2021 11:04

To: 5.1.2e < 5.1.2e @minbuza.nl>

Subject: Milieudefensie wil klimaatplicht

Hoi 5.1.2e,

Zou jij even kort een blik op deze tekst willen werpen?

Het gaat om de geel gearceerde alinea.

Gelet op de nieuwe campagne van Milieudefensie is mij verzocht om een aanvullende tekst te maken op de analyse.

Hopelijk is het niet te veel gevraagd of je hier voor 14.00 uur nog kort een blik op wilt werpen?

Alvast veel dank.

Hartelijke groet, 5.1.2e

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

To: 5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl]
Cc: 5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl]
From: 5.1.2e)
Sent: Wed 9/15/2021 1:26:57 PM
Subject: Analyse uitspraak klimaatzaak Shell v 9 sept 2021 (003) DJZ
Received: Wed 9/15/2021 1:27:02 PM
Analyse uitspraak klimaatzaak Shell v 9 sept 2021 (003) DJZ.docx

Beste 5.1.2e ,
Veel dank voor je kritische blik op dit stuk.
Jouw tekstuele aanpassingen heb ik overgenomen.
Zie bijgaand nog een aantal reacties op jouw opmerkingen.
Hartelijke groet, 5.1.2e

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.
The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.
This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

To: 5.1.2e) [5.1.2e] @minezk.nl]
Cc: 5.1.2e [5.1.2e] @minbuza.nl]
From: 5.1.2e
5.1.2e Wed 10/13/2021 9:47:25 AM
Subject: RE: Feitelijk kader Kamerbrief Shell
Received: Wed 10/13/2021 9:47:00 AM

5.1.2e ,
5.1.2e vertelde dat jullie in het overleg hadden gevraagd om input voor feitelijk kader voor de Kamerbrief. Hierbij onze ideeën:
Ik zou zeggen dat feitelijke elementen die interessant zijn voor de analyse draaien om:

- ✓ Civiele zaak tussen Milieudefensie en Shell, staat is dus geen partij,
- ✓ Het gaat om de ongeschreven zorgvuldigheidsnorm die voortvloeit uit het onrechtmatige daadsrecht,
- ✓ De rechter heeft de ongeschreven zorgvuldigheidsnorm ingevuld aan de hand van de feiten, breed gedragen inzichten en internationaal aanvaarde standaarden. Een aantal van de factoren zijn de beleidsbepalende positie van RDS in Shell-groep, de CO2 uitstoot van de SHELL-groep, de UNGP, OESO richtlijnen, wat nodig is voor tegengaan ter voorkoming gevaarlijke klimaatverandering, reductiepaden, etc (RO 4.4.2.) Ook benadrukken samenwerking staat en samenleving? (e.g. para 4.4.51 en 52)
- ✓ De rechter heeft bepaald dat RDS verplicht is om via het concernbeleid van de Shell-groep te zorgen voor CO2-reductie van de Shell-groep, haar toeleveranciers en afnemers op basis van de bovenstaande factoren,
- ✓ Rechter heeft geoordeeld dat er geen schending van deze verplichting heeft plaatsgevonden, maar wel een dreigende schending,
- ✓ Het is een uitspraak van de rechtbank en er is hoger beroep ingediend door Shell. Dit betekent dat dit arrest nog niet het laatste is wat hierover is gezegd..

Groet,

5.1.2e
From: 5.1.2e) < 5.1.2e @minezk.nl>

Sent: dinsdag 28 september 2021 12:26

To: 5.1.2e) (DJZ/PRIVAAT)' < 5.1.2e @minfin.nl> 5.1.2e) - HBJZ
< 5.1.2e @minienw.nl> 5.1.2e - BD/DWJZ/JZW' < 5.1.2e @minjenv.nl>; 5.1.2e
< 5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e < 5.1.2e @minbuza.nl>
Cc: 5.1.2e 5.1.2e) < 5.1.2e @minezk.nl>

Subject: RE: Definitieve versie analyse uitspraak klimaatzaak Shell met aanvulling

Veel dank allemaal!

Ik zal deze gewijzigde versie (inclusief ook de laatste aanvullingen en aanpassing van 5.1.2e) intern verspreiden en houd jullie op de hoogte van verdere ontwikkelingen.

Hartelijke groet, 5.1.2e

Van: 5.1.2e) (DJZ/PRIVAAT) < 5.1.2e @minfin.nl>

Verzonden: dinsdag 28 september 2021 11:58

Aan: 5.1.2e) - HBJZ < 5.1.2e @minienw.nl>; 5.1.2e) < 5.1.2e @minezk.nl>;
5.1.2e 5.1.2e - BD/DWJZ/JZW' < 5.1.2e @minjenv.nl>; 5.1.2e < 5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e
< 5.1.2e @minbuza.nl>
CC: 5.1.2e 5.1.2e) < 5.1.2e @minezk.nl>

Onderwerp: RE: Definitieve versie analyse uitspraak klimaatzaak Shell met aanvulling

Beste 5.1.2e, beste 5.1.2e e.a,

Inderdaad goede toevoegingen en aanpassingen! Ik kan het niet nog mooier omschrijven en ik heb ook geen aanvullingen meer van mijn kant.

Groet,

5.1.2e
Van: 5.1.2e) - HBJZ < 5.1.2e @minienw.nl>

Verzonden: dinsdag 28 september 2021 11:51

Aan: 5.1.2e) < 5.1.2e @minezk.nl>; 5.1.2e - BD/DWJZ/JZW' < 5.1.2e @minjenv.nl>; 5.1.2e
5.1.2e < 5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e < 5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e) (DJZ/PRIVAAT)
< 5.1.2e @minfin.nl>
CC: 5.1.2e 5.1.2e) < 5.1.2e @minezk.nl>

Onderwerp: RE: Definitieve versie analyse uitspraak klimaatzaak Shell met aanvulling

Beste 5.1.2e en collega's,

Mooie aanpassingen, graag akkoord. Op de valreep (ik ben net terug van vakantie) heb ik op p. 2 nog een paar aanvullingen/suggesties voorgesteld, m.n. ten aanzien van de daar benoemde lijdelijkheid van de civiele rechter (die vaak niet meer zo heel lijdelijk is).

00118e groet,

5.1.2e

1031581

1031581

Directie Wetgeving en Juridische Zaken
Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag
Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

T: 5.1.2e
5.1.2e@minezk.nl

Beschikbaar op ma, do en vrij tot 14 uur en di en woe de hele dag.
Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.
De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.
The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.
This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

Ministerie van Justitie en Veiligheid

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Ministry of Justice and Security

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.
De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.
The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.
00118
This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the

To: 5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl]
From: 5.1.2e
5.1.2e Fri 7/16/2021 12:18:27 PM
Subject: FW: Shell Vragen werkgroepen toedeling ministeries (MD)
Received: Fri 7/16/2021 12:18:00 PM
Shell Vragen werkgroepen toedeling ministeries (MD) SdB.docx

Hi 5.1.2e,

Ik heb de opmerkingen van 5.1.2e in het bestand op de SWR geplaatst. Zal ik de uitwerking voor mijn rekening nemen? Denk je dat ik voor de conceptbeantwoording van de vragen even moet afstemmen met 5.1.2e?

Ik ben vanmiddag met verlof, maar mochten er nog dringende zaken zijn, dan ben ik wel telefonisch bereikbaar.

Alvast een ontzettend goede vakantie gewenst!

Groet,
5.1.2e

From: 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>

Sent: vrijdag 16 juli 2021 11:52

To: 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>

Cc: 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>

Subject: RE: Shell Vragen werkgroepen toedeling ministeries (MD)

5.1.2e,

Zoals afgesproken heb ik in bijgaand document een aantal comments geplaatst. Heb je hier iets aan? Laat het even weten als je nog iets nodig hebt. Ik ben vandaag nog bereikbaar en 5.1.2e de komende twee weken.

Ook veel dank voor het betrekken. Ik heb inmiddels ook contact gelegd met de BZ-vertegenwoordigers in de andere werkgroepen.

5 5.1.2e voor klimaat en 5.1.2e voor vestigingsklimaat. Zij houden ons hopelijk ook op de hoogte. Ik leg ook nog even contact met EZK.

Groeten,
5.1.2e

From: 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>

Sent: donderdag 15 juli 2021 14:12

To: 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>

Subject: Shell Vragen werkgroepen toedeling ministeries (MD)

To: (5.1.2e) (5.1.2e) (DJZ/PRIVAAT) (5.1.2e) @minfin.nl; (5.1.2e)
(5.1.2e) (5.1.2e) @minezk.nl
Cc: (5.1.2e) (5.1.2e) (5.1.2e) (5.1.2e) @minezk.nl; (5.1.2e) (5.1.2e) @minbuza.nl; (5.1.2e) - HBJZ (5.1.2e) @minienw.nl; (5.1.2e) @minjenv.nl (5.1.2e) @minjenv.nl
From: (5.1.2e)
Mon 9/20/2021 8:21:17 PM
Subject: RE: Nieuwe versie analyse uitspraak klimaatzaak Shell
Received: Mon 9/20/2021 8:21:00 PM
Analyse uitspraak klimaatzaak Shell v 17 sept 2021 DJZ BZ.docx

Beste (5.1.2e),

Veel dank voor het opsturen van de goede analyse! Ook wij hebben gezien dat onze comments zijn verwerkt, waarvoor dank.

Bijgaand nog enkele suggesties van onze kant om de tekst op sommige punten nog iets sterker te maken.

Hartelijke groet, ook namens (5.1.2e),

(5.1.2e)

From: (5.1.2e) (DJZ/PRIVAAT) <(5.1.2e) @minfin.nl>

Sent: maandag 20 september 2021 16:52

To: (5.1.2e) <(5.1.2e) @minezk.nl>

Cc: (5.1.2e), (5.1.2e) <(5.1.2e) @minezk.nl>; (5.1.2e) <(5.1.2e) @minbuza.nl> (5.1.2e) - HBJZ <(5.1.2e) @minienw.nl>; (5.1.2e) <(5.1.2e) @minbuza.nl>; (5.1.2e) @minjenv.nl' <(5.1.2e) @minjenv.nl>

Subject: RE: Nieuwe versie analyse uitspraak klimaatzaak Shell

Beste (5.1.2e),

Dank voor de nieuwe versie! De analyse heb ik nogmaals doorgenomen en ik zie dat bijna al mijn suggesties zijn overgenomen en verwerkt, dus ik heb geen bezwaar om de analyse ter bespreking aan te leveren voor de ACKE.

In de analyse heb ik nog wel een enkele opmerkingen geplaatst in lijn met eerder gemaakte opmerkingen. Het gaat om een paar zinnen die in mijn beleving niet volgen uit het vonnis. Ik begrijp uiteraard de wens van EZK om dit mee te nemen, maar het zijn meer beleidsmatige adviezen en deze passen wat mij betreft niet in een juridische analyse:

5.1.2i

Ik had dit graag nog met de werkgroep besproken, maar dat is lastig. Ik heb daarom bij mijn opmerkingen ook een voorstel gedaan, zie bijlage. Dat is wat mij betreft voldoende, maar ik laat het aan jou of je dit voorstel in de tekst wil overnemen. Uiteraard kunnen we ook nog even bellen of mailen als je het nog even wil afstemmen.

Groet,

(5.1.2e)

Met vriendelijke groet,

(5.1.2e)

Jurist

.....
Ministerie van Financiën
Directie Juridische Zaken
.....

M (5.1.2e)

E (5.1.2e) @minfin.nl

Kamer P3 flex

Aanwezig ma t/m do

Van: (5.1.2e) <(5.1.2e) @minezk.nl>

Verzonden: vrijdag 17 september 2021 10:29

Aan: (5.1.2e) <(5.1.2e) @minbuza.nl>; (5.1.2e) <(5.1.2e) @minbuza.nl> (5.1.2e)

(DJZ/PRIVAAT) <(5.1.2e) @minfin.nl> (5.1.2e) - HBJZ <(5.1.2e) @minienw.nl>;

(5.1.2e) @minjenv.nl' <(5.1.2e) @minjenv.nl>

CC: (5.1.2e) (5.1.2e) <(5.1.2e) @minezk.nl>

Onderwerp: Nieuwe versie analyse uitspraak klimaatzaak Shell

Urgentie: Hoog

Beste collega's,

Nogmaals veel dank voor jullie schriftelijke reactie op de eerdere versie van de analyse en jullie inbreng gisteren in de werkgroep sessie.

Bijgaand treffen jullie een aangepaste analyse aan waarin ik zoveel mogelijk jullie schriftelijke suggesties en hetgeen er gisteren is besproken heb verwerkt.

De projectgroep verzocht mij gisteren eind van de middag of het niet toch nog mogelijk is om deze analyse uiterlijk dinsdagochtend te finaliseren, zodat het aangeleverd kan worden om in de eerst volgende ACKE te worden besproken. Uit de werkgroep sessie begreep ik evenwel dat er een wens van jullie is om nog een keer bijeen te komen voordat de analyse .00120:f wordt gemaakt.

1031586

Aangezien een bijeenkomst op zo korte termijn niet meer mogelijk is, is mijn vraag aan jullie – mede gelet op de analyse die is bijgevoegd – of jullie bezwaren hebben om dit stuk definitief te maken.
Mocht een of meerdere van jullie hiertegen bezwaar hebben dan zal ik dit aangeven aan de projectgroep en dan zal in de ACKE enkel de samenvatting voorliggen.

Graag ontvang ik jullie reactie op de analyse (inclusief samenvatting) uiterlijk maandag eind van de dag, zodat ik eventuele opmerkingen nog kan verwerken dinsdagochtend.
Er staat in de analyse nog een geel gearceerde passage welke verduidelijkt moet worden en waarvoor ik Sarah Sijses al benaderd heb.
Deze aanpassing zal ik jullie uiteraard ook mailen, zodra ik daarover beschik.
Wederom veel dank voor het meedenken en excuses voor de korte deadline.

Hartelijke groet, 5.1.2e

5.1.2e

Senior (wetgevings)jurist
Directie Wetgeving en Juridische Zaken
Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag
Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

T 5.1.2e

5.1.2e @minezk.nl

Beschikbaar op ma, do en vrij tot 14 uur en di en woe de hele dag.
Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.
De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.
The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.
This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.
This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

To: 5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl]
From: 5.1.2e
5.1.2e Mon 10/4/2021 1:24:14 PM
Subject: RE: Urgent: straks ACKE
Received: Mon 10/4/2021 1:24:00 PM

Dank dat je dit hebt opgevangen 5.1.2e]

Groet,
5.1.2e

From: 5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl>
Sent: donderdag 30 september 2021 10:29
To: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e, 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>
Cc: 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>
Subject: RE: Urgent: straks ACKE

Hi 5.1.2e,

Ja, dat is ook prima!

Hartelijke groet,
5.1.2e

From: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>
Sent: donderdag 30 september 2021 10:25
To: 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e, 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>
Cc: 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>
Subject: RE: Urgent: straks ACKE

Hoi 5.1.2e,

Veel dank, duidelijk. Is alleen wat lang. Kun je leven met onderstaande?

Hartelijke groet,
5.1.2e

*Goed om bij het verder uitwerken van dilemma's ook te kijken naar **Europese IMVO-wetgeving** waarvoor de Commissie een wetgevend voorstel voorbereidt, en het bedrijfsleven zal verplichten om gepaste zorgvuldigheid (due diligence) te betrachten in hun hele keten (dus niet alleen nationaal). Bedrijven zullen onder deze verplichting de risico's in hun keten voor mens en milieu -inclusief klimaat- in kaart moeten brengen, en deze risico's moeten voorkomen of mitigeren.*

From: 5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl>
Sent: donderdag 30 september 2021 10:17
To: 5.1.2e, 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>
Cc: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>
Subject: RE: Urgent: straks ACKE

Hi 5.1.2e,

Ik heb dit even gecheckt bij mijn afdelingshoofd en een collega die samen met 5.1.2e werkt aan de verplichting.

Als bedrijven due diligence uitvoeren moeten ze de risico's voor mens en milieu, waaronder milieuschade, negatieve impact op klimaat, slechte arbeidsomstandigheden, mensenrechtenschendingen etc., in kaart brengen en risico's aanpakken en voorkomen. In zoverre is klimaat al onderdeel van due diligence.

Zoals ik eerder deze week aan de telefoon uitlegde willen we de verplichting niet verzwaren met allerlei aanvullende eisen omdat het al lastig genoeg gaat worden om een verplichting op de zes due diligence stappen van de OESO-richtlijnen ambitieus er doorheen te krijgen. Daarom zijn we er geen voorstander van om de due diligence verplichting verder aan te vullen met verplichtingen op andere thema's.

De vraag van de TK n.a.v. het Shell vonnis is of het vonnis aanleiding geeft aanvullende maatregelen/acties vanuit de overheid. Wat ons betreft gaat dit niet via de due diligence verplichting, dus we willen hierover geen verwarring creëren bij de ACKE door te impliceren dat de verdere duiding t.a.v. klimaat richting bedrijven wel via de due diligence verplichting kan gaan. Daarom zouden we jullie suggestie liever niet toevoegen.

Mochten jullie wel graag een verwijzing willen naar klimaat dan zou je in het eerste spreekpunt voorbeelden kunnen noemen van IMVO-risico's, zie mijn tekstvoorstel in rood hieronder.

Als iets onduidelijk is, bel me dan vooral!

Hartelijke groet,

5.1.2e

From: 5.1.2e, 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Sent: donderdag 30 september 2021 09:10

To: 5.1.2e, 5.1.2e@minbuza.nl; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Cc: 5.1.2e, 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Subject: Urgent: straks ACKE

Hoi 5.1.2e,

Ik begrijp dat 5.1.2e op verlof is tot 4 okt.

Afgelopen week belden we met 5.1.2e en kwamen we op een volgend spreekpunt uit:

*Goed om bij het verder uitwerken van dilemma's ook te kijken naar **Europese IMVO-wetgeving** waarvoor de Commissie een wetgevend voorstel voorbereidt, en het bedrijfsleven zal verplichten om gepaste zorgvuldigheid (due diligence) te betrachten in hun hele keten (dus niet alleen nationaal). Bedrijven zullen onder deze verplichting de risico's in hun keten voor mens en milieu, zoals slechte arbeidsomstandigheden, mensenrechtenschendingen, milieuschade en negatieve impact op klimaat, in kaart moeten brengen, en deze risico's moeten voorkomen of mitigeren.*

Daarom graag aan jou de vraag of we het volgende kunnen aanvullen, omdat het onzes inziens belangrijk is er voor te pleiten bij de EC dat ook **klimaat** onderdeel gaat uitmaken van de nieuwe gepaste zorgvuldigheidsverplichting voor het bedrijfsleven. Uit ons gesprek met 5.1.2e dachten we te begrijpen dat de EC daar ook voor zou kunnen openstaan. Al met al, vind je het goed als we de volgende zin eraan toevoegen:

"Om ook het handelingsperspectief in de aankomende brief concrete invulling te geven, kunnen we er bij de Europese Commissie voor pleiten om ook klimaat expliciet op te nemen bij deze zorgvuldigheidsverplichting".

Hartelijke groet!

From: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Sent: dinsdag 28 september 2021 16:39

To: 5.1.2e, 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Subject: RE: ACKE Shell vonnis

Hi 5.1.2e,

Wie zit er nou namens ons in de ACKE?

Vergaderdatum Donderdag 30 september 2021, 15:30-17:00 uur

Vergaderplaats Microsoft Teams Meeting ([link](#))

Genodigden

5.1.2e (EZK, 5.1.2e) [voorzitter] 5.1.2e (AZ, 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e (BZK, 5.1.2e Bestuur en Wonen), 5.1.2e 5.1.2e (IenW, 5.1.2e Mobiliteit), 5.1.2e 5.1.2e (IenW, 5.1.2e Milieu en Internationaal), 5.1.2e 5.1.2e (EZK, 5.1.2e), 5.1.2e (LNV, 5.1.2e atuur, Visserij en Landelijk gebied), 5.1.2e (EZK, 5.1.2e Topsectoren en industriebeleid), 5.1.2e (Fin/AFP, 5.1.2e (FIN/IRF, 5.1.2e OCW/EZ 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e (BZ 5.1.2e Internationale Samenwerking), 5.1.2e 5.1.2e BZ, 5.1.2e Europese Samenwerking), 5.1.2e (SZW, 5.1.2e Werk), 5.1.2e 5.1.2e (OCW, 5.1.2e Bestuursondersteuning en Advies, 5.1.2e Diemen-Steenvoorde (VWS, 5.1.2e Curatieve Zorg), 5.1.2e (Jenv, Strategisch juridisch adviseur), 5.1.2e Def, 5.1.2e Integraal beleid), 5.1.2e 5.1.2e PBL, 5.1.2e Klimaat, Lucht en Energie)

Secretariaat 5.1.2e (EZK, Klimaat)

buiten verzoek.

buiten verzoek

buiten verzoek.

buiten verzoek.

4. Stand van zaken analyse Shellvonnis – 16:10-16:25 uur

De drie interdepartementale werkgroepen (juridisch, klimaat, investeringsklimaat) hebben inmiddels hun analyse van de rechtszaak tegen Shell opgeleverd. De eerste bijlage betreft de analyse van de werkgroepen juridisch en klimaat; de tweede bijlage de analyse van de werkgroep investeringsklimaat. De derde bijlage gaat in op de dilemma's voor beleid.

Naast de bijeenkomsten van de drie werkgroepen is er op 16 september een algemene interdepartementale sessie georganiseerd om input vanuit de diverse departementen te verkrijgen. Een dergelijke sessie zal binnenkort opnieuw worden georganiseerd, mede ter voorbereiding op de kamerbrief. Mocht uw departement nader betrokken willen worden dan kunt u dit laten doorgeven aan 5.1.2e (EZK).

Vervolg: Het streven is de Tweede Kamer in november te informeren met een analyse van de juridische implicaties, als ook de gevolgen voor klimaat en het investeringsklimaat. In de ACKE van 26 oktober ligt de kamerbrief voor.

Gevraagd besluit:

- *De ACKE kan kennisnemen van de stand van zaken van de analyses. Eventuele aandachtspunten bij de hoofdlijnen van de analyses kunt u (schriftelijk) delen.*
- *Mocht uw departement nader betrokken willen worden bij de bijeenkomst die binnenkort wordt gepland ter voorbereiding op de kamerbrief, dan kunt u zich melden bij 5.1.2e (5.1.2e@minezk.nl).*

Bijlage 6 – Juridische & klimaatanalyse uitspraak Shell-vonnis

Bijlage 7 – Analyse investerings- en vestigingsklimaat Shell-vonnis

Bijlage 8 – Dilemma's voor beleid Shell-vonnis

Spreekpunten (passief: indien een discussie ontstaat)

- Dank voor de stukken en de sessie op 16 sept. die hieraan vooraf ging. Goed om interdepartementaal te blijven afstemmen hoe er op het vonnis word gereageerd.
- Complimenten ook voor het dilemma-stuk. De daarin geformuleerde hoofdvraag is inderdaad key, en vooral ook een politieke. Is overwogen om die ook bij de formatie neer te leggen? Het stuk geeft i.i.g. een goede weergave van de vragen die in het geval van een "ja" dan dienen te worden beantwoord. Herken daarbij overigens niet zozeer dat dit 'dilemma's' zijn; vraagstukken zijn idd lastig en behoeven verdieping maar dit betekent nog niet dat dit ook keuzen tussen twee uitersten betreffen. Gebruik van deze term suggereert nu wellicht onbedoeld dat het antwoord op de hoofdvraag ook naar 'nee' zou neigen. Het antwoord op die vraag zou overigens ook goed 'ja' kunnen zijn, juist vanwege die door het bedrijfsleven ervaren 'public governance gap'.
- Nog een vraag n.a.v. de analyse voor het investeringsklimaat: kunnen de opstellers ervan toelichten wie met "het bedrijfsleven" wordt bedoeld dat onzekerheid zou ervaren n.a.v. de uitspraak? Zijn daar concrete voorbeelden te noemen (en zijn er wellicht ook voorbeelden van het tegendeel te vinden/bedrijven die zich gesterkt voelen door deze uitspraak?).
- Tot slot, begrijp dat de komende tijd wordt benut om nog verder in gesprek te gaan met het bedrijfsleven, en ook enkele van de 'dilemma's' met hen te verkennen. Zou er nadrukkelijk voor willen pleiten in dit kader ook het maatschappelijk middenveld op te zoeken. Uiteindelijk betrof deze uitspraak een zaak tussen het bedrijfsleven en dat maatschappelijk middenveld, dus goed hen dan ook gelijkelijk een luisterend oor te bieden.
- Het demissionaire kabinet kan op dit moment weinig ondernemen. Is het te overwegen om nog even te wachten met een Kamerbrief tot een later stadium?
- Goed om na te denken over gevolgen van de uitspraak voor de State Duty to Protect Human Rights. Dienen wij als overheid aanvullende klimaatdoelstellingen te formuleren, zodat bedrijven meer houvast krijgen in hoe zij hun eigen Duty to Respect Human Rights vormgeven?

Achtergrond:

- Op 26 mei 2021 heeft de rechtbank Den Haag uitspraak gedaan in een zaak die zeven stichtingen en verenigingen, w.o. Milieudefensie, en 17.000 individuen hadden aangespannen tegen Shell. Volgens de eisers handelt Shell onrechtmatig en moet er meer worden gedaan om CO2-uitstoot te verminderen. De rechtbank oordeelde dat Shell het hare moet doen om gevaarlijke klimaatverandering te voorkomen. "Shell is veroordeeld om via het concernbeleid het gezamenlijke jaarlijkse volume van de aan de Shell-groep, haar toeleveranciers en afnemers verbonden CO2-emissies zodanig te reduceren dat dit volume eind 2030 ten minste netto 45% lager ligt dan in 2019." Shell is in hoger beroep gegaan.
- Vanuit bedrijfsleven, politiek en media veel aandacht voor de uitspraak, zoals over evt. consequenties voor andere bedrijven en de overheid. Uitspraak is door 3 interdep. werkgroepen (juridisch, klimaat, investeringsklimaat) geanalyseerd. Gekeken naar 9 deelonderwerpen: A. Mensenrechten en bedrijven; B. Wijze waarop rechtbank 'deelverantwoordelijkheid' Shell invult; C. Eigen verantwoordelijkheid bedrijven; D. Precedentwerking; E. Hoger beroep; F. (Niet) naleving van reductiebevel en monitoring; G. Eisen aan klimaatbeleid (van Shell);

H. Mogelijkheden voor stichtingen/verenigingen om een collectieve vordering in te stellen (algemeen belangactie); I. Toepasselijk recht en territoriale werking uitspraak.

- Daarnaast is de werkgroep investeringsklimaat tot de conclusie gekomen dat de uitspraak leidt bij bedrijven tot onzekerheid over waar zij aan moeten voldoen, en dit mogelijk, zij het beperkt, negatieve gevolgen voor het investeringsklimaat, gezien ook voorspelbaarheid een belangrijke factor is voor bedrijven w.b. meerjarige en kapitaalintensieve verduurzamingsinvesteringen. Welke gevolgen deze uitspraak uiteindelijk heeft voor de verduurzamingsinvesteringen in Nederland is nu nog onzeker.
- Zoals in bijlage 8 staat, is het daarnaast de vraag of de overheid een stevigere rol dient te pakken "bij het sturen op emissiereducties door bedrijven of bij het beoordelen of voorgenomen emissiereducties voldoende zijn om in lijn te handelen met de doelen in de Overeenkomst van Parijs (hierna: het 1,5°C doel)".
- Deelvragen/dilemma's die in bijlage 8 worden opgeworpen zijn: 1) op welke bedrijven dient dit mogelijke beleid zich te richten en welk deel van de uitstoot? 2) wat is de inhoudelijke basis voor deze mogelijke normen? 3) welk beleids instrumentarium is mogelijk, wat is impact op bedrijfsleven en overheid en op welke punten is het zinvol om internationale samenwerking te zoeken? 4) benodigd flankerend beleid.
- De uitspraak zou volgens bijlage 8 een voorbeeld zijn van een trend waarin bedrijven worden afgerekend op hun impact op mens en milieu. Vanuit het bedrijfsleven wordt aangegeven dat hierdoor een "public governance gap" kan ontstaan: een kloof tussen milieunormen waartoe verplicht bedrijven zijn, en waar bedrijven door de maatschappij (w.o. de rechterlijke macht) voor verantwoordelijk worden gehouden en op worden afgerekend. Er wordt gekeken naar welke mogelijke effecten deze "public governance gap" heeft op bedrijfsinvesteringen qua verduurzaming industrie en bedrijvenbeleid (breder dan klimaatbeleid).
- Namens BZ namen DJZ, IMH en IGG deel aan de interdep. sessie 16 sept.

Uit informele communicatie met EZK vorige week kwam het volgende:

- Doel van de aankomende concept-Kamerbrief (nog niet vandaag voorgelegd, pas in oktober) is aangegeven dat voor de overheid geen juridische verplichtingen voortvloeien uit de rechtszaak – het betreft immers een zaak tussen private partijen.
- Tegelijkertijd een erkenning voor onrust bij bedrijfsleven/MMV over de vraag of zij kwetsbaar zijn voor vergelijkbare rechtszaken. De zogeheten ongeschreven zorgvuldigheidsnorm en de reductieverplichting van de rechtbank gelden alleen voor Shell (hoewel het vonnis wel aangeeft dat de algemene verantwoordelijkheid om mensenrechten te respecteren voor alle bedrijven geldt).
- Met aandacht voor openstaande vragen/dilemma's, zoals hierboven beschreven.
- Tijdens de ACKE zal over dit alles worden gebrainstormd. Daadwerkelijke concept-Kamerbrief pas in daaropvolgende ACKE in oktober. Ondertekening brief tbd; bijv Min/StasEZK mede namens VenJ en BHOS, afh. van inhoud.
- Komende maanden gaat EZK in gesprek met bedrijfsleven/MMV, waar een evt advies uit rolt; de huidige Kamerbrief kan daarom worden gezien als een soort "droge" voorzet – vervolgtraject krijgt wsl. pas vorm tijdens een volgend kabinet. Daarom kan dzz. worden gevraagd wat de noodzaak is om nu al een Kamerbrief te publiceren, als er nog veel openstaande punten zijn.

buiten verzoek.

19

Klimaat 4ever

5.1.2e

(Werk NL),

5.1.2e

5.1.2e

voor

5.1.2e

28 mei 2021

09:56

5.1.2e

5.1.2e

.2e

Ook mijn voormalige shell buuf had een ogenschijnlijk volledig geprogrammeerde LinkedIn post. Alle tekenen dat shell het struisvogel-kodak scenario blijft volgen

09:57

Today I am standing behind my company and our Energy Transition Strategy. I do believe we will achieve net zero emissions in 2050 latest, in line with society and the Paris Agreement. I have seen the internal transformation in Shell with my own eyes over the last few years. Here, in Shell UK, we are progressing rapidly in electrification development for our installations, carbon capture and storage, and much more to come! We all have greenhouse gas reduction in our yearly targets. We as Shell employees are all part of the same society that wants 100% clean and affordable energy and we are doing our utmost best to achieve that

10:01

Excuus, zo druk met de Kamervragen dat ik ons tok volledig ben vergeten

13:02

5.1.2e

5.1.2e

.2e

Mark Rutte in 2050: 'Geen herinnering aan dat Nederland vroeger een verschrikkelijk vervuil...

De bejaerde Mark Rutte kan zich in 2050 niet herin...

Klima4ever

5.1.2e

(Werk NL),

5.1.2e

5.1.2e

2 aug. 2021

5.1.2e

Hi allemaal, ik zou vandaag waarnemen als KL voorzitter maar moet nu bij een overleg over de Shell uitspraak zijn. Is er iemand die wellicht het stokje zou kunnen/willen overnemen?

08:24

5.1.2e

Doe ik! 08:58

5.1.2e

09:01

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

Hi allemaal, ik zou vandaag waarnemen als KL voorzitter maar moet nu bij een overleg over de Shell uitspraak zijn. Is er iemand die wellicht het...

"Naar de rechter voor een betere wereld? Volgens Afshin Ellian is dat juist een gevaar voor de democratie"

<https://www.trouw.nl/a-b5d71a28> Vond ik een boeiend verhaal van hem (en leuke vergelijking van journalist met NLse positie vwb NAVO-afspraken). Bolkenstein is met een essay hierover bezig, zei hij. We doen volgens beiden niet genoeg (falend klimaatbeleid) maar

< 19

Klima4ever

5.1.2e

(Werk NL),

5.1.2e

5.1.2e

voor onze economische dienstverlening
aan de fossiele sector 26 mei 2021 buitenland.
Basis onder het argument (als die er al
was) van M destijds inz de motie
Sjoerdsma lijkt hiermee wel
weggefallen.

23:00

5.1.2e

Ik wil morgen in ons BR groepje over klimaat/
economische dienstverlening voorstellen om DJZ
advies te vragen wat dit betekent (cq wat de co...

23:12 ✓✓

27 mei 2021

5.1.2e

5.1.2e

.2e

Kun je ook het IEA net zero rapport
noemen. Dat heeft de rechter nog niet
mee kunnen nemen...

00:21

5.1.2e

5.1.2e

.2e

NL Global Issues on Twitter

"Today, we launch a #HLDE2021 call to
action to provide clean cooking to all. That
is how we work on just and inclusive energy
transition. Join us from 14:00-16:00 here <https://t.co/PrmftA1TVP>"
twitter.com

5.1.2e

https://twitter.com/IGG_NL/status/1397802246830661638?s=20

09:19

5.1.2e

uitspraak rechter is een heilloze en gevaarlijke weg.

10:12

5.1.2e

5.1.2e

Ellian: “Ik heb in Iran gezien wat er gebeurt als je de rechters almachtig maakt – dan stelt het parlement geen biet meer voor en zijn burgers niet gelukkig.” Hij ontvluchtte het land, eerst naar Pakistan, toen naar Afghanistan en ten slotte, in 1989, naar Nederland.

Wat vindt u van het voorstel van het PvdA-Kamerlid dat met een wet tegen wil gaan dat kinderen in armoede opgroeien, met als argument: als er te weinig verbetert, hebben we als Kamer een stok achter de deur, dan dwingen we het af bij de rechter?

Ellian veert op, zijn stem gaat omhoog. “Dat is érg. Nog erger dan Urgenda, want hier is de dader een parlementariër. Hij veracht zijn eigen positie als lid van ’s

10:12

5.1.2e

Thanks ! Mooie bijdrage van Ellian, maar ik vind het toch weer een artikel vol kromme redeneerlijnen en storende doorgeslagen liberale opvatting. Terugkijkend naar de basis onder mensenrechten vallen die uiteen in positieve verplichtingen (handelen) en negatieve verplichtingen (niet-handelen) voor overheden. Het kan wmb niet zo zijn dat een overheid alleen

door de rechter gehouden kan worden tot niet handelen en niet handelen door de wetgever nooit gecorrigeerd kan worden. In de tweede plaats maf tegelijk te zeggen dat de rechterlijke vrijheid om te oordelen een groot goed is, maar tegelijk te wijzen op het gevaar van 'linkse' uitspraken en uitholling van de rechtsstaat. Die door angst gedreven instelling blijft maar terugkomen (zie de parallel met de woorden van Shell in reactie op het vonnis; "pas maar op, het bedrijfsleven gaat weg". De vergelijking met de NAVO bijdrage gaat m.i. eveneens scheef; die is immers afhankelijk van buitenlands handelen (een mogelijke aanval van Rusland) en niet hier in NL zelf verrichte handelingen volledig beheersbaar door NLs beleid (door inactie te weinig teruggebrachte CO2-uitstoot en mogelijkheid om zelfstandig meer te doen). Bovendien, de opdracht in Urgenda aan de wetgever was simpelweg om zich aan haar eigen beleid en afspraken te houden, niet de wijze waarop, meer doen of de opdracht in het algemeen.

Om in de sfeer van de Trias Politica te blijven die Ellian centraal stelt; Alexis de Toqueville waarschuwde al voor de tirannie van de meerderheid en het belang om juist ook bescherming van

5.1.2e

1.2e

5.1.2e

26 mei 2021

Milieudefensie wint rechtszaak tegen Shell: concern moet uit...

Milieudefensie spande de zaak aa...
www.nos.nl

Milieudefensie wint rechtszaak tegen Shell: concern moet uitstoot terugbrengen <https://www.nos.nl/l/w/2382398>

15:47

5.1.2e

5.1.2e

15:52

Mooi

15:53 ✓✓

Precedent

15:55 ✓✓

5.1.2e

5.1.2e

Alleen al het in hoger beroep gaan door Shell zal negatief op hen afstralen: "Wilt U dan niet bijdragen aan een betere wereld?"

15:55

Op welke grond klaagt Milieudefensie Shell aan in de...

Wij krijgen bij Milieudefensie vaak...
milieudefensie.nl

<https://milieudefensie.nl/actueel/op-welke-grond-klaagt-milieudefensie-shell-aan-in-de-klimaatzaak>

15:58 ✓✓

< 19

Klima4ever

5.1.2e

(Werk NL),

5.1.2e

5.1.2e

shell-aan-in-de-klimaatzaak

15:58 ✓✓

26 mei 2021

"onrechtmatige gevaarzetting vormt de basis voor onze rechtszaak. Shell veroorzaakt in hele grote mate klimaatverandering. Shell weet al sinds de jaren 60 dat het gebruik van olie en gas rampzalige gevolgen heeft voor het klimaat. Shell weet ook al heel lang wat het moet doen om verdere klimaatverandering te voorkomen, maar Shell doet dat niet. En daarmee overtreedt Shell de wet."

15:58 ✓✓

5.1.2e

5.1.2e

Ik had deze uitspraak echt niet verwacht!

16:00

5.1.2e

Juridische basis is net zo bijzonder als de uitspraak zelf. Ik verwacht niets anders dan hoger beroep.

16:12

5.1.2e

5.1.2e

⊗ Dit bericht is verwijderd.

16:13

5.1.2e

5.1.2e

.2e

Helder vonnis. Hopelijk is het nu klaar met het goedpraten van het desastreus Shell beleid, en past Shell haar beleid ook daadwerkelijk aan. Ik hoop echt dat niet (net als bij Urgenda) een struisvogelperiode intreedt.

16:49

< 19

Klima4ever

5.1.2e

(Werk NL),

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

26 mei 2021

Royal Dutch Shell moet CO2- uitstoot terugbrengen

Den Haag, 26 mei 2021

www.rechtspraak.nl

<https://www.rechtspraak.nl/Organisatie-en-contact/Organisatie/Rechtbanken/Rechtbank-Den-Haag/Nieuws/Paginas/Royal-Dutch-Shell-moet-CO2-uitstoot-terugbrengen.aspx>

16:53

De rechtbank concludeert dat RDS verplicht is via het concernbeleid van de Shell-groep te zorgen voor CO2-reductie van de Shell-groep, haar toeleveranciers en afnemers.

16:54

5.1.2e

Activist investor ousts at least two Exxon directors in historic...

A hedge fund that's criticized Exx...

www.cnn.com

Activist investor ousts at least two Exxon directors in historic win for pro-climate campaign

<https://www.cnn.com/2021/05/26/business/exxon-annual-meeting-climate-oil/index.html>

20:39

5.1.2e

Wow

21:14

minderheden centraal te stellen (en te beschermen tegen de meerderheid). Volgens mij moeten we het ingrijpen van de rechter (lees rechters overal ter wereld) zo begrijpen en ligt het grootste gevaar in een rechter die zich niet meer zou durven uitspreken (wat Ellian terecht stelt). Het vertrouwen in de politiek slinkt m.i. niet omdat de rechter de wetgever wijst op de wetgever's incapabiliteit om gedegen beleid te maken, maar de wetgever die haar eigen positie ondergraaft door niet langer bezig te zijn met het belang van de burger (door slecht, te beperkt, niet coherent en aanmodder beleid waarbij het bedrijfsleven wel aan tafel zit, de burger niet en marktwerking steevast kern vormt). We lopen zo achter de ontwikkelingen aan en niet langer voorop. Iets met sturen aan de voorkant?

10:36

5.1.2e

5.1.2e

NAVO-bijdrage is NIs begrotingsbeleid en dus toch niet afhankelijk van buitenlands handelen?

10:54

5.1.2e

5.1.2e

Thanks Marnix! Mooie bijdrage van Ellian, maar ik vind het toch weer een artikel vol kromme redeneerlijnen en storende doorgeslagen liberal...

19

Klima4ever

5.1.2e

(Werk NL),

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

26 mei 2021

A paradigm shift!

21:15

5.1.2e

Wat een ontwikkelingen! Zeker als je ze optelt. IEA, Shell uitepraak, Exxon shareholders meeting

21:16

Hoe kunnen we dit gebruiken in ons werk om het momentum te vergroten?

21:17

5.1.2e

5.1.2e

En dat is pas het begin vd aanloop naar COP26!

21:17

5.1.2e

Hoe kunnen we dit gebruiken in ons werk om het momentum te vergroten?

Analyse van ontwikkelingen delen met breed klimaatnetwerk?

21:32 ✓✓

U

Analyse van ontwikkelingen delen met breed klimaatnetwerk?

Ik denk hierbij aan bilaterale diplomatiek, want Posten krijgen dit slechts deels mee - wij delen de inzichten voornamelijk veel met elkaar t Haagse.

21:3

ExxonMobil and Chevron suffer

